

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI

KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XXX., br. 3 (86) 2011 .

S A D R Ž A J

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve: Nove hrvatske blaženice (s. Slavka S.)	6
Gospa od „crnoga brda“ (Marina K.)	7
Iz Tajništva Kongregacije (s. Rahela R.)	10
IDI – Razne vijesti iz OP obitelji (s. Slavka S.)	14
Učitelj OP Reda u Hrvatskoj (sabrala s. Slavka S.)	14
Godišnje teme za jubilej Reda (s. Slavka S.)	27
Oproštaj i zahvala s. Alfonzi i s. Mariji (OP)	27
Prvi zavjeti dominikanaca (OP)	31
Početak novicijata novih članova (OP)	32
Posvećena crkva Bl. Augustina Kažotića (OP)	34
Međunarodni znanstveni simpozij o Augustinu Kažotiću (OP)	35
Kongres o Katarini Sijenskoj (s. Slavka S.)	37
Proslava sv. Cecilije u Splitu (Petar)	38
Predstavljeno glasilo Izazov istine (www.dominikanci)	40
Uloga molitve (Srećko K.)	41
Duhovne vježbe kao počivaljka (s. Blaženka R.)	42
Burna godina sestrara u Sherbrooku (s. Ivan Š.)	43
Lijepo se vratiti kući (s. Nada I.)	45
Dobrodošla s. Goreti u Zagreb	46
Svetkovina Svetih Anđela Čuvara	47
Tvoja ljubav zauvijek (s. Blaženka R.)	48
Ostvarenje poslanja po poslušnosti (s. Katarina M.)	49
Da se bolje upoznamo: Metoda Alajbek (s. Slavka S.)	55
Velikani OP reda: Fr. Dominik Barać (Ivan A.)	60
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	65
Što kažu naše najmlađe: Moji prvi redovnički zavjeti (s. Josipa O.)	67
Duhovne vježbe u Korčuli (s. Josipa O.)	67
Osobna iskaznica (Marina K.)	68
Zeleni kutić (s. Maja Karmela S.)	70
Stranice povijesti: Život i djelo o. Miškova, nastavak (Ivan A.)	72
Naši pokojnici: s. Gema Prčić (s. Slavka S.)	79
Meditativni kutak: Nemam vremena (Ivica U.)	80
Korisni savjeti	83

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: ssente@inet.hr ili slavka.sente@gmail.com

Lektorica: Andja Jakovljević

RIJEČ Č. MAJKE

Drage sestre,

Vrijeme Došašća, vrijeme je hoda radosne nade u obećanje koje se ima ispuniti o Božiću. Ovo vrijeme nije samo vremenski slijed sati, dana i godina već dragocjeno razdoblje nama darovano da se Bog po nama u njemu ostvari.

Za čim svaka od nas čezne...!? Koga traži naše srce, koga slijede naše misli? Vrijeme u kojem živimo čini da naše „duhovno ja“ biva zapušteno i osiromašeno. Važno se zaustaviti, preispitati misli i djela ... osnažiti ih božićnim otajstvom ljubavi. Svojim utjelovljenjem Bog je prihvatio sudbinu bitka, neshvaćenost, žalost, patnju, siromaštvo, križ i smrt iz samo jednog razloga ... iz ljubavi prema svom stvorenju, prema čovjeku.

Došašće nije drugo do li pogled okrenut obećanju i očekivanju ispunjenja tog obećanja. Naš ljudski život je poput hodočašća, ali na tom hodočasničkom putu ne smijemo izgubiti iz vida svoj cilj. Uzor idealnog hodočasnika je Marija čija se vjera hrnila božanskim milosrđem i ljubavlju. Marija nam svjedoči o vrijednosti tihog, skrovitog i predanog života, o vrijednosti šutnje i ponizne molitve u koju silazi Bog darivajući samog sebe. Isusa nalaze samo istinski ponizni i jednostavni ljudi, zapisao je J. Fulton Sheen u svojoj knjizi „Vječni Galilejac“. Nalaze ga, sestre, oni koji su i danas spremni kleknuti, prignuti se pred životom poštujući ga u svim njegovim vidovima. Na žalost, stazom poniznosti i žrtve danas rijetki koračaju. I ovog Božića Krist nam upućuje poziv da ostavimo svoje umjetno stvorene kule i utvrde, svoje „oaze mira i nedodirljivosti“ i krenemo božanskim putem u susret bratu, sestri... čovjeku u potrebi. Ako taj korak ne napravimo već danas, neće se dogoditi Božić u svojoj punini. Zaustavimo se pred skromnim jaslicama ispunjenim božanstvom Novorođenog Sina Božjeg. Otvorimo mu čežnjom i ljubavlju zagrijana „svratišta“ svojeg srca i na svjetlu ljubavi Novorođenog zapalimo svjetiljke svojih duša u koje

ćemo trajno nadolijevati ulje dobrote i ljubavi koje će osvjetljavati putove života trošeći se za brata čovjeka.

Neka se naše posvećenje osnaži toplinom Božanskog iz jaslica i djelom pokaže pripadnost Svetomu. Tako će naš život poprimati sve više obilježje božanskog poslanja u svijetu kojem smo darovani.

Vama, drage sestre, braći dominikancima, svim prijateljima našeg dominikanskog Reda i čitateljima našeg glasila *Ave Maria*, čestitam blagdan Kristova rođenja, uz želju da Božansko Dijete razbije tamu beznađa koje nam se uporno nameće, postane svjetlo na stazama života i vrati dostojanstvo i ljepotu Božje slike u pojedincu i čovječanstvu, otkrivajući nam **da je tajna Božića ljubav na djelu** koja ima moć promijeniti nas same i svijet oko nas, Božje Kraljevstvo proširiti u dušama pojedinaca i zajednice.

Neka vas Božja prisutnost i blagoslov prate kroz nadolazeću godinu.

Vaša

s. Dolores Matic, OP
s. Dolores Matić, OP
vrhovna glavarica

Drage sestre

Radosni pjev anđela razliježe vasionom vijest, da nam se rodio željkovani Spasitelj, Krist Gospodin. Puci su ga iščekivali kroz sva vremena, od Adamova pada.

I mi ga svake godine očekujemo kao Spasitelja, Mironosca, Tješitelja. Iščekujemo ga svakoga trena, ne umaramo se zvati ga i tražiti. Trebamo ga. Zato On dolazi, tješi, ozdravlja, smiruje. Primjećujemo li ga? Nije to uvijek lako jer se često poistovjećuje s nejakim djetetom i s nemoćnim starcem, sa zatvorenikom i siromahom koji kuca na vrata. Spasitelj je tu, ispunja

naše praznine, poravnava naše hrapave putove. On dolazi radi nas i radi našega spasenja.

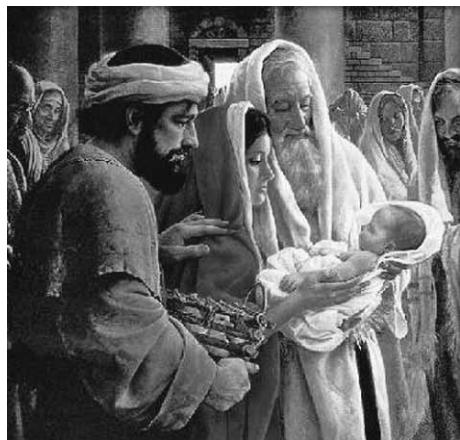
Zbog te divne spoznaje, s pouzdanjem i nadom koračajmo prema novoj, jednako tako Bogom ispunjenoj 2012. godini.

Ovaj broj AM donosi detalje o prvom pohodu novog Učitelja reda, o. Brune Cadoréa Hrvatskoj, kao i mnoga druga, zanimljiva događanja iz života domaće i inozemne dominikanske obitelji. Vjerljivo će nam biti najdraža vijest o novim članicama koje su nam se pri-družile ove (2011) godine, kao i o novim članovima braće dominikanaca.

Vjerujem također da se svaka raduje što pripada Redu koji ima dugu, osamstoljetnu povijest koju ovih godina obilježavamo na poseban način. To nas sve potiče da i nadalje čuvamo i rasplamsavamo Dominikovu luč vjere, nade i ljubavi u ovom svijetu. To ćemo činiti još gorljivije ako se ovih dana sagnemo nad Malenim u jaslama, zagledamo se u Njegovu jednostavnost, skromnost i predanost.

Želim svima sretan Božić i blagoslovljenu novu 2012.

Urednica

NOVE HRVATSKE BLAŽENICE – Drinske mučenice –

U subotu 24. rujna, pročelnik Kongregacije za kauze svetih, kardinal Angelo Amato, progasio je u Sarajevu blaženima pet redovnica mučenica, članica družbe Kćeri Božje ljubavi. Hrvati se mogu ponositi tolikim svojim blaženicima i svetima, ali istodobno zahvaljivati Bogu za hrabrost i vjernost što ih je udijelio našim hrabrim svjedocima vjere i kršćanskih vrednota. Zahvaljujući Svetom Ocu Benediktu XVI. za ovu beatifikaciju, sarajevski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić rekao je: „Te kršćanske heroine u obrani vlastite redovničke čistoće bile su barbarski ubijene u Goraždu u Sarajevskoj nadbiskupiji u prosincu 1941. Nemaju groba jer, nakon što su ubijene, njihova tijela bila su bačena u rijeku Drinu i zato su nazvane zajedničkim imenom „Drinske mučenice“. Sveti Oče, s osjećajima sinovske odanosti, kao sarajevski nadbiskup želim Vam najiskrenije zahvaliti za taj prelijepi dar pet uzora svetosti. ... Molimo, neka Vas prate Drinske mučenice svojim zagovorom kako biste mogli nastaviti sretno vršiti petrovsku službu, plodno voditi Crkvu, utvrđivati braću u vjeri“

Nekoliko crtica iz života naših novih blaženica

DRINSKE MUČENICE

Za vrijeme rata, 1941., u samostanu Marijin dom na Palama živjele su: poglavarica s. M. Jula Ivanišević (Hrvatica, 48 g.), s. M. Berchmana Leidenix (Austrijanka, 76 g.), s. M. Krizina Bojanc (Slovenka, 56 g.), s. M. Antonija Fabjan (Slovenka, 34 g.) i s. M. Bernadeta Banja (Mađarica iz Hrvatske, 29 g.). Iako su svima činile dobro, a ponajviše susjedima i mještanima pravoslavcima, predvečer 11. prosinca 1941. četnici su opkolili samostan i svih pet sestara nasilno odveli u pravcu Goražda. Samostan Marijin dom nakon toga opljačkali su i zapalili.

Sestre su te večeri, zajedno s nekoliko drugih zarobljenika, započele svoj četverodnevni križni put po brdima i šumama Romaniye, po oštrog hladnoći i dubokom snijegu. Uz razna preslušavanja, prijetnje i vrijedanja, put ih je najprije vodio do Sjetline, gdje je 76-godišnja s. M. Berchmana, iznemogla od puta, odvojena od ostalih sestara i zadržana. Ostale sestre od-

vedene su u Goražde i smještene u vojarnu na drugi kat. Iste večeri, 15. prosinca 1941., četnici su provalili sestrama u sobu i nasrnuli na njih, tražeći od njih da ostave svoj način života. U obrani svoga ljudskog dostojanstva i zavjetovane čistoće, sestre su skočile kroz prozor, nakon čega su noževima usmrćene i bačene u Drinu.

Sestra Berchmana ostala je desetak dana u Sjetlini u zatočeništvu, a zatim je, kako joj je rečeno, trebala poći u Goražde k ostalim sestrama koje su već bile ubijene. Četnici koji su je odvezli izjavili su po povratku da je sretno stigla svojim sestrama. Međutim s. M. Berchmana ubijena je kod pračanskog mosta 23. prosinca 1941.

Glas o mučeničkoj smrti ovih pet sestara, poznatih u narodu kao Drinske mučenice, brzo se širio od samih početaka. Nadbiskupijski postupak za njihovu beatifikaciju otvoren je u Sarajevu u prosincu 1999., a nakon njegova završetka postupak je nastavljen na Kongregaciji za kauze svetaca u Rimu. Nakon pozitivnog ishoda i zaključka teoloških i ostalih stručnjaka, u siječnju 2011. papa Benedikt XVI. odobrio je njihovo proglašenje blaženima. Svečanost proglašenja dogodila se 24. rujna 2011. u Sarajevu.

s. M. Ozana Krajačić, FDC,
vicepostulatorica kauze Drinskih mučenica

GOSPA OD CRNOGA BRDA - ILITI - „GOSPA S PTIČICOM“ – tajnoviti biser Samostana sv. Andjela Čuvara –

Stvari su samo stvari, učili su nas. Lako propadaju. Ne treba se uz njih vezati. Međutim, neke su stvari starije od nas samih i nadživjet će nas. Mi se izmjenjujemo, one ostaju. Štoviše, posreduju nematerijalne stvarnosti kao što je milost. U sebi nose tajne; priče onih koji su bili

ovdje prije nas. Takav je predmet i slika Gospe od Crnoga Brda na unutarnjoj strani pročelno-ga zida Samostana sv. Andjela Čuvara u Korčuli, popularno zvana „Gospa s ptičicom“.

Dio njezine priče ispričala je s. Hijacinta Bačić, ljubiteljica starina i umjetnina. Kada su sestre dominikanke u Korčuli 1905. osnovale Zavod, u zgradи „Riškinici“ (kupljenoj 1903. od obitelji Slavić) u kojoj se danas nalaze spremište, kuhinja, sobe novicijata i starijih sestara, u njezinim su temeljima pronašle ulje na platnu – Gospu s djetetom – u prilično lošem stanju. Postavile su je na vidno mjesto i štovale. 50-ih godina 20. stoljeća otpočela je komunistička etapa hrvatske povijesti i Zavod je zatvoren. Tko bi znao kako, kada i zašto, slika je prilikom prenamjene prostorija završila u mraku šufita. Ondje ju je 1963. godine pronašla s. Hijacinta; u šufitu, potkrovlu punom kojekakve krame koja je vapiла za preslagivanjem i zbrinjavanjem, slika je visjela na jednoj gredi. Izvukla ju je iz zaborava i tmine. Bila je potrebna što skorija restauracija, ali otkud novca? 1980. godine, povodom 75. godišnjice osnutka Kongregacije, organizirana je izložba. Čisteći sliku, s. Hijacinta otkrila je dvije metalne krune – jednu Marijinu, drugu Isusovu, svjedočanstvo da se radi o zavjetnoj slici. Ispod

kruna pronašla je papirić. Na njemu je bila zabilježena dirljiva zahvala jedne od dviju *siromašnih sestara Naše Gospe* (sestre „de Notre Dame“) koje su, moleći se pred slikom, zadobile milost istinskoga zvanja u Kongregaciji sestara dominikanki sv. andela čuvara. Restauracija slike stajala je tadašnjih tri stotine njemačkih maraka, što nije bilo lako pronaći. Gotovo godinu dana čekala je slika u restauratorskoj radionici u Splitu rujan 1986., providnosni trenutak kada su dobročinitelji iz Njemačke ponudili tri stotine moćne valute – a da nisu znali za što – kao dar zajednici. Sliku je restaurirao Josip Dobrošević. 22. rujna 1980., a povjesničar umjetnosti Cvito Fisković, promotrio ju je stručnim okom. Evo što je otkrio: radi se o brodskoj zavjetnoj slici koja je resila kapetanske kabine. Kad bi se brod našao u opasnosti, mornari si se utekli Bogorodičinu zagovoru. Pomorci su je brodom u Korčulu donijeli početkom 18. stoljeća. Pripada tipu *Madonna di Monte Negro* (Gospa od Crnoga Brda) i potječe iz okolice Livorna, toskanske luke na zapadnoj obali Italije, iz 15. stoljeća. U legendi koja je 15. rujna 1986. priložena netom restauriranoj slici, i koja danas стоји pokraj Madone, čitamo da je slika po mišljenju restauratora izrađena u gotičkome stilu. Tu je tvrdnju teško prihvatići; ne samo stoga što je u Italiji *cinquecenta* renesansa već u zamahu, već stoga što kućni prostor u koji je Gospa smještena (otmjeni kanape) i ptičica koju Dijete Isus zaigrano pridržava konopčićem jasno ukazuju na kontekst građanske kulture dobrostojećega trgovačkog sloja koji je (pored humanističkih nastrojenih plemičkih obitelji) bio nositelj talijanske renesanse. Majka i Dijete na slici okrunjeni su – što je slučaj u gotičkome slikarstvu – ali, zatečeni su u „kućnom“, prisnom prizoru igre. Na Isusovom je licu gotički mir, dok je Gospa prirodno nasmiješena, prava renesansna patrona. Dok su boje gotički tmaste, bez specifične renesansne svjetline, pokreti kojima Isus pridržava ptičicu i kojim Gospa rukama pridržava Isusa, uhvaćeni su u spontanosti, a ne monumentalnom držanju Kraljice koja pokazuje Dijete-Kralja podanicima. Draperija je jednostavna, reducirana na krupne nabore odjeće. Iz svega bi se dalo zaključiti da se radi o prijelaznom tipu slike – ranorenänsnom radu s elemen-tima gotike.

Najzanimljivije je ipak njezino duhovno zna-čenje. Otkad je tajanstvena Gospa izložena, utjecale su joj se mnoge sestre, a ona je na čudesan način zagovorom rasvijetlila njihove živote.

S. Hijacinta donosi još jednu dojmljivu pri-ču – pokojne s. Benvenute Bojanović. S. Ben-venuta, krsnim imenom Marija Bojanić, bila je siroče. Odrasla je u dječjem domu u Subotici. Bila je boležljiva. Kao dvadesetrogodišnja dje-vojka, 8. svibnja 1949. ušla je u novicijat. Nakon dvije godine, očekivala je prve zavjete. Međutim, navedene okolnosti bile su tada dostatni razlozi da Vijeće doneše odluku o njezinu otpuštanju nakon dovršenoga novicijata. Putna je karta za Split bila kupljena. Silno žalosna, Marija Bojanović stala je pred sliku Gospe od Crnoga Brda i pomolila se usrdno svojoj nebe-skoj Imenjakinji da ostane u samostanu i postane redovnicom. I, kao u nekoj priči, podiglo se takvo nevrijeme da toga dana brod za Split nije mogao isploviti. Marija je ostala u samo-stanu i postala s. Benvenuta, dominikanka, na-daleko poznata po velikome likovnom daru i zlatnim rukama. Slike, ručne radove i vezene ambleme što ih je ona izrađivala nitko nije mogao nadmašiti. S. Hijacinta svjedoči da je bila „žena sveta života“. Možda nije naodmet spomenuti da je upravo s. Benvenuta dohranila tadašnju časnu majku.

Što na kraju zaključiti?

Čini se da je Gospa od Crnoga Brda specija-lizirana pomoćnica „izgubljenih slučajeva“. Budući da s vremenom na vrijeme svi sebe upravo takvima doživljavamo, svakodnevna molitva pred njom izvor je nade i optimizma u koji treba zgrabiti. Ili barem dobaciti u prolazu, kao što neke sestre čine, slovo od srca: „Gospe s ptičicom, moli za me!“

Svi su podatci o slici doneseni na temelju bi-jšeški pripovijesti s. Hijacinte, monografije o Kongregaciji J. Krišta i skromnoga znanja povijesti umjetnosti. Unaprijed se ispričavam za moguće pogreške. Bilo bi lijepo da sestre, stručnjaci i suradnici obogate istraživanje priče čudotvorne Gospe od Crnoga Brda novim spo-znajama, a svoje životne priče čudesnim milo-stima po njezinu zagovoru.

Marina Katinić

MADONA IZ ŠUFITA

Madona

na početku dvadesetog vika
u temelju kuće pronajena

Madona

u staron šufitu čamila
na suvoj crnoj gredi visila

Kapetanska sveta Mati,

Iz Livorna te mornari donili
na škuromu otoku tebe crnu puštili

Madona

slika tvoja sada na vri skala
blišti ka lumin
a Dite u tvomu krilu
meju prsti vas svit drži

Gospe naša od Crnoga Brda
po kamenu špaliru naši dani gredu
kada bura zavija, i dušu i kosti kad ujida
kad nas čapa malinkonija
lice tvoje ka oganj ožeže
oci tvoje, ka dvi žive crne masline
bokun milja istoče
a ruke tvoje, ka dvi grane od bajama
u crnoj noći čine svića da prosvitli

Gospe naša crna iz hnjugavog šufita
votiva, padrona miracolosa
bile dumne svojim plaštom
od bure grija zakrij

Tebe gledajuć, pari mi se od sunca umrit ću
pari mi se, poletiću

12. 11. 2011. Korčula, s. H.B.

Tijekom proteklog razdoblja, od prošloga broja AM, nizali su se novi događaji, nove prilike, novi ljudi, novi susreti i rastanci. Svi oni tkaju našu povijest, zato je dobro prisjetiti ih se i ostaviti zabilježene budućim naraštajima.

29. srpnja, premještena je iz Subotice u Korčulu s. Milena Filipović i pridružila se našoj samostanskoj zajednici.

03. kolovoza, došla nam je nova kandidatica, Katarina Rašić, iz Zagreba. Upisala je prvi razred Srednje turističke škole u Korčuli.

Od 5.- 7. kolovoza svaku večer, u crkvi sv. Nikole, u Korčuli, bilo je trodnevlje u čast sv. Dominika, koje je predvodio vlč. Perica Matanović, uz prigodnu propovijed. Nakon svete mise bio je i glazbeni dio. Na samu svetkovinu euharistijsko slavlje je predvodio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. Pjevale su sestre i zbor sv. Nikole, a nakon mise sestre su nastupile s nekoliko pjesama.

8. kolovoza svetkovina sv. Oca Dominika u našoj zajednici proslavljena je svečanom euharistijom u 11.30 sati, koju je predvodio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, uz sudjelovanje dvojice biskupa iz Ukrajine, te dvadesetak svećenika. Nakon euharistijskog slavlja radost zajedništva prenesena je i na zajednički objed u našem dvorištu. Bilo nas je oko 120.

20. kolovoza u Dubrovniku, na svečanosti polaganja prvih zavjeta osmorice braće novaka, bile su: s. Dijana, s. Mirjam, s. M. Magdalena i s. Suzana.

23. kolovoza, na spomandan sv. Ruže Limske, s. Ivana Pavla i s. Maja Karmela obnovile su svoje redovničke zavjete, na godinu dana.

Od 28. kolovoza do 3. rujna održane su duhovne vježbe u Zagrebu. Voditelj je bio o. Nikola Mate Roščić, franjevac konventualac.

Od 29. do 31. kolovoza u dvorani Vjenac u Zagrebu, održana je Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje u srednjim školama s temom „Vjeronauk u društvenom i humanističkom području suvremene škole - Odnos vjere i kulture“.

3. rujna u Dubrovniku su petorica postulanata započela novicijat. Obred je predvodio o. Anto Gavrić, provincijal. Na oblačenju su bile s. Sara, s. Ljubica i s. Dijana.

2. rujna održana je redovita sjednica Vijeća, u Zagrebu.

5. rujna u Dubrovniku je započeo 14. europski studijski tjedan za članove dominikanske obitelji u formaciji. Tema tjedna bila je „Propovijedanje i kultura/ zajedničko propovijedanje – „Svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglasuju veličanstvena djela Božja“ (Dj 2,11). Ovaj put nisu na Tjednu sudjelovale naše sestre.

7. rujna u Dubrovniku je otvorena izložba umjetničkih radova p. Marka Bobaša OP, pod naslovom „Osluh svetoga“. Bile su s. Blaženka i s. Mirjam na otvorenju izložbe.

Od 8. – 14. rujna održane su duhovne vježbe u Korčuli. Voditelj je bio p. Iko Mateljan OP.

16. i 17. rujna u organizaciji HKVRP i HUVRP u Splitu i Zagrebu održan je XXVII. redovnički

tjedan s temom: „Redovnici jeste li sretni?“ Jedna od predavačica bila je i naša s. Katarina Maglica, priora zajednice sestara u Korčuli. Tema njenog predavanja bila je „Ostvarenje poslanja u poslušnosti“

Od 22. - 30. rujna Učitelj Reda boravio je u Hrvatskoj. O tome opširnije vidi dolje.

23. rujna posjetio je našu zajednicu u Korčuli Učitelj Reda o. Bruno Cadoré, zajedno sa sociusom za srednju i istočnu Europu, fr. Vojciechom Delikom. Prevoditelj je bio fr. Mario Mihael Tolj. Nakon zajedničkog ručka održan je susret s Učiteljem Reda. Učitelj je održao nagovor, a nakon toga su mu sestre postavljale razna. U spontanom razgovoru ostavio je na nas dubok dojam kao osoba blaga, nemetljiva, jednostavna, iskrena, duboke vjere i nade.

24. rujna u Sarajevu su proglašene blaženima Drinske mučenice, iz Družbe Kćeri Božje ljubavi. Na svečanosti je, u ime č. majke, bila s. Marina Pavlović, njezina zamjenica, i veći broj drugih sestara.

25. rujna u Zagrebu, u crkvi bl. Augustina Kažotića, bila je posveta crkve i novog oltara. Posvećenje i euharistijsko slavlje predvodio je kardinal Josip Bozanić. Nazočni su bili: Učitelj Reda fr. Brune Cadoré, lucersko-trojanski biskup mons. Domenico Cornacchia, mons. Xavier Rambaud, biskupski vikar Pariške nadbiskupije, fra Ivan Paponja, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara, provincijali hrvatskih karmelićana, franjevaca konventualaca i male braće, izaslanik provincijala Družbe Isusove fra Ivan Paponja, fr. Anto Gavrić, te ostali svećenici, braća dominikanci, č. majka s. Dolores Matić i sestre, te mnogo-brojni puk Božji

27. rujna u „Galeriji Klovićevi dvori“, predstavljena je monografija „Dominikanci u Hrvatskoj“. Monografiju su predstavili: Vesna Kusin ravnateljica Galerije, fr. Anto Gavrić provincijal, Učitelj Reda o. Bruno Cadoré, i akademik Igor Fisković. Na predstavljanju su bile i neke naše sestre iz Zagreba.

27. rujna Učitelj Reda, zajedno s provincijalom, Gavrićem, predvodio je sv. Misu i propovijedao u našoj samostanskoj kapeli bl. Hozane u Zagrebu. Nakon sv. mise susreo se sa sestrama.

2. listopada, na svetkovinu Andjela Čuvara, bilo je višestruko slavlje u Korčuli: s. Josipa je položila prve zavjete, s. Marija Magdalena je obnovila zavjete, s. Blaženka i s. Rahela slavile su 25. godišnjicu, a s. Regina, s. Terezina, s. Dijana i s. Gracija 50. obljetnicu redovništva. Svetu misu je predvodio p. Anto Bobaš, zajedno s p. Dragom Kolimbatovićem i pregradskim župnikom vlč. Vinkom Gregurom. Otočki svećenici su se, zbog nedjeljnih svećeničkih obaveza, pridružili samo za blagdanskim stolom.

5. listopada - s. Zorka Sentić vratila se iz Kanade i svojim dolaskom duhovno ojačala našu zajednicu u Korčuli.

Od 7.- 9. listopada održan je seminar za medicinske sestre u Lovranu. Na seminaru je bila s. Josipa Petrović

Od 14. - 16. listopada u Zagrebu je, u prostorijama Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, održan „Međunarodni znanstveni skup - Augustin Kažotić“. Jedna od predavača bila je i s. Ivana Pavla Novina s temom *Veliki hrvatski poklonici i štovatelji bl. Augustina Kažotića u 20. st.* Skup je otvorio kardinal Josip Bozanić nadbiskup zagrebački, a otvorenju su prisustvovale i istaknute osobe iz političkog, kulturnog, i vjerskog života.

26. 27. i 28. listopada održana je u Zagrebu plenarna Skupština Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica. U radu Skupštine sudjelovala je č. majka s. Dolores Matić. Izabrana je nova uprava Konferencije. Predsjednik, o. Vinko Mamić, provincijal hrvatske karmelske provincije sv. Josipa.

Dopredsjednica: s. Jasna Lučić, poglavarica Hrvatske provincije uršulinki rimske unije.

Vijećnici:

1. fr. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije

2. fra Željko Železnjak, provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda

3. s. *Miroslava Bradica*, vrhovna glavarica Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog
4. s. *Martina Koprivnjak*, vrhovna glavarica Družbe sestara Naše Gospe

3. studenoga došla nam je nova kandidatica, Marina Katinić, iz Zagreba.

4. studenoga u Dubrovniku je bilo predstavljanje knjige p. Randa Paršića „Zabranjeno sjećanje“. Biskup dubrovački Mate Uzinić pozdravio je skup i uputio nekoliko poticajnih riječi prisutnima. Predstavljači su bili fr. Anto Bobaš, don Toma Lučić i fr. Frano Prcela. Naše sestre iz Korčule otpjevale su na kraju dvije pjesme.

Od 7. do 9. studenoga u Vodicama je održan Državni stručni skup za ravnatelje predškolskih ustanova na kojemu su sudjelovale s. Kristina Maleš i s. Antonija Matić.

11. i 12. studenoga održana je u Zagrebu Katedetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama. Tema Škole bila je: „Obitelj i vrtić na izvoru Ljubavi“. U radu škole sudjelovale su odgojiteljice iz našeg vrtića *Bl. Hozane* i s. Sara iz Korčule.

12. studenoga održana je redovita sjednica Vijeća u Korčuli.

19. studenoga u Splitu je održan stručni skup za odgojiteljice vjerskih vrtića na kojem su bile i naše sestre: s. Sara, s. Ljubica i s. Suzana.

18. i 19. studenog u Slovačkoj je održan skup sestara dominikanki za Istočnu i Srednju Europu, na kojem su bile s. Slavka i s. Jaka.

18. studenoga stigla nam je s. Nada Ivanković iz Kanade i pridružila se našoj zajednici u Korčuli.

27. studenoga bilo je predstavljanje novog broja glasila dominikanskih studenata „Izazov istine“. O časopisu, osim braće, govorile su s. Ivana Pavla i s. Mirjam.

8. prosinca s. Suzana Lasić je obnovila svoje zavjete

9. prosinca stigla je u zagrebačku zajednicu s. Marija Goreti Milanović. Ona je, naime, premještena iz kanadske zajednice u zajednicu Bl. Ozane, u Zagreb. Dekret joj je, u nazočnosti svih sestara, pročitan u nedjelju 11. prosinca 2011.

NAŠI POKOJNICI

18. kolovoza Katica Franičević, sestra s. Dinke Franičević
27. kolovoza Tona Vrlić, mama s. Klare Vrlić
29. kolovoza Nikica Bešlić, nećak s. Tješimire i s. M. Lurdes Bešlić
04. rujna Jakov Jagnjić, brat s. Fidelis i s. Vjere Jagnjić
16. rujna s. Bonicija Primorac, franjevka, rodica naše s. Marcele
4. studenoga sestra Gema Prčić u 71. godini života, u Tavankutu.

OBAVIJESTI:

Duhovne vježbe:

Korčula:

I. turnus: od 3. - 8. siječnja, voditelj fr. Jozo Čirko OP

II. turnus: od 17. – 23. lipnja

Zagreb:

I. turnus: u lipnju. Točan datum bit će naknadno objavljen.

OBLJETNICE REDOVNIČKIH ZAVJETA NAŠIH SESTARA

50. - s. Alfonsa Ostrogonac, s. Jelka Barišić (3. 10.)

70. - s. Beninja Mekjavić (4.08.), s. Ivana Perkov (22.11.), s. Katica Džepina (4. 07)

75. - s. Viktorija Brajčić i s. Dinka Franičević (9. 05)

„Bog se objavljuje tamo gdje ima nekoga tko poštuje život, želi svjetlo, nastoji ljubiti.

Svaki puta kada proširiš život, stvaraš istinu, ljubiš, Bog izbjiga iz tvojega djela.

Bog se nalazi u stvarima, događajima, u tvojim djelima ljubavi.

Čineći stvari onako kako bi ih činio Isus, kako bi ih učinio Bog, oslobođaš Boga od velova nevidljivoga i činiš ga vidljivim na ljudskome putu.

Vjera je djelo, a ne niz praznih priča.

Nada je čin svjetla, a ne pobožni osjećaj.

Ljubav za drugoga je događaj, a ne pobožna molitvica.”

(C. Carretto)

S ovim mislima želim svim sestrama i braći sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu!

s. Rahela Rukavina

UČITELJ REDA PROPOVJEDNIKA, FR. BRUNO CADORÉ, U HRVATSKOJ

U četvrtak 22. rujna 2011., o. Bruno Cadoré, Učitelj Reda propovjednika doputovao je u Dubrovnik i započeo službeni pohod Hrvatskoj dominikanskoj provinciji. U samostanski klaustar gdje su ga dočekali članovi zajednice, Učitelj je stigao u

pratnji o. Ante Gavrića, provincijala.

Nakon riječi dobrodošlice što ih je Učitelju uputio o. Marko Bobaš, prior samostana, uslijedilo je predstavljanje svih članova, fratara i novaka. Susret je nastavljen u samostanskoj rekreaciji.

U večernjim satima, o. Bruno i njegovi suradnici: Edward RUANE, vikar Učitelja Reda i Wojciech DELIK, socius za srednju i istočnu Europu, pridružili su se braći na zajedničkoj molitvi u kapelici.

U petak 23. rujna nakon jutarnje sv. Mise uslijedio je susret sa fratrima, a potom i novaca. Novaci su Učitelja dočekali u svojim prostorijama. Najprije su se predstavili, a potom su nastavili razgovor.

Tijekom razgovora o. Učitelj je novake pitao: Što očekuju od Reda i što oni mogu, tj. žele dati Redu? Naposljeku, Učitelj se susreo i s mons. Matom Uzinićem, biskupom dubrovačkim.

Za vrijeme ručka, brat Karlo počastio je dragoga gosta svojom skladbom koju godinama izvodi u samostanskoj blagovaonici i bez koje "Karlo nebi bio Karlo", ubacujući po potrebi nove stihove.

U popodnevnim satima, Učitelj Reda odlazi u pohod dominikanskoj zajednici u Gružu gdje će ga primiti o. Mario Tolj, starješina. (www.dominikanci.hr)

UČITELJ REDA, FR. BRUNO CADORÉ, U KORČULI

U subotu, 24. rujna posjetio nas je p. Bruno Cadoré, učitelj reda u pratnji sociusa p. Wojchiecha Delika, p. Mihaela Maria Tolja, koji je za nas prevodio što je Učitelj govorio, i p. Ante Bobaša. Izgledom jednostavan, ponizan i nenačetljiv podsjetio me na Pavlove riječi Korinćanima: „ja koji sam licem u lice među vama ‘skroman’“ (2 Kor 10,1). Da, skroman izgledom, ali dubok u svojim razmišljanjima i riječima koje je podijelio s nama.

Nakon ručka i pjesme p. Bruno je zahvalio sestrama i posebno istaknuo kako ga se dojmilo to što je susreo braću i sestre zajedno prisutne u apostolatu. Istaknuo je kako naš doprinos redu u cijelosti može upravo biti u zajedništvu braće i sestara koji skupa žive i djeluju. Svidjela mu se i naša pjesma za koju kaže da je ponekad vesela,

ponekad tužna, ali uvijek uzdiže Bogu i da je to naša kulturna baština koju trebamo njegovati.

Sestre su mu postavile i nekoliko pitanja na koja je on tiho, jednostavno i nakon kratkog razmišljanja nudio svoja razmišljanja. Govorio je o tome kako je kao mladi liječnik pedijatar, radeći s djecom oboljelom od karcinoma razmišljao o životu i smrti i o svom prvom susretu s dominikancima u jednoj crkvi gdje ga je oduševilo zajedništvo i sloboda.

Svidjelo mu se razmišljanje jednog filozofa koji, razmišljajući o prosjačkim redovima, kaže da je ispružena ruka ne samo simbol traženja već i simbol davanja. Onaj tko traži taj i daje, daje sebe. I mi dajući sebi i svoj život Bogu učinili smo od našeg života propovijed, jer donosimo Boga drugima.

Ispričao nam je priču o jednom dječaku iz doma kojeg vode dominikanci i dominikanke u Indiji. Dječak mu je ispričao kako često odlazi do jednog mosta tražeći druge dječake i djevojčice koji žive kao on nekada da bi se s njima sprijateljio, a kad se sprijatelji s njima onda ih zove da dođu u dom gdje i on živi. Učitelj reda napominje da je to naš poziv, sprijateljiti se s ljudima da bismo ih doveli k Bogu.

s. Barbara Bagudić

UČITELJ POTIČE SURADNJU IZMEĐU BRAĆE I SESTARA

Učitelj nam je uputio nekoliko misli o važnosti načina života kojim danas živimo. Sv. Dominik je živio u vremenu u kojem je video potrebe Crkve i ljudi i na taj zov odgovorio propovijedajući ljudima onako kako je to Isus činio. Išao je među ljude i donosio im Riječ Božju. Videći ga drugi, pridružili su mu se. I tako je to sve do danas. Naše propovijedanje, naša karizma je u tome da po nama i u nama Bog djeluje, da on bude vidljiv u našem životu, da Boga donosimo ljudima, da naš život i naše djelovanje bude Božje djelovanje. Ja sam svjedok Božje ljubavi, ona se po meni mora očitovati.

Raduje ga kada vidi da braća i sestre zajedno poput Isusa idu među ljude i žele ih pridobiti da im budu prijatelji, a na taj način će postati i Božji prijatelji. Ono što ga žalosti je okrenutost

prema sebi kao pojedincu ili zajednici tj. zatvorenost koja može biti individualna, ali napomjene da postoje i zajednice koje su se zatvorile same u sebe. Žaloste ga i lica na kojima se vidi da nisu sretni svojim izborom biti redovnik ili redovnica. Napomenuo je da takav život nema smisla.

Učitelj smatra da bismo trebali imati više povjerenja u Boga i razmisliti u ovih nekoliko godina do 800. obljetnice osnutka reda što bismo mogli promijeniti u našim zajednicama. Upitao nas je koje su to tri stvari koje bismo mi kao zajednica trebale promijeniti i na taj način doprinijeti zajedništvu u redu. Svaka od nas bi ih mogla nabrojiti i više od tri. Možda bismo se trebali više otvoriti potrebama ovoga svijeta, previše smo okrenuti sebi i onome što radimo, nema vizionara. Možda ne uočavamo potrebe današnjeg čovjeka. Obnoviti bi trebale i naš zajednički život, unijeti više obiteljskog raspoloženja, više komunikacije, biti sestre jedna drugoj, brinuti i suošćeati jedna s drugom. O tome bi se moglo razmisliti na svim razinama našeg redovničkog života – od molitve, zajedničkog života, apostolata, vjernosti položenim zavjetima. Budimo iskrene prema sebi i napišimo na papir svoja očekivanja, svoja viđenja, svoje prijedloge, svoje primjedbe, svoje želje i kako vidiemo svoju zajednicu, u čemu zakazujemo kao osobe i kao sestre. Ako imamo neku viziju u kojem smjeru bismo trebale ići nemojmo šutjeti i samo mrmljati kako ništa ne valja, kako nismo zadovoljne. Izrecimo to i potražimo rješenje. Znam da svaka treba krenuti od sebe i da ako sam ja bolja i trudim se izvršiti ono na što me Isus poziva, bit će i moja zajednica bolja. A svi smo pozvani ljubiti Boga i ljubiti jedni druge onako kako nas je on ljubio. Imam li volje i pouzdanja da Bog može učiniti sve novo?

Sv. Dominik je govorio s Bogom i o Bogu. To bi i nas trebalo pokretati i više vremena provoditi s Bogom kako bi naša nutrina zasjala. I ovaj susret s Učiteljem neka nam bude poticaj i ohrabenje na našem redovničkom putu, da Bog vjeruje u nas i da po nama može učiniti i ostvariti svoja djela, ta mi smo se Bogu predale da po nama djeluje u ovom svijetu.

s. Rahela Rukavina

UČITELJ REDA PROPOVJEDNIKA U ZAGREBU

U posjet zagrebačkom samostanu Kraljice sv. krunice, fr. Bruno Cadoré, Učitelj Reda propovjednika, došao je u nedjelju 25. rujna. Nakon prijepodnevne mise u crkvi bl. Augustina Kažotića i srdačnog druženja s braćom dominikancima, fr. Cadoré je na večernjoj misi u crkvi Kraljice sv. krunice održao propovijed.

Učitelj Reda je na početku izrazio zadovoljstvo što može slaviti Gospodina s vjernicima župe, budući da su njihove molitve velika podrška dominikanskom propovijedanju.

U osvrtu na nedjeljno čitanje Mt(21,28-32) fr. Cadoré je rekao da Isus često iznenađuje čovjeka i da njegove namjere nisu uvijek jasne. U jednom od svojih obraćanja svećeničkim glavarima i narodnim starješinama Isus, nakon priče o čovjeku koji je imao dva sina, kaže: "Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje!"

Carinici i bludnice su ljudi koji ne žive po Božjoj volji, a za njih se ipak kaže da će prije drugih u kraljevstvo Božje. Riječ je o ljudima koje obično odbacujemo i preziremo, a da pri tome ne vidimo njihove stvarne teškoće i potrebu za ljubavlju koja oslobađa.

Za njih Isus kaže da će preteći druge budući da zbog vlastite slomljenoosti najsnažnije osjećaju ono što im je potrebno, a to je ljubav koju Isus propovijeda. On zove svakoga čovjeka, pa i

najvećeg grešnika budući da svatko može shvatiti Riječ, obratiti se zasluziti svoje mjesto u kraljevstvu Božjem.

Fr. Bruno se prisjetio svoga posjeta jednom zatvoru čiji su stanovnici počinili teška nedjela. Ipak, u Isusu Kristu su pronašli mogućnost novog početka jer su shvatili da ih Bog ljubi te su po toj spoznaji i ljubavi postali duhovno slobodni, premda im je fizička sloboda još uvijek bila ograničena.

O obraćenju Isus govori kad pripovijeda o sinu koji je odbio ići na posao u očev vinograd, a kasnije se predomislio i ipak otišao. Unatoč prvotnom obijanju, koje za mnoge može biti uzrok konačnog odvajanja, njegov otac mu oprاشta i prima ga u svoj vinograd, pri čemu je on zapravo taj koji je blizak ocu, a ne drugi sin koji je samo rekao da će doći, a nije došao.

U tome pogledu valja shvatiti i izgradnju kršćanske zajednice. U osvrtu na Fil (2,1-5) fr. Cadoré je rekao da se od nas traži da budemo spremni oprostiti onima koji ne vrše volju Očeva jer je po oprostu moguće njihovo obraćenje i istinski povratak u zajednicu. Ova milost je izvor slobode novog čovjeka koji zatim daje vrijedan i poseban doprinos kršćanskoj zajednici.

UČITELJ REDA PROPOVJEDNIKA POSJETIO SESTRE DOMINIKANKE U TRNU

Učitelj Reda propovjednika, o. Bruno Cadoré u sklopu službenog pohoda Hrvatskoj dominikanskoj provinciji, posjetio je dana 27. rujna 2011. i sestre dominikanke u samostanu Bl. Hozane Kotorke. O. Bruno je u pratnji o. Wojciecha Delika, sociusa za srednju i istočnu Europu i fr. Ante Gavrića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije, predvodio jutarnje euharistijsko slavlje u sestarskoj kapeli Bl. Hozane. Donosimo vam propovijed koju je tada Učitelj Reda, o. Bruno izrekao.

PROPOVIJED UČITELJA REDA PROPOVJEDNIKA

Zagreb, kapelica sestara dominikanki u Trnju,
27. rujna 2011., spomendan sv. Vinka Paulskog

Dobro vam jutro, sestre!

Ima već tomu više godina, početkom 70-ih godina, francuski su biskupi objavili tekst pod naslovom „Crkva sakrament spasenja“. I danas nam je dobro čuti knjigu proroka Zaharije, kao što je proteklih dana slušamo, a koja je u stvari i navještaj te stvarnosti. Dobro je za nas, sestre i braću Reda propovjednika, da potičemo upravo to proroštvo i to naviještanje. Dobro je u liturgiji ponekada ponovno čuti tu definiciju Crkve.

Prorok Zaharija poziva nas da shvatimo što to Bog želi učiniti usred svoga naroda. Sjećate se, na početku knjige bio je poziv i radost, slavlje, okupljanje svih naroda, svih rasa. Čak su i anđeli poslani da izmjere onu širinu prebivališta koje Bog želi ustanoviti. Ali kao što je nemoguće izmjeriti taj život koji Bog želi uspostaviti, prorok govori da će sam život biti mjesto okupljanja mnoštva naroda, i da će jednini razlog toga okupljanja biti Božja želja, jer želi među ljudima uspostaviti svoje prebivalište. S tom radosnom viještu, koja se proteže kroz cijelu Zaharijinu knjigu, Boga animira i potiče ljubomorna ljubav prema svome narodu. Ne samo da Bog dolazi u svoj narod da ga okupi, nego će se i sam taj narod početi okupljati. I rekoh, drage sestre i braćo našega Reda, da je za nas dobro čuti to proroštvo, jer nam govori u čemu se sastoji naše poslanje. Naše je poslanje biti u službi Boga koji okuplja svoj narod kako bi čuo Radosnu vijest koja je upućena svima. A ta Radosna vijest jest Božja ljubav koja uspostavlja svoj narod. S Dominikom, a danas možemo reći i sa sv. Vinkom Paulskim, slijedimo onoga koji je došao uspostaviti to prebivalište Božje među ljudima.

Možda i vi, kao i ja, dok slušamo jutros ovaj ulomak iz Zaharijine knjige, možda i sami sanjate. Dok dakle nekako sanjamo kako svi navještamo Božje kraljevstvo, i dok navještamo taj Božji dolazak – to jest dolazak Sina Božjega među svoj narod –, sanjamo da će se svakome od nas pridružiti barem još deset drugih osoba,

i koji će nam reći: Ma, kamo ti ideš, onomu komme ideš ti i ja hoću ići s tobom! E, to je naše poslanje, predložiti svima onima koji su s nama i koji su oko nas, svim narodima, svim naraštajima predložiti onoga koje je ne samo naš Spasitelj nego naš najbolji prijatelj.

Nekada izričemo velike govore o evangelizaciji, a možda je u biti evangelizacija vrlo jednostavna. Radi se samo o tome da predložimo onoga koji dolazi i da okupljamo oko onoga koji dolazi sve one koji očekuju Radosnu vijest. Rekoh da su francuski biskupi napisali dokument pod naslovom „Crkva sakrament spasenja“. I danas nas Zaharija poziva da vidimo svoju misiju i koje je naše poslanje te kako služiti u Crkvi. Znajući da Bog uspostavlja svoje prebivalište i svoju Crkvu, onda On poziva sve narode i naraštaje, kao i sve nas. Kod građevine, kod Crkve, najvažnija su vrata, i vrlo je važno da vrata budu otvorena. Kada se gradi Crkva, vrlo je važno imati zajednicu koja prima, koja prima bez uvjeta, koja na neki način prima ne tražeći unaprijed da se pokaže putovnica, koja prima ljudе samo zbog toga što žele čuti Radosnu vijest. Radi se dakle o stvaranju zajednice koja je otvorena svim ljudima, i upravo je to ono o čemu nam govori i sv. Vinko Paulski. Nije htio najprije da se nekako prigibamo čineći ljubav, nego je najprije htio da se nekako izmjestimo i da stvaramo mjesta za siromašne. A čineći tako,

primajući druge, otkrivamo kako i mi sami stvaramo mjesto onomu koji dolazi. Treba, dakle, stvarati zajednicu koja je uvijek otvorena, koja uvijek daje mjesto onima koji nemaju nikakvoga mjesta.

Treba dati, odnosno prenijeti narodu tu ljubav, zanesenost Boga za svoj narod. Ta zanesenost i ta ljubav ulijevaju ponekada strah. Vidi se to u današnjem Evanđelju, dok Isus kroči sa svojim učenicima. Upravo se očituje ta ljubav i ta zanesenost; toliko je snažna i pokazuje se u svoj snazi kad ga ne žele primiti. On uzlazi u Jeruzalem, a uzlazeći u Jeruzalem htio se suočiti s onima koji čuvaju Božje prebivalište, Božju riječ, ali je čuvaju samo za sebe. A Sin Božji želi navijestiti neizmjernu ljubav Božju za sve narode. Trebalо je da se oni koji već vjeruju u Boga obrate, tj. prihvate i spoznaju te vjeruju da ako imaju mjesto u Božjem prebivalištu trebaju pripraviti mjesto onima koji ga još nemaju. To znači služiti Crkvi, sakramantu spasenja. Biti u službi te zajednice, Crkve, koja je uvijek radosna i otvorena prihvaćati druge.

Sjećate se Dominika. Kada Dominik započinje svoje propovijedanje, sam kaže da želi biti u službi Crkve Božje. Želi navijestiti Božji dolazak među ljudi, ali ne želi to učiniti bez siromašnih; ne želi to učiniti bez grešnika; ne želi to učiniti bez onih koji su daleko od ljubavi Božje. To je poslanje evangelizacije koje pripada Redu propovjednika. Neka nam Bog udjeli tu milost da i nas nekako animira ta ljubomorna ljubav Boga prema svom narodu. Amen.

Preveo s francuskoga:
Fr. Anto Gavrić, OP

Nakon slavlja sv. Mise, uslijedio je zajednički doručak braće i sestara. S. Slavka, priora samostana Bl. Hozane Kotorke, pozdravila je Učitelja Reda, te ukratko predstavila našu zajednicu, ovim riječima:

Veoma smo sretne što ste posjetili i našu zajednicu u ovom malom, ali lijepom dijelu zemlje.

Sretne smo i ponosne što pripadamo osam stoljetnom redu, što smo grana na Dominikovu stablu. Jesmo li zelena ili suha grana, plodna ili neplodna, ne znamo sada. Znat ćemo tek kad se zajedno s Dominikom i s dragom Gospom nađemo pred licem Svevišnjega.

Što radimo?

Često nas ljudi pitaju: koja je vaša karizma? Što odgovoriti? Da kažemo propovjednička? Vjerojatno bi to bilo točno, premda zvuči pomalo gordo. Svakako, pripadamo Redu propovjednika, to je istina. Mislim da je važno spoznati što je to propovijedanje i na koji način se to čini. Ako propovijedanje shvatimo doslovno, onda smo mi slabe propovjednice. Barem u našoj zemlji žene ne propovijedaju na misi. Pa što je onda naša karizma?

Po mom mišljenju naša je karizma, poput Dominika osluškivati bilo okoline, bilo naroda, bilo svijeta. I pomoći gdje je najpotrebnije. Žetva je velika. Izazovi su veliki. No, mi se često osjećamo premalene za tako velike zadatke. Treba biti i sposobljen. Ne može se pjevati i svirati ako nemaš sluha ni ritma. Ne možeš govoriti francuski ako to nisi učio i prakticirao. Ne može se biti propovjednik ako Riječ koju želimo propovijediti nije zaživjela u nama. Tako se mi borimo i tražimo prave putove propovijedanja – navještanja.

U ovoj zajednici je do pred nekoliko godina bio najglavniji apostolat njegovanje starijih i bolesnih gospoda. Sada to više ne možemo, pa smo otvorile dječji vrtić. Imamo oko 150 djece u raznim dobним skupinama. Tu imamo dosta prigode ostvarivati našu karizmu u radu s djecom, ali također i s roditeljima. Neke sestre rade u katehezi, neke sviraju i vode pjevačke zborove, predaju na fakultetu. Neke rade u bolnici. Još bi trebale mnogo više, ali nas nema dovoljno.

To bi bilo ukratko o našoj zajednici. Mi vam i nadalje obećavamo molitvenu potporu, kako je to želio i sv. Dominik. Želimo vam dobro zdravlje i ustrajnost u poticanju, bilo to zgodno ili nezgodno vrijeme. Bog vas blagoslovio! Blagoslovite i vi nas!

Nakon toga mu je uputila neka pitanja, koja zajedno s dobivenim odgovorima donosimo u cijelosti.

s. Slavka: U okviru devet godišnje priprave za proslavu osamstote obljetnice potvrde Reda propovjednika, sljedeća je godina posvećena sestrama. Možete li nam reći imate li kakav plan, kakav program i zadatak koji se od nas očekuje? Na koji način bismo mi mogli pridonijeti većem procvatu Reda i širenju Kraljevstva Božjega? Sigurno je da svaka zemlja ima svoje zahtjeve, ali što bi bilo zajedničko svim propovjednicama, što biste nam preporučili?

O. Bruno: Moram vas najprije malo ražalostiti da mi je uvijek teško kad moram istu stvar dva puta čuti. Najprije na jednom jeziku koji ne razumijem, a zatim na jeziku koji mi je razumljiv kad se prevodi.

Možemo se prisjetiti onoga što je Dominik učinio kada je sa svojim suputnicima susreo, sjećate se one Germane, htio je s njima podijeliti radosnu vijest Evandelja ali se nisu sporazumjeli. Stoga je rekao svojim suputnicima: 'Kleknimo i pomolimo se da bismo mi njih mogli razumjeti i da bismo im mogli navijestiti Evandelje.' Često tijekom svojih pohoda mislim na tu epizodu. Na žalost nisam još u mogućnosti razumjeti ono što mi vi govorite, ali sa svojim prevoditeljem nekako ćemo se iz toga izvući.

Glede ove godine jubileja važno je prisjetiti se da to nije samo godina sestara nego i godina žene. To je godina žena Reda: sestara apostolskoga načina života, monijalnih sestara, dominikanskih laikinja, sestara u sekularnim institutima. Monijalne sestre su već slavile jubilej otvaranje svetog propovijedanja u Prouille 2006. Tako će one slaviti dva puta.

Odgovarajući preciznije na vaše pitanje, reći ću dvije stvari. Da budem iskren, nema u stvari jednoga plana točno određenoga i pripravljenoga. Imajući u vidu različitost žena u Redu, može se promišljati na koji način žene u Redu mogu biti propovjednice.

Kada rabimo riječ propovijedanje, vidimo kako braća propovijedaju očitije u Crkvi. Već sam trideset godina u Redu i moram reći da smo se previše usredotočili na dimenziju propovijedanja koja inzistira na svećeničkoj dimenziji brata propovjednika. No, potrebno je imati u vidu širinu riječi propovijedanja. Ne bih se želio usredotočiti samo na liturgijsko propovijedanje. Sjetimo se kako su propovjednici definirani u našim konstitucijama, u temeljnoj konstituciji. U temeljnoj konstituciji Red propovjednika je definiran kao *braća koja su potpuno predana evangelizaciji, navještanju*. Braća propovjednici se posvećuju tome da riječ Božja bude radosna vijest za svijet. Red i zajednice Reda nastoje da riječ bude radosna vijest, i ona u sebi to i jest, ali kako ju prevesti? Dolazim, dakle, na odgovor na vaše pitanje. To što u redu ima muškaraca, žena i laika, prigoda nam je da iskoristimo tu snagu i pokažemo kako žene Reda navješćuju riječ, Radosnu vijest. S te strane bilo bi zanimljivo da sestre dominikanke apostolskog načina života tijekom ove godine koja dolazi, ne definiraju svoju dominikansku karizmu preko dijela koje ostvaruju, nego da si posvješćuju da time što čine, riječ Božja postaje Radosna vijest. S te točke gledišta, vi sestre, u odnosu na braću Reda, imate veliku važnost u Redu. Vaš rad jest jedan od načina, jedna dimenzija ove evangelizacije i o tome je potrebno govoriti. Vi ste u jednoj privilegiranoj situaciji u Hrvatskoj. Imate kongregaciju koja je dosta snažna, ima sestara i vrlo ste bliske braći. Ovo je ujedno i prigoda da zahvalim kongregaciji za sve što čini za braću. Ova bliskost koja je između braće i sestara, trebala bi potaknuti ovu komplementarnost evangelizacije. Mogu reći da Red računa na vas. I ako Bog hoće da se rode i monijalna zvanja, neka se i u ovoj zemlji ostvare sve dimenzije Reda. Želja mi je da se rad i formacija braće i sestara međusobno približuju i pojačavaju. I rad teologa, teološki rad žena i

muškaraca je jači i bogatiji kad je stvaran zajednički. Iz dva razloga. Ponajprije zbog komplementarnosti poimanja i razumijevanja. Naime, muškarci i žene drugačije poimaju svijet, ne shvaćaju stvari na isti način i na različite načine otkrivaju i pokazuju prisutnost Božju. Nisu isti odnosi muškaraca i žena prema rađanju, prema nježnosti i prema svemu drugom. I ulogu koju Red ima u crkvi jest upravo da ostvari ovu komplementarnost poimanja i shvaćanja, to je prvi cilj. Danas u crkvi uviđamo jedan rizik da je teološka riječ, rekao bih čak teološki autoritet na neki način vezan uz klerikalizam. U crkvi je bilo više razdoblja. U trenutku Drugog vatikanskog koncila dogodilo se veliko otvaranje teološkog rada i formacije, veliko otvaranje u razumijevanju službi u crkvu, ne samo o zaređenim službenicima već o različitim službama u crkvi. Bilo je veliko razmišljanje o službi prezbitera. Danas vlada opasnost da se prezbiterat shvati kao autoritet i vraća se na to da se shvaća kao autoritet a ne kao služba u Crkvi. Očekujem od svojih sestra da čuvaju svoju braću i očuvaju ih od te napasti klerikalizma, ne na neki polemički i borbeni način nego zbog toga što ste nam sestre, a mi smo vaša braća. Važno je da se ne prevarimo.

s. Slavka: Danas ima različitih zajednica unutar dominikanskog reda, malih zajednica kojima nije prioritet zajednički život. Čini se ponekad da je to bolje, jer zajednički život je velika žrtva. Što vi mislite ima li danas taj zajednički život svoju budućnost?

O. Bruno: Odgovor mi je jednostavan, može se kasnije produbljivati, ali dominikanski redovnički život je zajednički život. Može se iz opravdanih razloga dogoditi da su braća i sestre nekada previše izolirani, ali tradicija Reda jest tradicija zajedničkog života. Ako slijedimo Krista, u službi smo jedinstva koje se izgrađuje. Mi smo zajednica koja onu riječ koju čuje, koja nas poziva da živimo jedinstvo, želimo i navijestati. Sv. Dominik je često braću molio da žive u zajednici kako bi se obratili za riječ koju propovijedaju, i ova dimenzija obraćenja je vrlo važna. Pored mene upravo sjedi brat (o. Wojciech

Delik) koji je godinama morao živjeti ne potpuno sam, ali nije daleko od toga. Bio je u Sankt-Peterburgu, u misiji u poslanju i nije bilo jednostavno dati mu još 15 suputnika. I često, kad govorиш o tome životu, onda ističeš koliko je i poticajan takav život ali koliko je i težak. Dok sam bio provincijal imao sam u provinciji brata koji je živio sam više od trideset godina, četrdeset godina. Počelo je upravo iz razloga poslanja i misije koju je imao. I danas ustvari živi sam. Povezan je s jednom zajednicom, ali živi sam. I uvijek ima vrlo precizno mišljenje o kvaliteti dominikanskog života, a vrlo je nezgodno imati mišljenje o braći u životu zajednice, kada nisi u toj zajednici. Jednoga dana kada je on govorio o svim nevoljama koje donosi redovnički život, rekao sam mu da me nervira kada na takav način govori o zajednicama. I on mi kaže kako ja ne mogu ni pojmiti koliko se on osjeća dominikancem. Rekao sam mu da biti dominikancem ne znači samo osjećati se dominikancem, nego to znači prihvati da te tvoja braća oblikuju.

s. Slavka Sv. Dominik je zamislio Red propovjednika da propovijeda riječ. Ako bi Dominik živio u današnje vrijeme da li bi prihvatio isti način propovijedanja ili bi se možda okrenuo potrebama današnjeg vremena, drogerašima, rastavljenim roditeljima i slično? Dakle, ne propovijedati nego biti s njima!

O. Bruno: Ako zamislim da bi danas sv. Dominik bio ovdje, sigurno bi počeo onako ljubazno, s nekoliko prigovora upućenim nama. Ponajprije glede naših instaliranja unutar zidova. Kažu za njega kako je kad je video da se braća pripremaju izgraditi drugi kat jedne zgrade, zatražio od njih da sruše to što su počeli graditi. Je li to legenda ili istina, ne znam. Ali to ističe nešto vrlo važno. Kad je Dominik utemeljio Red, Crkva je postojala i bila je vrlo dobro instalirana. Dakle, bilo je to odmah nakon perioda monahizma. Monaštvo je učinilo jedan ogroman rad, organiziralo je sva sela i stvorilo se veliko bogatstvo. I Crkva je bila baštinica toga svega, bila je prihvaćena, instalirana, bogata, institucionalizirana i sigurna u samu sebe. I pojavio se karizmatski pokret. Ljudi i žene više

nisu poznavali u potpunosti Evanelje upravo zbog toga karaktera Crkve koja je bila instalirana. Taj pokret je uveo jedan ideal evanđeoske čistoće kao reakciju na to preveliko crkveno instaliranje. Neki su ostajali u Crkvi a drugi su se previše udaljavali. Papa nije bio zadovoljan pa je poslao legate da uvedu malo reda u crkvi. Legati su činili ono što su mislili da trebaju činiti, ali nije bilo plodova. Dominik i Diego su im govorili da ono što govore jest ispravno ali nije ispravan način na koji to čine. Dominik tako izabire uči u dijalog s ljudima kojima govorи. Dominik izabire naslijedovati Krista, odnosno da Krist prebiva u njemu i da mu govorи na koji način uči u dijalog s ljudima. Izabire način putujućeg propovjednika, siromaštvo, prosjačeњe, bratstvo i jednodušnost. I kad bi Dominik

danас bio ovdje učinio bi isto, izabrao bi jednako. Za mene je to važno, mislim da se danas Crkva nalazi između ove dvije mogućnosti. Da se nekako ustali kao institucija i traži takav utjecaj kao institucija ili dopusti da bude ranjiva, otvorenija, kako bi sama postala ona koja prima i prihvaca.

Preveo s francuskoga:
Fr. Anto Gavrić, OP

Zajednički doručak, za vrijeme kojeg smo okrijepili i duh i tijelo, završio je zajedničkim fotografiranjem, u radosnom ozračju.

Pripremila:
s. Mirjam Peričić, OP

RAZGOVOR S UČITELJEM REDA PROPOVJEDNIKA (GLAS KONCILA)

Prvi čovjek dominikanaca u svijetu, učitelj Reda propovjednika, Francuz, o. Bruno Cadoré, posljedne dane mjeseca rujna proveo je u Hrvatskoj, pohodivši Dubrovnik, Zagreb i Split, tri dominikanske zajednice s najvećim brojem redovnika, a posjetio je i Hrvatsku akademiju

znanosti i umjetnosti te sudjelovao u nizu kulturnih događanja.

U zgušnutom rasporedu 57-godišnji redovnik i doktor moralne teologije, ugledni bioetičar koji je u dominikanski red stupio nakon što je završio studij medicine, našao je vremena za

posjet Glasu Koncila i za razgovor koji je s francuskoga vjerno prevodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić.

Potrebna nova evangelizacija

Ovih ste dana na "hodočašću" po nekim mjestima Crkve u Hrvatskoj gdje djelujuoci dominikanci. Kako ste doživjeli vjerski život u hrvatskim zajednicama i njihovim predstavnicima koje obilazite? Naime, ne pitamo Vas to zato što bismo željeli neke hvale, već stoga što bismo, svjesni mnogih manjkavosti našega crkvenog života, »neovisnim« očima željeli čuti doživljaj jednoga svjetskog hodočasnika. Imate li dojam da ste došli u zemlju potrebnu nove evangelizacije?

O. CADORÉ: Teško mi je dati svoju prosudbu o Crkvi u Hrvatskoj jer sam u Hrvatskoj tek nekoliko dana. A to i nije moj posao. U pohodu sam svojoj braći da bih video kako braća i sestre, članovi Reda propovjednika, ostvaruju svoje poslanje. A poslanje je reda naviještati evanđelje kao Radosnu vijest riječima, poučavanjem, svojom nazočnošću, prijateljstvom, pastoralnim radom, služeći u Crkvi, kroz predavanja i istraživanja, preko raznih publikacija.

Vaše me pitanje podsjeća na nešto što uočavam dok upoznajem vašu zemlju, na povezanost koja postoji između života Crkve, crkvene stvarnosti, njezine subbine na neki način i života naroda ove zemlje. Vrlo je važno posjetiti zemlju u kojoj se vidi da postoji veza solidarnosti, uzajamnosti, na neki način međuvisnosti između zemlje i zajednice vjernika. Ne samo da ima vjernika u ovoj zemlji, nego je Crkva odigrala i još uvijek igra važnu ulogu prožimajući kulturu iznutra i oživljavajući nadu, koja je bila snažna u ovome narodu, i podržavajući jedinstvo.

To su vidljive stvarnosti Crkve. A glede dojma jesam li došao u zemlju kojoj je potrebna nova evangelizacija, odgovaram da je u stvarnosti svakoj zemlji potrebna evangelizacija. Ne znam treba li reći da je to nova evangelizacija. Svakoj je zemlji potrebna suvremena evangelizacija, kontekstualizirana evangelizacija. Kad se dakle misli na povijest Crkve u posljednjem stoljeću, na primjer u Hrvatskoj, očito je da je kontekst vrlo različit.

Nije isto biti u ideološkom kontekstu ili demokratskom kontekstu ili u kontekstu velike sekularizacije misli, u kontekstu kulture 19. ili 20. stoljeća, ili 20. i 21. stoljeća. Nismo dakle u istoj situaciji. U tom smislu može se reći da je ovoj zemlji potrebna kontekstualizirana evangelizacija. To za mene znači nova evangelizacija. Ne treba zamišljati nešto sasvim posebno.

Naime, mijenja se jednostavno kulturni i povjesni kontekst, a time se pokreće i evanđelje. Zašto? Jer se navještaj evanđelja događa u dijalogu s ljudima svoga vremena. Ljudi se razvijaju i mijenjaju, mijenja se njihova kultura, razvijaju se i mijenjaju njihova saznanja, razvija se dijalog pa se dakle mijenja i evangelizacija.

Propovijedanje definirano prijateljstvom

Došli ste u pohod redovnicima koji su poznati kao Red propovjednika. Neki kažu da je prošlost u propovijedanju raditi na "izgradnji zajednice", umjesto da se apelira na savjest pojedinca. Koji bi govor s ambona danas trebao Crkvi, u Hrvatskoj i svijetu? S time u vezi još bi nas zanimalo: Jesu li, po Vašem mišljenju, mediji suvremene propovjedaonice koje su nadvladale "fizički" ambon?

O. CADORÉ: Ne, ne mislim da su mediji suvremene propovjedaonice jer se propovijedanje ne definira ponajprije govorom koji treba održati ili porukom koju treba prenijeti. Propovijedanje se ponajprije definira prijateljstvom. Propovijedati evanđelje znači naviještati dolazak nekoga tko je Sin Božji, koji je htio doći među ljudi i reći im: »Više vas ne zovem slugama nego prijateljima.« Želi dakle uspostaviti odnos prijateljstva.

To je ponajprije propovijedanje. A zatim se možemo pitati o mjestima i načinima propovijedanja. Za mene mediji nisu ponajprije propovjedaonice nego svjetovi. Suvremeni mediji na neki su način svjetovi u kojima treba navijestiti da Sin Božji dolazi uspostaviti veze prijateljstva s ljudima današnjega vremena. I ovdje preokrećem situaciju. Reći ćete da vas gnjavim izvrćući sve što ste rekli, ali to mi se čini važnim.

No, vraćam se na prvi dio vašega pitanja u kojemu se kaže da je svjedočenje zajednica stvar prošlosti dok se danas više ističe savjest

negoli zajednica. Poruka Reda propovjednika, prosjačkih zajednica toga vremena, vrlo je aktualna. Zašto? Prosjački redovi pojavili su se u trenutku dok se na neki način rađa novo doba: nastaju gradovi, uspostavlja se građanstvo, širi se školstvo i sveučilišta. Članovi prosjačkih redova dolaze i nastanjuju se u gradovima i prate ta gibanja.

Prate ga na dva načina. Ponajprije podržavaju zajedno ono što upravo nastaje. Pozornost koja se pridaje osobama, dostojanstvu osobe, a zatim istodobno važnost dobra svih osoba u cjelini, pozornost na zajedničko dobro. I danas je vrlo aktualno govoriti o važnosti upućivanja na savjest, na autonomiju, pozivati se na savjest i samostalnost pojedinca, ali istodobno i poučavati da moja autonomija ne postoji ako sam odvojen od drugih.

Nema izolirane savjesti. Savjest postoji jer mi netko govori, jer mi Bog govori. Moja je savjest povezana s drugima. I što sam povezani s drugima, to sam samostalniji. Što je moja samostalnost više odvojena od svega, to sam više u potpunosti sâm; bit ću samostalan, ali sâm. Važno je biti samostalan s ljudima, biti samostalan s drugima.

U samostalnosti s drugima otkrivam što je doista moja sloboda: odgovaram drugima, drugi su sa mnom, od njih dobivam mnoge stvari i s njima dijelim puno toga, i stoga im trebam odgovoriti. A da bih im odgovorio, trebam s njima stvoriti ideju o svijetu koji možemo zajedno nositi, ideju svijeta koji možemo ponuditi i prenositi u budućnosti. U poruci zajednica prosjačkih redova vrlo je važno zajedničko podržavanje osobe i općeg dobra. A mislim da je to i danas vrlo aktualno.

U Redu propovjednika - virtualno sveučilište

Zadržimo se još trenutak na temi propovijedanja. Možete li s nama podijeliti neke pozitivne primjere ostvarivanja dominikanske karizme u virtualnom svijetu medija? Primjerice kroz internet, televiziju, Facebook, Youtube, Twitter i ostale društvene mreže?

O. CADORÉ: Red broji 6 tisuća braće dominikanaca, 3 tisuće klauzurnih sestara, 25 tisuća

sestara dominikankâ apostolskog života i teško mi je reći koliko ih ima Facebook, Twitter i druge društvene mreže. Posredovanjem tih mreža oni svjedoče prijateljstvo Boga sa svijetom. To su, rekoh malo prije, novi svjetovi, a novi su svjetovi mjesta u kojima ljudi žive, mijenjaju se, razmjenjuju, pa bi i tu trebalo uspjeti uspostavljati to prijateljstvo.

Odnosi mogu biti formalniji. Tu mislim na dvije stvari koje su povezane s našim dominikanskim pozivom. Ponajprije, brojna su ostvarenja posredovanjem interneta u redu: prijedlozi za meditaciju, duhovne vježbe - poznate "duhovne vježbe u gradu" u korizmeno vrijeme - zatim škole molitve, i tako dalje.

Brojni su primjeri što sam vido posvuda po svijetu o tome kako u svijetu interneta primiti iščekivanje Riječi, traženje istine, traženje odnosa s Gospodinom. Drugo, internet pruža svim nova sredstva u pristupu do znanja, daje nove mogućnosti teologiji i filozofiji za razumevanje svijeta i Boga.

U frankofonskom, anglofonskom i hispanofonskom svijetu, to jest u Redu propovjednika u cjelini, nastaje virtualno sveučilište i čini se da će to donijeti nešto sasvim novo u nadolazećim godinama: različit pristup znanju, različit pristup sveučilišnom dijalogu, stvaranje međunarodne sveučilišne zajednice s mnogo više razlika negoli na fizički uobičajenim sveučilištima. I na tom se području može mnogo očekivati.

Jedan redovnik dovoljan je da Crkva procvate

Suočavamo se u Hrvatskoj sa sve manje redovnika i redovnica, a tako je i na mnogim mjestima u svijetu. Što je tomu uzrok?

O. CADORÉ: Ne znam, ne znam u odnosu na što se govori o nedostatku. Obično se kaže da ima manje redovnika nego što bi se to željelo. A zašto bi ih se željelo više? Bog nam daje ono što on želi, Bog nam daje ono što misli da je dobro. Važno je samo znati primamo li na dobar način ono što nam Bog daje. To je pitanje koje si postavljam. Mogli bismo imati stotinu redovnika koji su u potpunosti suvišni, beskorisni, prevelik teret.

Ima mesta gdje se nalazi samo jedan redovnik, pazite, jedan redovnik u zemljama koje su potpuno nekršćanske, a tu kao da cijela Crkva potpuno zrači. Dakle, Bog nam daje ono što misli da je za nas dobro. A mi, kada primamo, često činimo poput djece. To nam se govori u evanđelju, u onoj zgodbi o djeci koja sviraju i pjevaju: Zasvirasmo vam i ne zaigraste. Mi, nai-me, kada primamo, počinjemo s pitanjem. Zašto si nam dao ovo, a ne ono?

U Vašoj biografiji svakome će zapeti za oko činjenica da ste "po struci" liječnik te da ste se intenzivno bavili bioetičkim pitanjima. Što za svijet znači zamrzavanje oplođenih jajnih stanica, ljudskih embrija, dakle? Može li "veće dobro - udovoljavanje ljudske želje za potomstvom" opravdati smrzavanje oplođenih jajnih stanica?

O. CADORÉ: U svojemu pitanju naznačujete i odgovor s kojim se slažem. S moralnog gledišta, cilj nikada ne opravdava sredstva, ni u kojem slučaju. To je moj prvi odgovor. Dok sam radio u bioetici, imao sam vrlo važno metodološko načelo, nastojao sam povezivati teorijsko razmišljanje, eventualno filozofsko i teološko promišljanje, s pozornošću na konkretne situacije. Kada se govori o oplođnji, ne smije se naravno zanemariti teorijsko promišljanje, radi se o embriju - ali ovdje ne možemo ulaziti u tu problematiku.

No, s druge strane, važno je pitati se što znači život danas, u današnjem kontekstu, što znači

život i smisao težnje, želje bračnih parova koji se suočavaju s neplodnošću i nemogućnošću da ostvare projekt svoje ljubavi, to jest otvoriti svoju ljubav i od svoje zajedničke ljubavi učiniti svojevrsnu kolijevku za svoje dijete kojemu bi trebali otvoriti svijet. Nemoguće je dakle odijeliti te stvari.

To znači da je pitanje koje ste postavili o zamrzavanju vrlo ozbiljno pitanje jer bi to značilo da se nastanak života stavlja na raspolaganje formalne volje, volje koja je u tjesnacu, propeta. O tomu treba razmišljati. Želim ovdje samo istaknuti da je važno znati može li se staviti život na raspolaganje takvoj i jedinoj racionaliziranoj volji ljudskog bića ili: nije li ljudsko biće ono zagonetno biće koje dolazi do svoje slobode onda kada nešto od života nadilazi njegovu razumsku sposobnost.

Vlast nije prvi položaj koji usvajam

Britanski je parlament ovoga ljeta dopustio, pod određenim okolnostima, eksperimentiranje sa spajanjem ljudskih i životinjskih spolnih stanica. Ne želimo biti paranoični, no ne podsjeća li to na posljednja vremena? Ima li razloga za strah?

O. CADORÉ: Vrlo mi je draga rečenica njemačkoga pjesnika Friedricha Hölderlina koji kaže: "Tamo gdje raste opasnost, raste i ono što je spasonosno." Danas se sve straši sa svime, i moramo se odupirati strahu koji paralizira. To nije odgovor na status embrija, nego je to jedan opći odgovor.

U pogledu eksperimentiranja treba uvijek, ponavljam uvijek, uzimati u obzir pravilo, tj. kada se počne s opasnijim i neuobičajenijim eksperimentiranjem, koja nisu nužno opasna za ljudski život ali su opasna i za samu simboliku, treba se pitati ima li drugih načina da se dođe do istog saznanja spoznaje. Često se naime kod eksperimentiranja kaže da treba doći do novih spoznaja, ali rekao sam malo prije da cilj nikada ne opravdava sredstva.

Premda je dolazak do većeg znanja jedno dobro, ni to ne opravdava sva sredstva. Treba dakle rasuditi koja sredstva upotrijebiti. Ne mogu se, naprimjer, ni u kojem slučaju proizvoditi embrionalne stanice da bi se nešto saznalo jer

su embrionalne stanice dane čovjeku prije negoli ih čovjek proizvede. Bitan je taj antropološki i simbolički status. Čovjek je najprije biće koje se prima, koje se daje njemu samome, čovjek je biće koje dolazi u besplatnosti, u daru, a nije biće koje razmišlja kako posjedovati svoju egzistenciju.

Spontano mislim da se u svim novim istraživanjima o embriju treba pitati koju ulogu u tim eksperimentalnim opredjeljenjima, u eksperimentima koje treba poduzeti, ima nužnost pronalaska terapeutske pomoći za život ljudi; a život je veliko dobro. Treba također imati u vidu vlast koja se vrši nad živim bićima - vlast nije prvi položaj koji usvajam u pogledu živih bića.

Zatim, ne smiju se zanemariti ni ekonomski ulozi u tim eksperimentiranjima. Treba imati u vidu te tri stvari: dobro osoba i znanje koje to omogućuje, vlast nad živim bićima i ekonomiske uloge. U mnogim pitanjima o eksperimentiranju artikuliranje tih triju gledišta vodi k mudrosti. Treće što bismo s Vama kao sa stručnjakom željeli raspraviti jest pitanje eutanazije.

Je li nedopustiva aktivna eutanazija koja se provodi u klinikama za umiranje po Europi dodvovanje zlu? Odnosno, ne bi li se najprije trebao liječiti uzrok zbog kojega ljudi žele da ih se doslovno ubije? Koja je ideologija tu "na vlasti"?

O. CADORÉ: Poznato je da ima situacija i bolesti u kojima je bol užasna, ne samo fizička bol nego i bol zbog umiranja. A njega u toj bolesti iziskuje angažman; treba biti human, blizak, prijateljski raspoložen, nastojati svim raspoloživim znanjem što više ublažiti tu bol. Treba ponajprije to učiniti, to je najhitnije. Dok se to ne učini, ne treba držati olake govore. Neprihvatljivo je nanositi štetu ljudskome životu, posebice ljudskome životu iz onih razloga koji se iznose kada se govori o aktivnoj eutanaziji. Zašto?

Postoji rizik da se u tu raspravu unese dosta nejasnoća. Nanositi štetu nečijem životu znači: uvijek nanositi štetu nečijem životu. Nije isto ispratiti nečiji život bivajući uz njega u završnoj fazi i nanositi štetu njegovu životu. Mislim da je to proturječno. Proturječe se uvodi i u sam čin

njege. Pružajući komu njegu, ne može mu se nanijeti šteta. Ne mogu ništa reći o pojedinim osobama koje to traže, ali treba uvijek slušati i razgovarati.

Kada razgovaramo s nekim, a to mi se stvarno i dogodilo, možemo mu reći: "Govoriš mi da puno patiš, tražiš od mene da učinim nešto za što ti ne priznajem pravo da od mene tražiš. Dakle, trebamo to učiniti drugačije. Trebamo kroz nevolju proći drugačije. Ali ne možeš od mene tražiti da naškodim tvojemu životu. I to zbog povjerenja koje imaš u mene, i s kojim mi govorиш, ali ne možeš od mene tražiti da prekinem tvoj život."

No, za to treba razgovarati. Čini mi se da je pitanje koje se postavlja to što bismo htjeli moći, na kraju svega, kada nas bolest nadilazi, s društvenog stajališta, kada smo svjesni da medicina ne može više liječiti i da ne može viši pomoći živjeti, i tada se kaže da razum može imati još jednu zadaću, to jest upravljati vremenom, trajanjem vremena.

To je krajnja pretenzija ljudskoga razuma: da gospodari trajanjem ljudskoga vremena. Mislim da bi ljudski razum trebao prihvatići, u mudrosti, i posvijestiti sebi da dolazi u vremenu i da ga vrijeme nadilazi. Smatram to iskušenjem za razum.

Prijateljstvo je grana na koju se sloboda može spustiti

U posljednje vrijeme o redovništvu se u javnosti, konkretno u popularnoj kulturi, govori više zahvaljujući francuskom filmu "O ljudima i bogovima". Vjerujem da Vam je poznata filmska priča, utemeljena na stvarnosti, o francuskim redovnicima koje su u Alžиру pogubili teroristi. Oni su ostali s muslimanskim narodom iako su imali brojne prigode za bijeg. Svjedočanstvo je to hrabrosti i jasne, postojane karizme. Vratimo se u stvarnost: Vidite li, kao učitelj dominikanskoga reda, da karizma među redovnicima postaje sve više fikcija, razvodnjavanje? Je li i redovništvu potrebna nova evangelizacija?

O. CADORÉ: Kad spominjete film "O ljudima i bogovima", spomenut ću i dvije stvarnosti, najprije stvarnost naše braće i sestara koji se danas

nalaze u situacijama gdje je teško biti kršćanin, a gdje se ipak ti muškarci i žene, redovnici i njihovi prijatelji koji nisu redovnici, nastavljaju opirati ideji da bi se zbog nasilja moglo postati zlim, i da bi se odgovorom na nasiljem moglo postati zlim.

Misljam ovdje na svjedočanstvo mladog Iračanina koji jednog dana nakon atentata reče: Ne smatram da oni koji su ovo počinili predstavljaju one koji govore i čine; čak bi i sami počinitelji htjeli da se zaboravi da čovjek može biti dobar, ali u tome neće uspjeti.

U svijetu ima mnogo mjesta gdje nije lako biti kršćanin, ali gdje se i dalje želi biti povezan prijateljstvom s ljudima, prelazeći preko razlika, ne vodeći računa o razlikama u povezivanju s ljudima u prijateljstvu. To se vidi i u filmu "O ljudima i bogovima". Sjećate se one prekrasne rečenice koju ona žena govori u filmu. Dok prior Christian razgovara s njezinim mužem, ona šuti. Prior se pita hoće li otići, život postaje težak, i kaže: "Mi smo poput ptica na grani." A žena govori: "Ne, vi (redovnici) ste grana, a mi smo ptice."

Prijateljstvo vezano onkraj nasilja, razlika i povijesti. Svjestan sam onoga što govorim. Prijateljstvo je grana na koju se sloboda može spustiti. To se vidi u filmu "O ljudima i bogovima", kao i u svjedočanstvu naše braće i sestara na mnogim mjestima. To je prekrasno.

Govoreći o filmu, ne mogu ne spomenuti da je u istoj zemlji, Alžiru, ubijen i naš brat dominikanac Pierre Claverie, koji je bio biskup Orana. I on je govorio isto što i trapisti samostana u Tibhirinu: da se sloboda ne može ušutkati. Vratimo se pitanju o karizmi redovničkog života.

Govorit će o redu kojem pripadam jer mi je teško govoriti o drugima. Karizma i propovijedanje nisu nestali i nema nikakvoga razloga da nestanu. Karizma i svjedočanstvo zajedničkoga slavljenja bratskoga života nema nikakvog razloga da nestane jer je to u srži Crkve i u srži vjere.

A treba li se redovništvo obnavljati, treba li razmišljati o novim činjenicama, o načinima ostvarenja svoje karizme u određenom kontekstu, odgovor je isti kao i u maločas u pogledu evangelizacije: obnova je uvijek potrebna.

Posebno je potrebna u Crkvi. Danas je u Crkvi potrebno ponovno razumjeti, možda na nov način, komplementarnost stvarnosti teritorijalne Crkve, na razini biskupija, i redovničkih karizma koje su transverzalne, i povezane s drugim stvarnostima. Danas treba razmišljati o toj komplementarnosti i na toj komplementarnosti redovnici trebaju raditi.

Izvor: Branimir Stanić, GK, 41 (1946), str. 6-7. (9. listopada 2011.)

Učitelj Reda posjetio HAZU, i...

U utorak 27. rujna 2011 Učitelj Reda o. Bruno Cadore je nakon jutarnje euharistije, koju je predvodio kod sestara dominikanki u samostanu bl. Ozane Kotorske u Trnju, u pratinji o. Ante Gavrića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije i Slavka Sliškovića posjetio Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti.

Glavni tajnik akademik Pavao Rudan upoznao ih je s poviješću i djelovanjem ove najviše

znanstvene institucije u Hrvatskoj. Zanimljivo je da jedini svećenik redoviti član HAZU Franjo Šanjek pripada dominikanskom redu, a među dopisnim članovima je i dominikanac Stjepan Krasić.

Akademik Rudan uručio je Učitelju reda spomenicu izdanu u povodu 150. obljetnice Akademije, koju je uredio upravo akademik Šanjek. Pored toga darovao mu je dragocjeno faksimilno izdanje *Liber Officii Beatae Mariae*

Virginis, popularno nazvan "Strossmayerov časoslov" koji je đakovački biskup Strossmayer darovao Galeriji na sam dan njezina otvorenja, popraćeno komentarom dr. Ive Pasini Tržec.

Osim Kaptola, Glasa Koncila i Ranjenog, Učitelj je posjetio Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojem studiraju bogoslovci Hrvatske dominikanske provincije, a nekolicina braće i sestara predaje na ovom učilištu.

RIM - SANTA-SABINA: Godišnje teme za jubilej 2016.

Kao što je poznato, od Došašća 2005. do 2016. godine Dominikanska obitelj se po svem svijetu priprema za proslavu 800. obljetnice potvrde Reda propovjednika. Kao početak hodočašća u milosti proslavili smo spomen na osnutak prve zajednice sestara dominikanki u Prouilhu – kolijevci svetog Propovijedanja. Sasvim je jasno da nam je u svim ovim znakovitim trenucima važna uloga svetog Dominika koji nas povezuje u zajedništvu. U vidu organiziranja desetogodišnjeg jubilarнog hodočašća oko jedne središnje teme, braća i sestre koji djeluju u Svetoj Sabini, odlučili su regrupirati desetljeće Jubileja. Podteme predložene za svaku godinu prigoda su da se svaki puta usredotočimo na posebnu dimenziju našega dominikanskog života i apostolata.

2016. – JUBILEJ UTEMELJENJA REDA PROPOVJEDNIKA

Opća tema: „Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“ (usp. 1 Kor 9, 16).

Godišnje teme kao priprava za Jubilej:

2009. - „U početku bijaše Riječ“ (Iv 1, 1): Sveti Dominik, propovjednik Milosti.

2010. - "A kako propovijedati bez poslanja" (Rim 10, 15): poslanje propovijedanja.

2011. - „Svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja!“ (Dj. 2, 11): propovijedanje i kultura / zajedničko propovijedanje

2012. - „Idi mojoj braći i javi im...“ (Iv 20, 17): dominikanke i propovijedanje.

2013. - „Neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1, 38): Marija – kontemplacija i propovijedanje Riječi.

2014. - „Izlit ću duha svoga na svako tijelo, i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja“ (Jl 3, 1): dominikanski laici i propovijedanje.

2015. - „Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učenici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi“ (Iv 8, 31-32); „Za slobodu nas Krist oslobodi“ (Ga 5, 1) – Dominik: uprava, duhovnost i sloboda.

2016. - „Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“ (usp. 1 Kor 9, 16): Red propovjednika – jučer, danas i sutra.

ZAGREB - Oproštaj i zahvala sestrama Afonzi Ostrogonac i Mariji Filipović

Sestra Alfonsa je više desetljeća radila u samostanu Kraljice svete krunice na Koloniji.

Ostavila je zasigurno dubok trag u našoj zajednici koji se zapravo riječima i ne može dokraja vjerno izraziti. Sestra Marija Filipović je u posljednje dvije godine spremno i odvažno obavljala povjerenu joj službu.

Zbog toga smo uoči svetkovine svetog oca Dominika, odlučili im se zahvaliti i poželjeti im sve najbolje u njihovoј skorašnjoj budućnosti. Tim povodom smo uputili riječi zahvale i priznanja na svečanom objedu u našoj zajednici, u nedjelju 7. kolovoza 2011. (usp. www.dominikanci.hr)

RIM – Otvara se proces za proglašenje blaženim pape Benedikta XIII., dominikanca

13. siječnja 2012., u zgradici koja je u sklopu Lateranske bazilike, u Rimu, kardinal Agostino Vallini, generalni vikar za rimsku biskupiju, predsjedat će otvorenju postupka za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega pape Benedikta XIII., (Pietro Francesco Orsini). iz Reda propovjednika, priopćila je generalna postulatura Reda.

VATIKAN: Papa Benedikt XVI. ovlastio je Kongregaciju za kauze svetaca da objavi dokazanim čudo izmoljeno po zagovoru sluge Božjega Jeana-Josepha Latastea, dominikanca, utemeljitelja Kongregacije sestara dominikanki od Betanije. Lataste je rođen u Cadillacu (Francuska), 5. rujna 1832. a preminuo 10. ožujka 1869. Beatifikacija o. Latastea bit će u nedjelju 3. lipnja 2012. u Besanconu, u Francuskoj, čime će biti završen dugi proces koji je trajao od 1937. Svečanosti će, u ime Svetoga Oca, naznačiti kard. Angelo Amato, predsjednik Kongregacije za kauze svetaca.

DOMINIKANKE OD BETANIJE

s. Marjolein Bruinen opisala je poslanje i karizmu svoje kongregacije, zvane: Sestre dominikanke od Betanije. Kongregaciju je, 1866. osnovao francuski dominikanac fr. Joseph Latase (sljedeće godine će biti proglašen blaženim). „Bog nije zabrinut zbog onog što smo nekada bili, nego zbog onoga što smo sada“ – znao je govoriti osnivač spomenute kongregacije. Ideja o osnivanju kongregacije sinula mu je kad je bio duhovnik u zatvoru za žene.

Neobično je bilo dolaziti u 4 sata ujutro slušati propovijed p. Latasta., i premda p. Lataste nije očekivao mnogo žena, unatoč svemu one su bile tamo.

U mnogim osobnim razgovorima otkrio je da poziv u klauzurni način života nije pridržan

samo za žene koje su živjele savršeno, nego da Bog može pozvati takodjer i one s „obilježenom prošlošću“.

Odlučio je, unatoč mnogim teškoćama, osnovati novu kongregaciju Martâ i Marijâ. po uzoru na biblijske sestre Marte (dobre) i Marije (obraćene prostitutke), koje su živjele zajedno i primale Isusa kao počasnog i dragog gosta. Tako u ovoj novoj zajednici sestara dominikanki od Betanije zajedno žive sestre koje su opterećene prošlošću (zatvor, prostitucija, droga i slično) i one koje su ‘slobodne’ od svega toga. U međusobnom razgovoru sestre nikada ne govore o svojoj prošlosti, osim u vrlo iznimnim situacijama.

Danas Sestre od Betanije imaju svoje samostane u Francuskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Belgiji, Italiji i Arabiji. Nakon pada komunizma otvorile su kuću i u Latviji, gdje sada mlade sestre Latvanke nastavljaju poslanje kongregacije. Sr. Marjolein

SPRINGFIELD - Djevojke rastu u vjeri u Dominikanskom vjerskom kampu

Samostan sestara dominikanki Presvetog Srca Isusova u Springfieldu, (u SAD) i ove je godine bio domaćin *Dominikanskog vjerskog kampa*. Trideset i šest djevojaka, osnovne i srednje škole i dvoje odraslih ove je godine sudjelovalo u trodnevnom druženju. Smijeh, zajedničko druženje, produbljivanje vjere, sudjelovanje u životu sestara i upoznavanje dominikanske karizme obilježili su ova tri dana. Djevojke su imale priliku u potpunosti sudjelovati u životu zajednice ali i pobliže upoznati pojedine sestre.

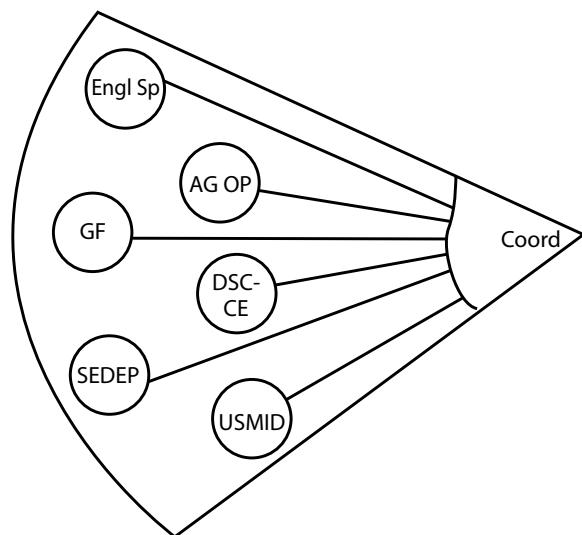
Roditelji su sudjelovali na pikniku dobrodošlice, a na završnom obredu su imali priliku od djevojaka čuti što su naučile od sestara s kojima su se družile, te razgledavati o svemu tome foto zapise. Ovaj je kamp izvrsno prihvaćen te se sve sudionice već raduju ponovnom susretu.

SESTRE DOMINIKANKE – SREDNJE I ISTOČNE EUROPE

DSE – to je kratica za europske sestre dominikanke, odnosno sve one sestre koje žive u Euro-

pi, čije Kongregacije pripadaju međunarodnoj udruzi – DSI - (međunarodne sestre dominikanke), sa sjedištem u Rimu, (Santa Sabina), u generalnoj kuriji dominikanskoga reda

Regionalne skupine DSE

Europske sestre dominikanke (DSE) svrstane su u 6 regionalnih skupina, ovisno o regijama i jezičnim skupinama.

DSE-CE – Mađarska, Češka, Slovačka, **Hrvatska**, Poljska, Latvija, Ukrajina i Albanija

USMID – Italija i Malta

SEDEP – Španjolska i Portugal

AG OP - Austrija, Njemačka i Švicarska

Groupement Fraternel - Francuska i Južna Belgija

Englesko govorno područje: Velika Britanija, Irska, Norveška, Švedska i Nizozemska

Trenutačna kontinentalna predstavnica (koordinatorica) za DSE, je sr. Sara Boehmer OP.

BEOGRAD:

Slavlje sv. Dominika u Beogradu

U beogradskoj katedrali *Uznesenja Blažene Djevice Marije*, a u sklopu devetnice za svetkovinu Velike Gospe, u ponedjeljak 8. kolovoza, svećano je proslavljen blagdan Sv. Dominika. Misno slavlje predvodio je dominikanac dr. Slavko Slišković.

U propovijedi je istaknuo radost što sudjeluje u pripravi za veliki Gospin blagdan u gradu susreta Istočne i Zapadne Crkve, koje na poseban način časte Bogorodicu, moleći da nam njezin zagovor pomogne na putu zajedništva i mira.

Nije skrивao ni radost zbog pružene prigode da progovori o sv. Dominiku u sredini kojoj je ovaj veliki svetac relativno nepoznat. Povlačeći paralelu između sv. Dominika i Blažene Djevice Marije iznio je niz sličnosti koje ujedinjuje svest o potrebama ljudi i želja da im se pomogne kako materijalno tako i duhovno.

Osobito je naglasio važnost vjere u Marijino Bogomajčinstvo, te vjere u Isusa Krista, koji je pravi Bog i pravi čovjek. Sumnja krivovjeraca u njegovo utjelovljenje jedan je od razloga nastanka Reda propovjednika. Dominik je osnovao svoj red kako bi svjetlo istine proširio cijelim svijetom.

Podsjećajući vjernike da je "apostolski otac" pri tome isticao važnost studija i učenja, o. Slavko ih je potaknuo da zdušno i neprestano upoznaju svoju vjeru, te odlučno žive. Osobito je pozvao na molitvu krunice Blažene Djevice Marije u kojoj je sažetak evanđelja te potpuni prikaz života Isusa Krista i njegove svete majke.

Na kraju sv. mise beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočević zahvalio je o. Slavku na dolasku u Beograd, slavlju svete mise i poticajnoj propovijedi te njemu i cijeloj dominikanskoj obitelji čestitao blagdan sv. Utjemeljitelja uz želju da evanđeosku istinu hrabro pronose svjetom, a osobito ovim našim prostorima. (www.dominikanci.hr)

MADRID:

Mladi u domovini sv. Dominika

U Madridu je, od 16. do 21. kolovoza 2011. održan Svjetski dan mladih pod geslom "Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni vjermom". Na razini Reda propovjednika, već se neko vrijeme ustalila praksa da se prigodom održavanja Svjetskoga dana mladih, održi i susret dominikanske mladeži iz cijelog svijeta. Članove dominikanske obitelji iz Hrvatske,

vodio je o. Jozo Čirko. Za tu je prigodu organiziran sadržajan program u Madridu u kojem su bila uključena predavanja, radionice, filmske projekcije i dr.

Tom je prigodom bio prikazan igrani film "Dominic: light of the Church", (Dominik - svjetlo Crkve), što ga je priredila Filipinska dominikanska provincija.

Susret dominikanske mladeži u Madridu, 19. kolovoza, održan je u prepunoj crkvi Kraljice sv. krunice. Euharistijsko slavlje predvodio je socius učitelja dominikanskoga Reda. Po zavšetku sv. Mise susret je nastavljen druženjem ispred crkve.

IDI - FRANCUSKA: Kruničarko hodočašće u Lurd

Početkom mjeseca listopada 2011. francuski dominikanci priredili su tradicionalno, 104. kruničarsko hodočašće u Lurd. Prvo hodočašće za blagdan Kraljice svete krunice (7. listo-

pada), započeli su 1908. iz svih krajeva Francuske. Pridružuje im se na tisuće i tisuće hodočasnika kruničara iz i iz drugih zemalja.

Moto ovogodišnjeg hodočašća bila molitva Očenaš, a na središnjem misnom slavlju propovijedao je fr. Bruno Cadore, Učitelj reda propovjednika. Obraćajući se Marijinim štovateljima fr. Bruno ih je pozvao da gaje nadu u svijetu. 'Moramo biti uvijek spremni odgovoriti svakome tko nas pita za razlog naše nade (1Pt 1,15), rekao je Učitelj, te nastavio:

„Nadamo se također i vjerujemo u budućnost ovoga svijeta, kao što molimo u Očenašu: „Dođi kraljevstvo tvoje, neka bude volja tvoja na zemlji“, kao što se i mi trudimo graditi svijet u kojem će kraljevati pravda i mir.“

Potom je fr. Bruno spomenuo tri slučaja o djelovanju dominikanaca. Prvi primjer su neki dominikanski laici koji se nalaze u zatvoru u Massachussetsu (SAD), zbog nekih svojih propusta. I u tim okolnostima, izdržavajući kaznu zbog svoje prošlosti, oni pokazuju svima da je moguće ponovno započeti novi život. Riječju i primjerom govore drugim zatočenicima razlog njihove nade.

Drugi primjer su brojne kuće u Europi i Aziji za djecu beskućnike, u kojima im se pruža nada za budućnost. „Ove nam kuće govore da trebamo njegovati nadu za druge.“ – rekao je fr. Bruno.

Treći primjer je nazročnost članova dominikanskoga reda u Ujedinjenim narodima, u Ženevi. Njihova prisutnost omogućava Redu govoriti svim narodima svijeta i upozoravati na mnoga kršenja ljudskih prava.

IDI – VATIKAN: evangelizatori za novu evangelizaciju

Papinsko vijeće za novu evangelizaciju priredilo je 15. listopadu 2011. međunarodni kongres u Vatikanu na kojem se raspravljalo o novim navjestiteljima za novu evangelizaciju. Nazočni su bili katolici iz cijelog svijeta, predstavnici tridesetak biskupja i 115 raznih crkvenih zajednica, među kojima i petorica braće dominika-

naca. Skup je sazvao mons. Rino Fisichella, predsjednik novog vatikanskog ureda. Predstavljena je panorama iskustava, projekata i zamisli za obnovljeno zalaganje u evangelizaciji. Na skupu se često citiralo bl. papu Ivana Pavla II., koji je 1983., u Haitiju pozvao Crkvu na 'epohu evangelizacije koja će biti nova u zanosu, metodi i iskustvu'.

Ovaj susret, 15. listopada prvi je u nizu onih koji će se održati povodom biskupske sinode u listopadu 2012., a koja će raspravljati o istoj temi.

Na kraju radnog dana na skup je došao i papa Benedikt XVI. koji je također uputio žarki apel za obnovljenom evangelizacijom, a njegove riječi zvuče poput jeke naše dominikanske tradicije: „Krist nas dolazi poučiti umjetnost življenja ... Svijet danas treba osobe koje će govoriti Bogu da bi bile sposobne govoriti o Bogu ... Biti navjestitelj, nije neki privilegij, nego zadaća naše vjere: Gospodine, pošalji mene!“ – rekao je, između ostalo Sveti Otac.

kip u Hrvatskoj. Kip je postavljen na autocesti A-1 Zagreb-Split na odmorištu Krka. Visok je 3,5 metara i težak osam tona, a djelo je akademskih kipara Krune Bošnjaka i Vene Jerkovića.

Predajući kip biskup Ivasu Dragan Primorac je, između ostaloga, rekao: „Nismo slučajno ovde postavili ovaj kip svojevrsni simbol Hrvatske. Na tu ideju smo zajednički, sjedeći ovdje na ovom odmorištu, došli nadbiskup Barišić, biskup Ivas i ja. Ovo je mjesto ne samo najljepši vidikovac u Hrvatskoj, već i mjesto gdje će se najbolje vidjeti kip Gospe a uz to, ovdje je i najveća frekvencija putnika.“

Primopredaji kipa u odmorištu Krka, u nedjelju 14. kolovoza 2011., uoči blagdana velike Gospe, prisustvovalo je tristotinjak ljudi, a među njima se našao i veliki broj poznatih osoba iz vjerskog, sportskog i javnog života.

Ovaj projekt je započet prije više od četiri godine, a dan prije blagdana Velike Gospe u cijelosti je realiziran, uključujući i završne radove na okolišu s pripadajućim vrtom te osvjetljenjem Kipa i platoa, isključivo donacijama članova i prijatelja Udruge.

Udruga *Cro Unum* kojoj je na čelu bivši ministar znanosti Dragan Primorac, darovala je Šibensko-kninskoj biskupiji, na čelu sa biskupom Antonom Ivasom, Gospu od Puta, najveći Gospin

DUBROVNIK: Prvi zavjeti osmorice dominikanaca

Na spomendan sv. Bernarda, 20. kolovoza 2011., u prioralnom samostanu sv. Dominika u Dubrovniku, nakon završenog novicijata, braća Josip Cota, Mladen Folnović, Ivan Dominik Iličić, Marko Pavlinović, Domagoj Augustin Polanščak, Ivan Prskalo, Ivan Marija Tomić i Mirko Irenej Vlk položili su u ruke provincijala

Hrvatske dominikanske provincije fr. Ante Gavrića prve ili jednostavne zavjete u Redu braće propovjednika.

Obred zavjetovanja i euharistijsko slavlje, pred okupljenom rodbinom prijateljima i gostima, predvodio je fr. Anto Gavrić. Slavlje je započelo procesijom prema oltaru u kojoj su bili zavjetovanici, praćeni svojim učiteljem, fr. Ivom Plenkovićem, i drugim svećenicima...

Kod samoga čina redovničkog zavjetovanja svaki je novak pojedinačno pristupio provincialu te na koljenima, stavivši svoje sklopljene ruke u provincialove ruke, na Knjizi konstitucija i naredbi braće Reda propovjednika, položio zavjete izgovarajući riječi jednostavne profesije na tri godine.

Zatim je provincial svakom zavjetovaniku dao cjelov mira kojim se označava veza posluha i zajedništva te primanje u Red. Uslijedio je blagoslov redovničkog habita. Po završetku euharistije i zajedničkog fotografiranja slavlje je nastavljeno u samostanskoj blagovaonici.

Nekoliko riječi o zavjetovanoj braći:

Josip Cota, rođen 25. rujna 1991. u Zagrebu, dolazi iz župe Svetog Petra apostola u Ivanić Gradu. Završio je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu.

Mladen Folnović, rođen 11. kolovoza 1980. u Bjelovaru, dolazi iz župe Pohoda Blažene Djevice Marije u Garešnici. Ima zvanje konobara, komercijaliste i višegodišnje iskustvo župnog orguljaša.

Ivan Dominik Iličić, rođen 24. travnja 1985. u Slavonskom Brodu, dolazi iz župe Svetog

Euzebija i Polijona u Vinkovcima. Ima zvanje magistra farmacije.

Marko Pavlinović, rođen 2. srpnja 1988. u Makarskoj, dolazi iz župe Svetog Marka u Makarskoj. Ima zvanje komercijaliste.

Domagoj Augustin Polanščak, rođen 27. kolovoza 1981. u Sisku, dolazi iz župe Svetog Križa u Sisku. Ima zvanje dipl. filozofa i komparatista književnosti.

Ivan Prskalo, rođen 4. ožujka 1992. u Livnu (BiH), dolazi iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Uskoplju (BiH). Završio je klasičnu gimnaziju «Don Frane Bulić» u Splitu.

Ivan Marija Tomić, rođen 24. listopada 1984. u Bosanskoj Gradiški (BiH), dolazi iz župe Duha Svetoga u Gornjim Bogičevcima. Ima zvanje dipl. pravnika.

Mirko Irenej Vlk, rođen 4. listopada 1985. u Slavonskom Brodu, dolazi iz župe Svetog Emerika u Oriovcu. Ima zvanje dipl. teologa. (www.dominikanci.hr)

Fr. Domagoj Augustin Polanščak

DUBROVNIK: Oblačenje i početak novicijata petorice dominikanskih postulanata

Na spomendan sv. Grgura Velikog, 3. rujna 2011., u crkvi Svetog Dominika u Dubrovniku, postulanti Marko Dokoza, Anto Gavranović, Ante Kazotić, Lovro Krželj i Igor Vukančić primljeni su u Red propovjednika i novicijat Hrvatske dominikanske provincije.

Obred primanja, pred okupljenim roditeljima, rodbinom i prijateljima, predvodio je fr. Anto Gavrić, provincial Hrvatske dominikanske provincije. Nakon ulazne procesije i riječi pozdrava obred je započeo prostiranjem pristupnika ispred oltara u obliku križa te traženjem milosrđa Božjeg i provincialovog.

Uslijedila je Služba Riječi u kojoj je spomenuta novost života po prihvaćanju krštenja i istaknuta veza redovničkog života s krštenjem i drugim sakramentima inicijacije.

Provincial je u homiliji, s obzirom na sveto-pisamska čitanja, govorio o naravi redovničkog

života i karizmi Reda propovjednika, s posebnim naglaskom na stroge zahtjeve Reda.

Na kraju propovjedi provincijal je pozvao postulante da ustanu te je ispitao njihovu volju da čvrsto i vjerno hode u novosti života, slijede Isusa Krista prema uzoru sv. Dominika i da po primanju u Red upoznaju poseban način života i budu ustrajni u savršenom samostanskom opsluživanju.

Nakon potvrđnih odgovora postulanata, učitelj novaka, fr. Ivo Plenković, vodio je svakog pojedinačno ispred provincijala iz čijih su ruku na koljenima primili habit Reda. Pri tome je provincijal govorio: "Svidje se tebi Gospodine / svući staroga čovjeka, s njegovim djelima, / i obući novoga čovjeka, po Bogu stvorena, / u pravednosti i svetosti istine."

Odjenuvši habite, provincijal je svakome dao poljubac mira koji je znak primanja u Red i pripuštanja u samostansko zajedništvo.

Nekoliko riječi o novacima:

Lovro Krželj, rođen 15. ožujka 1991. u Splitu, dolazi iz župe Svetog Stjepana Prvomučenika u Grohotama na Šolti. Završio je nadbiskupsku klasičnu gimnaziju "Don Frane Bulića" u Splitu.

Marko Dokoza, rođen 21. svibnja 1992. u Zadru, dolazi iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije-Belafuža u Zadru. Završio je nadbiskupsku klasičnu gimnaziju "Ivana Pavla II." u Zadru.

Igor Vukančić, rođen 8. kolovoza 1990. u Vařeu (BiH), dolazi iz župe Male Gospe u Benkovcu. Završio je nadbiskupsku klasičnu gimnaziju "Ivana Pavla II." u Zadru.

Anto Gavranović, rođen 30. listopada 1992. u Gornjem Vakufu (BiH), dolazi iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Pagu. Završio je nadbiskupsku klasičnu gimnaziju "Ivana Pavla II." u Zadru.

Ante Kazoti, rođen 18. listopada 1980. u Splitu, dolazi iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo u Kaštel Lukšiću. Ima zvanje kuhara i hotelijersko.

(usp. www.dominikanci.hr)

DUBROVNIK: Otvorena izložba o. Marka Bobaša

U dominikanskom samostanu u Dubrovniku otvorena je, u srijedu 7. rujna 2011. izložba radova dominikanca Marka Bobaša pod naslovom "Osluh svetoga". Već sam naslov izložbe daje nam naslutiti smisao i poruku autora koji progovara svojim radovima.

Osluškivati sveto znači djelovati u suradnji s Drugim gdje On preuzima glavnu riječ i daje nadahnuće. Pojedinac je pozvan na sveto slušanje i svjedočenje toga slušanja kroz vlastita ostvarenja i darove.

Izričaj o. Marka je na predstavljanju popraćen glazbenim stvaralaštvom Glasnika Nade koji su na otvorenju izveli svoje pjesme: Na putu vjere, Dobri Oče i Dođi kraljevstvo tvoje. Na predstavljanju su govorili: o. Iko Mateljan, OP, Ivana Burđelez i don Toma Lučić, rektor crkve sv. Vlaha u Dubrovniku.

(usp. www.dominikanci.hr)

TROGIR: Otvorena izložba dominikanca Maria Marinova

U subotu, 17. rujna u Atriju Muzeja grada Trogira otvorena je izložba slika o. Maria Roka Marinova – dominikanca, pod nazivom "In principio erat Verbum" – "U početku bijaše Riječ". Izložbu je otvorila dr. sc. Fani Celio Cega, ravnateljica Galerije i prof.dr. sc. Ivo Babić. Otvaranju izložbe nazočili su: autor, braća dominikanaci, rodbina, prijatelji, ljubitelja

likovne umjetnosti i ULU Trogir te predstavnici Grada Trogira.

Izložba se sastoji od 21 slike, koje su rađene u tehnici "ulje na platnu". Čitav ciklus nastao je na temelju razmišljanja nad biblijskim tekstrom o stvaranju svijeta i kao njegova likovna interpretacija.

Dominikanac Marinov svoje motive do sada je nalazio unutar okruženja u kojem je živio i djelovao. Zato su u njegovim prvim radovima motivi dalmatinskih krajolika, oslikani živim mediteranskim koloritom.

To su slike njegovog podneblja - primošteni vinogradi, more, brodice, čempresi i masline, suhozid i bunje. Ova izložba je čisto religioznog karaktera.

Prikazuje prirodu kao djelo Stvoritelja koji je u nju utisnuo dio svoga bića, a čovjeka sazdao na svoju sliku, slična sebi. Otac Mario to izražava jakim živim bojama koje izražavaju stvaračku snagu Stvoritelja, njegovu ljubav i dobrotu. (www.dominikanci.hr)

Mladi dominikanci time žele odaslati jasnú poruku da milozvučna melodija gregorijanskog korala nije tek ljepota minulih vremenâ, već da i danas poziva čovjeka da osluškuje vremenniti zov Božje, vremenom neuvjetovane, poruke. Nerijetki su znatiželjnici pomalo plaho, ali ipak odlučno, zavirivali u dominikansku crkvu, dozivani glasovima latinskog jezika.

Euharistijsko slavlje svakodnevno su resile pjevane mise *De angelis* i *Cum jubilo*. Molitvom časoslova, u jutarnjim satima, pozdravljali su dan pjevajući *Benedictus*, dok su u spokoju ljetne večeri i kraju dana pjevali Marijin *Magnificat* (*Veliča*) i Mariji *Salve Regina* (*Zdravo Kraljice*).

Neizostavna je bila hvala Presvetom Sakramantu koju je sastavio sveti Toma Akvinski, *Adoro Te devote* (*Klanjam Ti se smjerno*); te *Misericordias Domini in aeternum cantabo* i Palestrinina *Jesu Rex admirabilis*.

Budući da je riječ 'cantus obscurior' a gregorijanski koral ju dostoјno prati i obogaćuje, s pravom se može reći da takva vrsta pjevanja izaziva duhovni zov, unutarnji okret te zove na kontemplaciju Lijepoga. (www.dominikanci.hr)

DUBROVNIK: Liturgija XIV. Studijskog tjedna

Ovogodišnji Studijski tjedan, četrnaesti po redu, nije bio samo intelektualno – edukacijskog karaktera. Uz druženje i međusobno razmjenjivanje iskustava i znanja, posebno ga je resila liturgijska melodija gregorijanskog korala. Svaki dan je započinjao i završavao božanskim melosom korala.

Glavni pjevački korpus činio je *Modus Praedicandi*, novoosnovana grupa pjevača sastavljena od mladih dominikanaca, a čija je svrha promovirati gregorijanski koral i dominikansku pjevačku baštinu.

ZAGREB: Posvećena crkva Bl. Augustina Kažotića

U nedjelju 25. rujna 2011., u Zagrebu je posvećena crkva bl. Augustina Kažotića i novi oltar crkve. Zagrebački nadbiskup, kardinal i metropolit Josip Bozanić predvodio je obred posvećenja i euharistiju.

Uz vjernički puk, redovnike, redovnice i dijecezanske svećenike, događaju su prisustvovali fr. Bruno Cadore, učitelj Reda propovjednika, Domenico Cornacchia, biskup Lucere-Troie, mons. Ciro Fanelli, župnik katedrale u kojoj je grob bl. Augustina Kažotića, mons. Xavier Rambaud, biskupski vikar Pariške nadbiskupije, fra Ivan Paponja, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara, provincijali hrvatskih karmelićana, franjevaca konventualaca i male braće, izaslanik provincijala Družbe Isusove te fr. Anto Gavrić, provincial hrvatskih dominikanaca.

Središnji događaj posvete crkve je bila posveća oltara. Nakon posvetne molitve uslijedili su obredi pomazanja, kađenja, pokrivanja i rasvjete oltara. Riječ je o vidljivim znakovima božjeg djelovanja što ga Gospodin čini po Crkvi kad se slave božanska otajstva, osobito Sveta misa.

Nakon obreda posvećenja kardinal Bozanić je predvodio Euharistiju. U propovijedi je istaknuo važnost posvete oltara koji je posvećen Bogu i na kojemu se prinosi euharistijska žrtva. Ovdje se okuplja Crkva kao zajednica vjernika koje nema bez Isusa Krista koji je Sin Božji.

Pred kraj Svetе mise riječi zahvale uputio je fr. Anto Gavrić. Na početku i na kraju mise zahvalio se dragome Bogu, prvo na darovima kojima je obogatio ovu župnu zajednicu, a zatim posebno na daru bl. Augustina Kažotića.

Provincijal je izrazio želju da se o blaženiku više govori te da bude uzdignut na oltar kao svetac, pri čemu je istaknuo da je imao izražen osjećaj za pravdu, bio je odvažan i postojan u istini te vjeran Crkvi i hrvatskome narodu. (usp. www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Održan "međunarodni znanstveni skup o Augustinu Kažotiću"

Od 14. do 16. listopada u Zagrebu, u prostorija-
ma Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, održan je "Međunarodni znanstveni skup - Augus-
tin Kažotić".

Organizatori skupa su Katedra za povijest
Sveučilišta u Fribourgu (prof. Paul-Bernard

Hodel, OP), Katedra crkvene povijesti KBF-a
Sveučilišta u Zagrebu (prof. Slavko Slišković,
OP), Institut sv. Tome u Zagrebu i Institut
sv. Tome u Fribourgu, uz potporu Zagrebačke
nadbiskupije, Hrvatske dominikanske provincije,
Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta
u Zagrebu i Fonda za istraživanje Sveučilišta u
Fribourgu.

Skup je otvorio kardinal Josip Bozanić, nad-
biskup zagrebački, a otvorenju su prisustvovali
i istaknute osobe iz političkog, kulturnog, znan-
stvenog i vjerskog života: Jadranka Kosor, pred-
sjednica Vlade RH; Stjepan Bartulica, izaslanik
Ive Josipovića, predsjednika RH; akademik
Zvonko Kusić, predsjednik HAZU-a; Željko
Tanjić, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta;
Domenico Cornacchia, biskup Lucere-Troie;
Franjo Komarica, banjalučki biskup; fr. Anto
Gavrić, provincial Hrvatske dominikanske pro-
vincije te drugi provinciali i provincialke.

Prije otvaranja i početka skupa okupljenima
su se obratili fr. Slavko Slišković, OP, fra Ivan
Karlić, OFMConv, fr. Paul-Bernard Hodel, OP,
fr. Anto Gavrić, OP, Stjepan Bartulica i Jadranka
Kosor.

Fr. Slavko Slišković, pročelnik Katedre cr-
kvene povijesti na KBF-u, pozdravio je nazočne
i rekao da ovaj skup potvrđuje važnost bl. Au-
gustina Kažotića, dominikanca, zagrebačkog i
lucerskog biskupa, koji je ostavio traga u vjer-
skom, kulturnom, znanstvenom i političkom
životu Hrvatske i Italije.

Fra Ivan Karlić, prodekan za znanost KBF-a,
rekao je da bl. Augustin Kažotić može biti uzor
današnjim mladim znanstvenicima budući da
se nakon školovanja u Parizu vratio u domovinu
gdje je stečeno znanje stavio u službu naroda
na način pastoralnog, prosvjetiteljskog i karita-
tivnog djelovanja.

Fr. Paul-Bernard Hodel, predstavnik Sveuči-
lišta u Fribourgu, istaknuo je da skup može biti
od velike koristi u procesu kanonizacije bl. Au-
gustina Kažotića. Naime, znanstvena izlaganja
trebaju biti doprinos utvrđivanju povijesne isti-
ne koju je potrebno znati kod mogućeg progla-
šenja svetosti bl. Augustina Kažotića.

Fr. Anto Gavrić je govorio o dominikanskom
duhu bl. Augustina Kažotića. Na tragu sv. Domi-

nika, utemeljitelja Reda propovjednika, bl. Augustin je bio izvanredan propovjednik koji je navedeštanje Riječi temeljio na ustrajnom studiju, dok je na tragu sv. Tome Akvinskog, najvećeg filozofa i teologa Reda propovjednika, jasno i razgovijetno izlagao već poznate istine, ali je također postavljao pitanja i dolazio do vlastitih zaključaka, a sve to na hvalu i slavu Gospodina.

Stjepan Bartulica je rekao da je naša dužnost promicati velikane naše povijesti i to zbog vlastite samosvijesti, ali i zbog upoznavanja drugih naroda s hrvatskom baštinom. Značajan doprinos navedenom predstavlja i međunarodni znanstveni skup o bl. Augustinu Kažotiću.

Jadranka Kosor je označila bl. Augustina Kažotića kao velikana koji je znak višestoljetne pripadnosti hrvatskog naroda europskom civilizacijskom krugu. Istaknuto je njegovo prosvjetiteljsko i socijalno djelovanje, a ono je važan oblik djelovanja i u današnjoj Hrvatskoj koja se naziva zemljom znanja i socijalne pravde. Na putu u Europsku uniju valja biti svestan vlastitih vrijednosti, a među njima i kršćanskih korijena u kojima je snažno bilo utemeljeno spomenuto djelovanje bl. Augustina Kažotića.

Skup je otvorio kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i jedan od nasljednika bl. Augustina Kažotića na stolici zagrebačkog biskupa. U prigodnom govoru bilo je riječi o bl. Augustinu Kažotiću kao reformatoru liturgijskog života, utemeljitelju Katedralne škole u Zagrebu i djelatnom zastupniku socijalnih prava siromašnih. Kardinal je zaključno izrazio želju i nadu da će bl. Augustin Kažotić uskoro po-

statи novi svetac, a otvorenje današnjeg znanstvenog skupa može biti vrijedan doprinos tome događaju.

Nakon otvorenja skupa započeo je radni dio programa.

Osim brojnih predavača, iz zemlje i inozemstva, na skupu je govorila s. Ivana Pavla Novina, na temu "Veliki hrvatski poklonici i štovatelji bl. Augustina Kažotića u 20. stoljeću". Sestra Ivana Pavla u svom je predavanju rekla kako povjesne činjenice s jedne strane i promatranje lika bl. Augustina Kažotića s druge strane ukazuju na prihvatljivost njegova lika u svakom povjesnom razdoblju, ali isto tako i na ljude koji nam svojim djelovanjima i životima jasno ističu upravo vrijednosti blaženika za svaku našu potrebu i vrijeme.

Nesumnjivo je da su se među njima zbog nekih svojih posebnosti istakli oni koje se nazivaju velikim poklonicima i štovateljima, ali koji su pred današnje ljude stavili pitanje i poticaj da se otkrije ljepota zagovora bl. Augustina Kažotića. Bl. Alojzije Stepinac, franjevac Nedjeljko Dominik Slišković, dominikanci Frano Kovačević, Marijan Biškup i Franjo Šanjek, kao veliki hrvatski poklonici i štovatelji bl. Augustina Kažotića u dvadesetom stoljeću, te mnogi drugi manje istaknuti stavljaju pred nas poticaj i zahtjev izražen još 1934. u Duhovnom životu autora Hijacinta Boškovića OP: "A ova divna ličnost bi i te kako zavrijedila da bude i poznata i čašćena od cijelog hrvatskoga naroda i da mu bude zahvalna za usluge koje mu je učinila.

Naš biskup bio je podignut odavna na oltar i tako nam svima postavljen za uzor i zagovor. Bog naročito obdarji jedan narod kad iz njegova roda odgoji sveca. Time mu pruža zagovornika, preko kojeg hoće da obaspe neki narod posebnim milostima. A bl. Augustin Kažotić, taj lijepi naše gore list, jest naš čovjek ne samo za njegova boravka na zemlji već i sada kada nas zagonjava na nebu. On nas razumi i shvaća i hoće da bude uvijek naš, a mi ga moramo slaviti i poznavati". Predavačica je zaključila da ostaje činjenica kako je samom štovanju bl. Augustina Kažotića na koncu pridonijela svaka osoba koja je ostavila i jednu uspomenu, riječ ili djelo što

bi govorilo o blaženiku ili koja se utekla zagovoru ovoga blaženika.

Na kraju Međunarodnoga znanstvenog skupa posvećenog životu i djelu blaženika koji je u organizaciji Katedre crkvene povijesti Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Katedre crkvene povijesti Teološkog fakulteta Sveučilišta u Fribourgu održan od 14. do 15. listopada u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu, zaključni govor održao je mons. Domenico Cornacchia, biskup biskupije Lucera-Troia.

On je izrazio zadovoljstvo što je nasljednik bl. Augustina Kažotića te je srdačno zahvalio na pozivu na ovaj skup. Biskup je postavio pitanje o poruci bl. Augustina Kažotića današnjem čovjeku. Rekao je da zagrebački biskup može biti vrijedan uzor u rješavanju brojnih problema našega društva. U svijetu ima mnogo diskriminacije i mržnje na različitim osnovama, pa i na vjerskoj. Bl. Kažotić je veliki prethodnik duha tolerancije, pri čemu je ekumenski raspoložen povezivao različite narode i religije. U tome pogledu, riječ je o čovjeku izvanrednog i jasnog moralnog opredjeljenja zbog čega je vrlo važno očuvati njegov lik i djelo u trajnom sjećanju, istaknuo je mons. Cornacchia. (usp. www.dominikanci.hr)

Fr. Ivan Gavranović, OP

VATIKAN:

Održan kongres o Katarini Sijenskoj

Prigodom 550. obljetnice kanonizacije Katarine Sijenske, Papinski odbor za povijesne znanosti, u suradnji s Dominikanskim redom, Sijenskom nadbiskupijom i međunarodnim centrom za Studije o Katarini Sijenskoj, organizirao je, od 27. do 29. listopada 2011., međunarodni kongres o ovoj velikoj svetici Katoličke crkve. Tema kongresa je bila: "Virgo digna caelo", čime se željelo omogućiti sudionicima, kao i onima koji su pratili zbivanja putem raznih medija, dublje upoznavanje života svetice i njezina utjecaja na povijest Crkve i svijeta.

Papa Pio II. Piccolomini progglasio ju je svetom 29. lipnja 1461. Bila je to svečana zahvala na

svemu što je Katarina učinila za Apostolsku Stolicu – ona je vratila papu iz Avignona u Rim.

Kongres je otvorio kardinal Angelo Amato, pročelnik Kongregacije za proglašenje svetih.

Katarina Sijenska je dobila veliko priznanje, pa i na teološkom planu, kada ju je papa Pavao VI. progglasio crkvenom naučiteljicom 4. listopada 1970.

Drugo zasjedanje bilo je posvećeno procesu kanonizacije, te se tako proučavao model ženske svetosti između 14. i 15. stoljeća.

Treće zasjedanje je u potpunosti bilo posvećeno odnosima između svete Katarine i različitih redovničkih opservacija toga vremena. Naime, utjecaj svete Katarine ne ograničava se samo na djelatnost Svetе Stolice tijekom njezina ovozemnog života, nego se nastavlja i nakon njezine smrti u propovijedima dominikanaca prigodom proslave njezina spomena.

Na četvrtom je zasjedanje istaknuto kako i danas možemo proučavati i slaviti svetu Katarinu, jer je njezin spomen živ u kršćanskom narodu, a njezin utjecaj ne prestaje obogaćivati

Crkvu, poglavito kroz hagiografiju i književnu kulturu zahvaljujući posebice njezinim prekrasnim pismima.

Posljednjeg dana kongresa, 29. listopada, u Sieni je bila otvorena izložba "Katarina Sijenska i proces kanonizacije", a posljednje zasjedanje tematski je naslovljeno "Sveta Katarina u umjetnosti", jer lik Katarine Sijenske nadilazi njezin ovozemaljski život i ima snažnu simboličnu vrijednost koja nas podsjeća na nepokolebljivu vjeru koju je ona nosila i koja je bila duhovna majka brojnim kršćanima.

Izvor: zenit.org

VATIKAN: Dominikanac na čelu biskupije Lausanne, Ženeve i Fribourga

Papa Benedikt XVI. imenovao je švicarskoga dominikanca, teologa i filozofa Charlesa Moreroda novim biskupom biskupije Lausanne, Ženeva, Fribourg, kao nasljednika biskupa Bernarda Genouda koji je umro prije 13 mjeseci. Prije nego li se je obratio javnosti na konferenciji za tisak Fribourgu, o. Charles se jednostavno prošetao među brojnim novinarima i pozdravio ponaosob svakoga od njih.

U obraćanju javnosti bio je jednostavan i izravan: "Iskreno, nadao sam se da to neću biti ja." No, kad mu je u Rimu bilo postavljeno pitanje, odgovorio je kako je na to pitanje već davno odgovorio posvećujući svoj život Kristu i Crkvi.

Istaknuo je da se može biti prestrašen prihvatajući takvu službu na svoja ramena. "No, nisam prestrašen; čak i u tome nalazim razloga za radost", dodao je. Priznao je da se Učitelj Reda opirao njegovu odlasku želeći da o. Charles ostane u profesorskoj službi.

Novi biskup želi unijeti dinamizam i nadu u Crkvu u Švicarskoj koja je, kako sam odvažno reče "premalo živa i uspavana". Na upit novinara kako će probuditi nova svećenička zvanja u svojoj biskupiji u kojoj je veliki broj svećenika poodmakle dobi, o. Charles odgovara: "Neću pokušavati činiti čudesa. No, mislim da se mo-

že reći da vrijedi biti svećenik, da je to lijep poziv, da se može biti sretan kao svećenik i da kao svećenik može pomoći velikom broju ljudi. Taj poziv iziskuje žrtvu, traži vjeru, ali isplati se."

Charles Morerod potječe iz mješovite obitelji; otac mu je katolik, a majka protestantkinja pa će stoga ekumenizam biti njegovo omiljeno područje rada. Rođen je u Razu, u kantonu Fribourg, 28. listopada 1961. U Dominikanski red stupio je 1983., a za svećenika je zaređen u Ženevi 1988. Pastoralno djeluje najprije na župi sv. Pavla u Ženevi koju vode dominikanci, a od 1991. do 1994. bio je sveučilišni kapelan na Sveučilištu u Fribourgu.

U Zborniku u čast Josipa Ćurića SJ (Oči vjere, FFDI, Zagreb, 2002), objavljena je njegova studija pod naslovom: "Koncepcija dijaloga: filozofija znanosti (Popper, Kuhn, Feyerbend) i ekumenski dijalog". Redenje i uvođenje u službu bilo je u katedrali sv. Nikole u Fribourgu u nedjelju 11. prosinca.
([usp.www.dominikanci.hr](http://www.dominikanci.hr))

PROSLAVA SV. CECILIJE U SPLITU

Ponukani zajedničkom željom za slavljenjem Boga pjevanjem, te nedostatkom susreta crkvenih zborova u Splitsko makarskoj nadbiskupiji, skupina crkvenih pjevača ove je godine organizirala susret zborova Splita i okolice.

Osnovna misao okupljanja je poticanje zajedništva, te motivacija glazbeno nadarenih vjernika da se svojim glasovima pridruže pjevanju na liturgijskim slavlјima u matičnim župama. Budući da naše crkvene zborove čine ljudi

od velike požrtvovnosti i samozatajnosti (voditelji, svirači te članovi zborova), te da se crkveni zborovi rijetko (ili nikako) ne susreću, smatralo se da bi se makar jednom godišnje trebali okupiti i predstaviti se biskupijskoj zajednici.

Za ovaj susret bilo je potrebno pripremiti dvije skladbe iz bilo kojeg dijela crkvene godine, te iz bilo kojeg dijela liturgijskog slavlja (dijelovi mise, psalmi, himni...), već prema tome što voditelj zbora smatra najbolje pripremljenim za izvedbu. Zbor je trebao brojiti najmanje 12 članova te izvoditi skladbe višeglasno.

Susret je održan na dan nebeske zaštitnice sv. Cecilije, 22. studenoga 2011. u crkvi sv. Dominika u Splitu. Nastupalo je sedam zborova: Zbor župe sv. Kajo - Solin, Zbor župe sv. Jurja mučenika - Kaštel Sućurac, Muški vokalni sastav "Pivači sv. Pavla" - Pujanke, Mješoviti zbor župe sv. Ivana Krstitelja - Trstenik, Zbor župe sv. Roko - Manuš, Zbor mlađih Gospe u Siti – Strožanac, Zbor župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske Split-Škrape.

Zbor župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske uspješno je izveo dvije skladbe; Zdrava Devica Mate Lešćana i Victoria Sanctorum Šime Marovića.

Skladba Zdrava Devica (Cithara octochorda, ed. Mato Lešćan) izvedena je *a capella* i dirigirala je prof. Agneza Radonić, dok je skladbu za mješoviti zbor i soliste Victoria Sanctorum (Šime Marović) dirigirala s. Pavla Negovec, uz orguljsku pratnju prof. Ide Bilić. Osim škapskog zbora s. Pavla je dirigirala i zborom mlađih Gospe u Siti iz Strožanca.

Na kraju susreta svim sudionicima su podijeljene zahvalnice, te su pod dirigentskom palicom s. Pavle zajednički otpjevali skladbu Krist Kralj vlada.

Inače zbor župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske sa voditeljicom s. Pavlom uskoro izdaje prvi nosač zvuka sakralnih skladbi. Dovršenje nosača zvuka se očekuje u prvom tromjesečju iduće godine.

Ps. Neke skladbe se već mogu poslušati na youtube-u.

Petar

TROGIR IZABRAN ZA MJESTO ODRŽAVANJA OPĆE SKUPŠTINE REDA

Na zasjedanju Generalnog vijeća Reda propovednika 18. studenoga 2011. godine u Generalnoj kuriji Reda u Rimu (Santa Sabina) pod predsjedanjem fr. Brune Cadoréa, Učitelja Reda, raspravljalo se o određivanju mjesta održavanja Opće skupštine Reda u Hrvatskoj od 22. srpnja do 9. kolovoza 2013. godine.

Generalni tajnik Opće skupštine Reda fr. Mihael Mario Tolj, detaljno je predstavio vijeću tri prijedloga mjesta održavanja skupštine: Dubrovnik (Mlini), Trogir (Čiovo) i Bol na Braču.

Nakon pomnog razmatranja svih komparativnih prednosti i nedostataka pojedinog grada i odgovora na pitanja koje su upućivali članovi vijeća generalnom tajniku, za mjesto održava-

nja Opće skupštine gotovo jednoglasno je izabran Trogir, grad prvog hrvatskog blaženika Augustina Kažotića. (www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Predstavljeno glasilo "Izazov istine" u župi bl. A. Kažotića

U nedjelju, 27. studenoga u župi bl. Augustina Kažotića na Peščenici, predstavljan je novi broj glasila dominikanskih studenata "Izazov istine". O novom su broju govorili: fr. Krunoslav Batinić, s. Mirjam Peričić i fr. Ivan Gavranović.

Fr. Krunoslav je kazao kako Izazov u svojoj vrsnosti donosi kvalitete dominikanskog Reda te da je zaokupljen mnogim današnjim pitanjima evangelizacije.

Nije isključivo refleksija filozofsko - teološke misli, nego također i prikazivanje onog najvišeg u katoličkoj vjeri, Isusa Krista, na različite načine, istaknuo je Krunoslav.

Dominikanka, s. Mirjam govorila je o samoj strukturi časopisa. Između ostaloga istaknula je kako je ovo prvi broj koji nema temu na kojoj bi bili utemeljeni svi radovi nego se spontano oblikovalo pet cjelina: Portreti, Slobodne teme, Klik, Knjige koje se preporučuju te Iz kronike.

Tako čitatelji imaju raznolik program pred sobom te mogu odgovoriti na izazov istine čitajući raznoliko štivo.

Predstavljanje je zaključio fr. Ivan koji je posebno govorio o zadnjoj cjelini - "Iz kronike" i o naslovnoj stranici časopisa.

Što se kronike tiče, na simpatičan je način prikazao život studenata prošle akademske godine, a glede naslovne stranice, pričao je o mnogim fazama nastajanja slike "Dominik u slavi" fr. Krešimira Kapetanovića. Predstavljanje je zaključio šaljivom prezentacijom o životu dominikanskih studenata.

Posebnu čar sinoćnjem predstavljanju dao je zbor "Nukturno" iz župe bl. Augustina Kažotića, koji redovito animira nedjeljne večernje mise u spomenutoj župi. Moderator predstavljanja bio je fr. Mirko Irenej Vlk.

Predstavljanju časopisa prethodilo je liturgiskog slavlje s pjeganom Večernjom molitvom koju su animirali dominikanski bogoslovi. (www.dominikanci.hr)

FRIBOURG: Razglednica iz hrvatske zajednice u Fribourgu

U krilu hrvatske zajednice u Fribourgu već neko vrijeme djeluje i mali zbor. Ovaj zbor mlađih Hrvata okuplja se svaki tjedan na probe u dominikanski samostan svetog Hijacinta. U ovom samostanu već neko vrijeme živi i član hrvatske dominikanske provincije, fr. Srećko Koralija.

Budući da je dominikanski poziv spoj studija, kontemplacije i djelovanja, fr. Srećko djeluje i pastoralno te vodi ovaj pjevački zbor koji je i pokrenuo prije 2008. godine, nedugo nakon što je stigao u Fribourg na studij.

O djelovanju ovog zbora progovaraju sami zborasi:

"Sve je započelo vrlo spontano zahvaljujući našem voditelju dominikancu Srećku, koji nam je otkrio svoje sviračke i pjevačke sposobnosti te nas pozvao na zajedničko druženje kroz pjesmu. U početku smo bili vrlo smeteni bolje reći smiješni, ali sada nakon pune četiri godine rada postali smo pravi zbor od dvadesetak redovnih članova.

Srećko svira gitaru, klavir, violinu i tko zna koliko još instrumenata, a odnedavno smo do-

bili pojačanje od još jedne gitare, tamburice i ritma (djembe, shaker itd.).

Osim pjevanja, sastajemo se na molitvu krunice, klanjanju, druženju te euharistije na hrvatskom jeziku u dominikanskom samostanu sv. Hijacinta (fr. Srećko) te u kapelici svetog Josipa (fr. Vlado). U Fribourgu također postoji i zajednica ministranata koji sa fra Srećkom uče ponašanje u liturgiji te pojedine liturgijske pojmove.“ (usp. www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Adventska duhovna priprava za dominikanske studente

Od 2. do 4. prosinca, u duhovno-obrazovnom centru “Marijin dvor” u Lužnici, održana je duhovna obnova za dominikanske bogoslove i postulante. Braću su srdačno ugostile sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskog, a voditelj obnove je bio fr. Petar Galić, OP.

U dvoru iz 18. stoljeća i ugodnom prirodnom okružju braća su, potaknuta nagovorima duhovnog voditelja, kao i molitvom Časoslova,

Gospinom krunicom, klanjanjem Presvetom oltarskom sakramenu i Svetom euharistijom, razmatrala pojedinačno te zajedničko redovničko poslanje i to prvenstveno pod vidom trpljenja i radosti.

U prihvaćanju određenih individualnih razlika očituje se spremnost svakog redovnika da sudjeluje u izgradnji zajednice koja nije utemeljena na slabosti čovjeka, već neiscrpnoj snazi Gospodina Isusa Krista.

Slobodni u ljubavi prema Kristu spremno se suočavamo s vlastitim slabostima i slabostima naše braće.

Potpuno predani Božjoj volji nadilazimo oholost koja uništava blaženo jedinstvo ljudskog bića jer isto otudaje od dobrog Stvoritelja. Onda s pravom, poput sv. Vinka Fererskog, možemo reći: “Što god činite, uvijek mislite na Boga!”

Ako smo ponizni pred Bogom, onda smo ponizni i pred čovjekom koji više nije sredstvo umišljenog samopotvrđivanja, već cilj osobnog i zajedničkog milosrđa i ljubavi. Onda s pravom, poput sv. Antuna Pustinjaka, možemo reći: “Slabosti braće iskoristi za svoje spasenje!” (usp. www.dominikanci.hr)

ULOGA MOLITVE (OFFICIIUM ORATIONIS)

Uloga molitve je kratko razmišljanje-pismo (*epistola*) u obraćanju Bogu, autora Guiguesa II, kartuzijanskog monaha 12. stoljeća (preminuo 1188.) i priora Velike Kartuzije u Francuskoj.

Pripisuje mu se nekoliko duhovnih razmišljanja, pisama i meditacija, a ono po čemu je posebno poznat je *Scala* (Ljestve), tj. opis monaškog uzdizanja prema kontemplaciji; on dakle

razlikuje četiri stupnja: 1. čitanje i studij Pisma; 2. meditacija-traženje istine kroz *operatio intellectus*; 3. molitva kao vježba udaljavanja od zla i približavanja srca Bogu; 4. kontemplacija.

U ovom kratkom razmišljanju-meditaciji o ulozi molitve možemo primijetiti sve stupnjeve uzdizanja duše. Paralelna *lectio divina* biblijskih tekstova na koje aludira ova molitva, može pomoći u promatranju i kontemplaciji Istine kao ishodišta i cilja dominikanske duhovnosti.

Prijevod sa latinskoga:

“Duša vidi da sama ne može dosegnuti željenu slatkoću spoznaje i iskustva. Što se više uzdiže¹, Bog je sve dalje (2); tada se ponizuje i prepušta molitvi: Gospodine, kojega mogu vidjeti jedino oni čista srca, molim da po čitanju i meditaciji pronađem što je istinska čistoća srca i kako se do nje može doći, kako bi te barem malo mogao upoznati.

Tražio sam twoje lice, Gospodine; Gospodine, tražio sam twoje lice (3), dugo sam razmišljao u svom srcu (4) i u meditaciji se rasplamsala vatra (5), želja da te još više upoznam. Kada mi lomiš kruh svetih Pisama (6) postaješ mi poznat po tom lomljenju kruha (7); što te više upoznajem, još te više želim upoznati, ne samo po pisanoj riječi, već u uživajućoj spoznaji po iskustvu.

Ne pitam taj dar, Gospodine, radi svojih zasluga, već zbog tvoga milosrđa. Priznajem da sam grešna i nedostojna duša; ali ‘psići jedu mrvice

što padaju sa stola njihovih gospodara’ (8). Daj mi, Gospodine, predokus budućeg nasljedstva, barem kap nebeske kiše da se osvježim u žeđi (9), jer izgaram od ljubavi (10).”
(www.dominikanci.hr)

Fr. Srećko, OP

- 1 Ps 63,7 – Pamet i srce čovječe bezdan su duboki.
- 2 Ps 63,8 – No Bog ih ranjava strijelom, odjednom ih rane prekriju.
- 3 Ps 26,8 – O Jahve, ljubim dom u kojem prebivaš i mjesto gdje slava tvoja stoluje.
- 4 Ps 76,7 – Razmišljam noću u srcu, mislim, i duh moj ispituje.
- 5 Ps 38,4 – U meni srce je gorjelo, na samu pomisao buknuo bi oganj.
- 6 Lk 24,30-31 – Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju.
- 7 Lk 24,35 – Nato oni pripovjede ono s puta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.
- 8 Mt 15,27 – Ali psići jedu o mrvica što padaju sa stola njihovih gospodara.
- 9 Lk 16,24 – Oče Abrahame, smiluj mi se i pošalji Lazara da umoci vršak svoga prsta u vodu i rashladi mi jezik.
- 10 Pj 2,5 – Okrijepite me kolačima, osvježite jabukama, jer sam bolna od ljubavi.

DUHOVNE VJEŽBE KAO POČIVALJKE

Pjesma mojem kamenu

Htio bih biti kamen,
bijeli tvrdac-kamen,
kamen moga kraja,
kamen mojih pređa,
kamen moje kolijevke,
kamen mojih grobova.

Htio bih biti kamen.

(...)

Uvijek bih bio siguran zaklon vojniku,
blagi oslon uopančenoj nozi ovčarice,
žrtvena počivaljka uprćenim ženama,
kad snose bremena teška s planine.

Nikola Mate Roščić

Možda znate što su počivaljke, jer ste rođeni u kraju gdje ih ima. A ako ne znate, možda vam pomogne ova slika i pjesma da ih možete zamisliti. I nama, sestrama koje smo započele duhovne vježbe u Zagrebu 28. kolovoza 2011., voditelj duhovnih vježbi fra Nikola Mate Rošić pokušao je približiti tu sliku. Duhovne vježbe su kao počivaljke kod kojih zastanemo, odložimo svoje breme, odahnemo, prikupimo snagu i nastavimo put.

Voditelj je na početku kazao da je dosadašnja paradigma redovničkog života potrošena, a nitko ne zna kako bi nova trebala izgledati. Ali čini se, da će se ta nova paradigma pronaći ako se nađe novi pristup zajedništvu. Zato je osnovna tema duhovnih vježbi bila je: zajedništvo. Zajednički život je temeljna odrednica redovničkog života. Jer ima posvećenih osoba koje žive zavjete, ali ne žive u zajednici, nisu redovničke osobe. A za redovništvo je bitno zajedniš-

tvo. Fra Nikola je je pokušao osvijetliti zajedništvo sa različitih vidika. Temelj zajedništva je Kristov poziv, Božja riječ. Zajedništvo podržava euharistiju. Zajedništvo živi i od stola naše riječi i našega kruha. Voditelj je često govorio kako imamo izvanjsku formu, ali često nedostaje duh. Pokušavamo propisima, zakonima, moličvama, čime već ne, ispuniti ono što nedostaje, a to je duh koji pokreće iznutra, daje smisao i oduševljava za naslijedovanje Krista i za radosno zajedništvo.

s. Blaženka Rudić

BURNA GODINA SESTRAMA U SHERBROOKU - neki kronološki događaji -

Istina, već smo u prosincu, a toliko se toga dogodilo ovih ljetnih mjeseci, što bismo željele podijeliti sa svima vama, drage sestre u domovini. No, mislim nikad nije kasno saznati kako i čime se 'bore' vaše sestre u Kanadi.

S. Jelka se krajem kolovoza oprostila od nas i vratila u Domovinu.

Što se tiče prodaje kuće, pričalo se, čekali smo, imale smo i neke datume, ali još uvijek nije ništa sigurno.

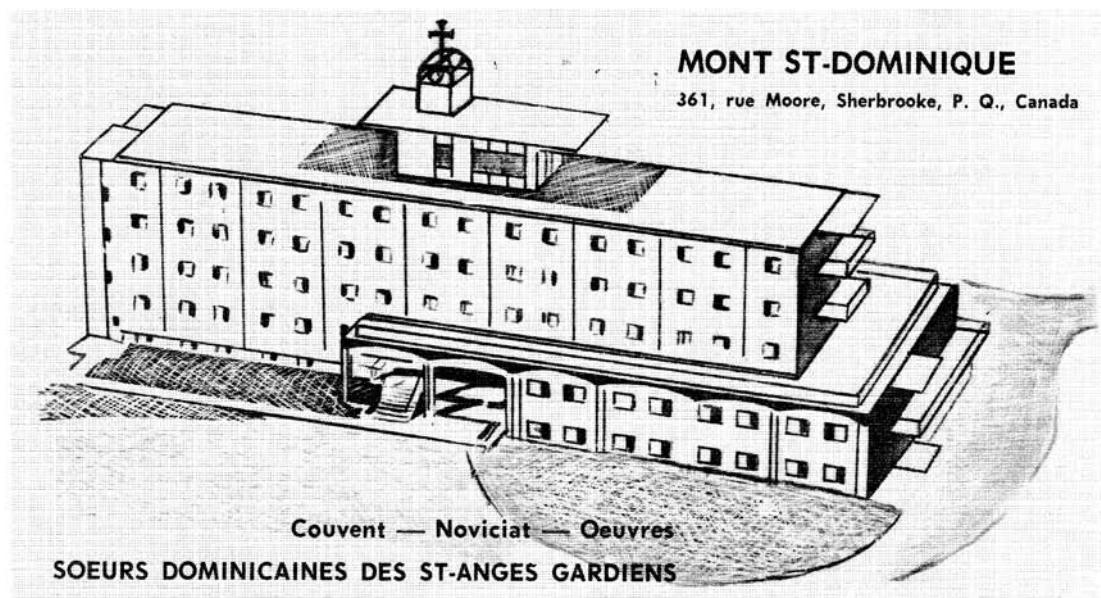
Potencijalan kupac nam je najavio da svoje planove predaje gradu i da će početkom kolovoza biti sastanak, a time i objavljeno u novinama. Kako zajednica punih 40 godina radi sa starcima, nismo mogle dozvoliti da to vide i doznaaju iz novina. Zato smo obavijestile njihovu rodbinu i starce koji su se u srpnju, kolovozu i rujnu iselili i pronašli nove smještaje. To nije bilo nimalo ni njima a niti nama.

Iščekivale smo listopad, kada je potencijalni kupac trebao realizirati svoj i naš plan. I kad smo već mislile da će se to konačno riješiti, doživjeli smo novo, neugodno iznenadenje: susjedi se pobunili zbog plana izgradnje, kakav je imao ovaj kupac, s našom kućom. Organizirali su peticiju i skupili 1160 potpisa protiv tog plana.

Urbanisti i grad nisu imali izbora, morali su uvažiti tolike potpise. Nakon toga je 'naš' kupac došao k nama i izjavio da se povlači od kupnje. Sve su nam, dakle, nade pale u vodu i sada smo opet na početku.

Budući da se kuća ispraznila, mi smo nastavile sa raščićavanjem i pakiranjem osobnih i zajedničkih stvari.

Starcima smo pripremili rastanak na blagdan sv. Dominika. Slavlje je uzveličao naš biskup, mons. Andre Gaumond, koji se upravo

opraštao od službe i pošao u mirovinu. Tako smo ovogodišnji blagdan našeg utemeljitelja, Dominika, proslavile, na neki način, tužno, ali i svečano.

A zahvalnost svima s kojima smo surađivale tijekom više desetljeća, upriličile smo za blagdan Andela Čuvara, 2. listopada. Misno slavlje predvodio je vikar biskupije, jer novi biskup još nije nastupio. Homiliju je održao selezijanac, Luc Lantagne, koji je povezan sa sestrama od svoje najranije mladosti, kad je kao dječak od 4 godine dolazio kod njih. Upravo nam je on iz srca (kroz suze) opisao prve dane dolaska sestara, njihove žrtve i pregaranja u nesebičnom darivanju.

Kapela je bila puna, parkiralište premaleno koliko se ljudi odazvalo. Slavlje smo nastavili za zajedničkim stolom.

Samо dva dana kasnije, 4. listopada, naše s Zorka i s Maja su poletjele prema domovini.

Tako se naša zajednica ponovo smanjila, te jednostavno ni same nismo mogle vjerovati što se to događa i dokle će to tako.

Nastavile smo pražnjenjem prostorija i pakiranjem svega onoga što bi poslale u domovinu. Najradije bi poslale sve, ali kako?

Kako je prostorija za prostorijom bila praznja, svima nam se bol stiskala oko srca. Nije čudo, ovdje smo provele i darovale najbolje godine svoga života. No, sve ima svoj kraj! Teško

nam je izbog toga što je baš na nas pala kocka da praznimo i napuštamo kuću u koju smo sve mi uložile mnogo truda, suza, radosti i poleta.

Tako je došao i 24. listopad. Opet nova praznina: napuštaju nas s. M. Goreti i s. Nada i vraćaju se u domovinu.

Nekada su nas ovi odlasci radovali, pa, „ide-mo kući“, na more, k svojim sestrama, ali ovo je nešto drugo. Svaki odlazak čini se kao svijeća koja se ugasi i nastaje sve veći mrak.

Tako je, od naše velike zajednice ostalo još samo pet sestara u Kanadi.

Odlučilo se da stavimo kuću na javnu prodaju, dakle preko novina. Odredili smo da 21. i 22. studeni budu posjete i razgledavanje kuće, a do 30. studenog svi zainteresirani trebaju nam dostaviti svoje ponude. I, znadete tko su prvi navalii? Novinar, radio, TV stanice! Tako smo gotovo svaki dan bile na vijestima i novinskim člancima. Usput rečeno, to je bila besplatna reklama. Bili su nam to naporni dani. Napokon smo dobili jednu usmenu i tri pismene ponude. Ljudi su jako zainteresirani, ali im treba više vremena za razmišljanje i razradu.

Ponuda je bila prezahtjevna, pa smo im, putem pismene obavijesti, produžili rok do 28. prosinca.

Oni koji su jako zainteresirani stalno dolaze razgledavati, mjeriti, fotografirati i moramo im biti stalno na raspolaganju.

Prohujao je i mjesec studeni, iako je vrijeme ugodno, što je rijetkost za ovo podneblje.

7. prosinaca je otputovala i s Emilija. Vjerno je kuhala i mazila nas, ispekla nam kolacha, tako da nema 'krize' za ovaj Božić.

U tom iščekivanju napravile smo si malo božićnog štimunga, okitile bor, ukrasile svjetlima glavni ulaz, pa ČEKAMO – MESIJU – ali ovaj put i u osobi ozbiljnog kupca kako bi završilo ovo naše mučno i neizvjesno stanje.

Možete si zamisliti kako to izgleda kuća sa 60 soba i drugim prostorijama, u njoj četiri osobe! To mogu najbolje shvatiti one koje su bile ovdje i poznaju cijelu situaciju, zar ne?

Jedno je sigurno, i u to želimo vjerovati: da Gospodin ima svoj plan, da je sve u Njegovim rukama. Molimo ga svi zajedno, neka On, koji

je započeo i vodio ovo djelo, ovo naše poslanje u tom dijelu svijeta, sve to privede kraju, kada i kako mu se svidi. Neka bude blagoslovljeno njegovo sveto Ime.

U tom duhu želimo svim sestrama u domovini sretan i radostan Božić i blagoslovljenu Novu, 2112. godinu.

S. M. Ivana Škrinjar

LIJEPO SE VRATITI KUĆI

Nakon pune dvadeset i jedne godine provedene u hladnoj i dalekoj Kanadi, došlo je vrijeme povratka u domovinu. Ali ja sam osobito sretna što sam se vratila u istu kuću iz koje sam otišla, tj. u kuću Maticu u Korčulu. Sigurno vas zanima kako se osjećam, koji su moji prvi dojmovi? Svakako, ima nekih promjena: podneblje je sasvim drugačije, toplije, vedrije, privlačnije, svuda čuješ svoj domaći jezik, zajednica sestara je velika, ali ono bitno je ostalo isto: ja sam uvjek u srcu bila među svojima, osjećala sam se uvjek sestra kongregacije Andela čuvara, ma kakogod daleko bila od svoje domovine. U tom smislu nema nekih većih promjena jer su sestre, s kojima dijelim svoj dominikanski život, iste, bez obzira na ime ili dob. S obzirom na to se strinsko zajedništvo, ja sam se i u Kanadi osjećala kao kod kuće, jer dom stvara svaka osoba oko sebe i u sebi.

Sestre u kući Matici su me lijepo primile. Zanimljivo je, kad sam odlazila u Kanadu, prije 21 godinu, otpremila me iz Korčule s. Katarina Maglica, a sada na povratku, ona me opet, kao priora još ljepše primila natrag u Korčuli.

Ovdje sam dobila sam svoju novu dužnost; koja se uvelike razlikuje od one koju sam obavljala do sada u Kanadi. Naime, od njege staraca, iznad 90 godina, spustila sam se na njegu beba od godinu dana. Mogu vam reći da sam u 'jaslicama' s malenima dobro osjetila kako su godine odhujale! Sada moram učiti čije su cipelice, pid-

žamice, igračke. Tu ne smijem pogriješiti. A budući da više djece ima isto ime dogodi se da isto dijete dvaput presvućem i divim se kako je 'suho'! Uza sve te male ili veće propuste, željela bih da djeca osjete da su voljena. U tom smislu ću se najviše truditi. Jednako tako bih se željela odnositi i prema sestrama svoje zajednice.

Ovim putem želim pozdraviti sve i zaželjeti sretan i radostan Božić svima u domovini kao i onima koje su ostale rješavati dosta zamršene poslove i brige. Neka nam svima Novorođeni donese rasvjetljenje, mir i radost.

s. Nada Ivanković

DOBRODOŠLA S. GORETI U ZAGREB

U petak 9. prosinca stigla je u našu zajednicu u Zagrebu s. Marija Goreti Milanović, iz Kanade. Dugo smo je očekivali jer, nakon odlaska s. Aurelike, medicinske sestre za našu zajednicu, to je mjesto ostalo prazno. Ovdje, Bogu hvala, nikada ne manjka bolesnih članova, pa nam je stručna, medicinska osoba itekako potrebna. Ali nije s. Goreti dobrodošla samo zbog svoje struke, odnosno zbog dužnosti koju će obavljati. Radosne smo što će se njezinom nazočnošću

povećati broj moliteljica, što će nam svojim glasom pomoći slaviti liturgiju, što će svojom vedrinom, raspoloživošću i pedantnošću svjedočiti okolini kako je lijepo slijediti Isusa u redovničkom staležu. I još mnogih drugih *što će ovo, što će ono ...*

Zato, što drugo onda reći nego DOBRODOŠLA, draga s. Goreti. Ovo je tvoj dom. Osjećaj se tako i budi dom svakoj od nas.

s. Sl.

PROSLAVA ANĐELA ČUVARA U KORČULI

Blagdan Svetih Anđela Čuvara, zaštitnika naše Kongregacije, proslavile smo ove godine osobito svečano. Više je, naime, naših sestara slavilo 'okrugle' obljetnice svojih redovničkih zavjeta. Krenimo redom:

s. Josipa Otahal je položila prve zavjete, s. Marija Magdalena Ilić je obnovila zavjete; s. Blaženka Rudić i s. Rahela Rukavina slavile su 25. godišnjicu, a s. Regina Vučić, s. Terezina Doždor, s. Dijana Baćak i s. Gracija Radoševi 50. obljetnicu redovništva. Svetu misu je predvodio duhovnik samostana u Korčuli, p. Anto Bobaš, uz suslavitelje, p. Drage Kolimbatovića i pregradskog župnika vlč. Vinka Gregura.

Svetkovina sv. Anđela čuvara 2011. u Korčuli -u slici i riječi -

Svetkovina Anđela čuvara za svaku sestrju je slavlje Kongregacije i kuće matice, kolijevke i majke naših prvih koraka i početaka, ali ove godine...

*Hvala Bogu na njegovoj dobroti i vjernosti, hvala svim sestrama i braći, hvala našim obiteljima,
svim ljudima koji su dotakli naše žive smijehom, suzom, molitvom i djelima ljubavi....*

Tvoja ljubav zauvijek

Budim se tako već godinama
budim se u jutra svakakva
a uvijek me dočeka
Tvoja vjernost velika
ona se obnavlja svako jutro

I svaki dan
na ruku stavljam
znak Tvojih zaruka
dok moje srce još uvijek luta
umorno
a Ti mene na srce stavlaš

I tako započnjem dan
molitvom
a nisam tu
ali Ti jesи
i pogleda svog
ne skidaš s lica mojega

I tako stolu
i tako kruhu pristupam
a ne znam
vrijednost Tvog dara
dok Ti se uvijek iznova
za mene predaješ
i tijelo svoje lomiš

Nemam se čime hvaliti
osim slabostima svojim
službenica sam beskorisna
ne učinih ni ono
što bijah dužna učiniti

A opet znaš
samo Ti znaš
da najdublja tišina
moga bića
izriče hvalu
i predanje
i prihvaćanje
da budem
od Tebe ljubljena zauvijek
Zauvijek

O 25. obljetnici zavjeta
s. Blaženka Rudić

Predavanje što ga je održala s. Katarina Maglica, OP, na Redovničkim danima, odnosno, 16. rujna u Splitu, i 17. rujna u Zagrebu.

OSTVARENJE POSLANJA PO POSLUŠNOSTI

1. Uvod

Okvirna tema ovih redovničkih dana zadire duboko u naše postojanje i našu budućnost. Pitanje „Redovnici, jeste li sretni?“ danas upućujemo sebi samima, upućuje nam ga Bog, ljudi oko nas i mlađi koji bi nas htjeli slijediti.

Odgovor bi već trebao biti vidljiv u našem pogledu, držanju, temama naših razgovora, druženju, apostolatu koji obavljamo. Ne možemo zanijekati da nam polet opada, da zanos slabí, da osjećamo umor i nesigurnost. Od tih stvarnosti ne bi smjeli bježati niti zatvarati oči, jer lijek uvijek postoji. Početni korak je sagledavanje razloga nastaloj situaciji, postavljanje dijagnoze postojećeg stanja. Jedno slutim: uzroci neće biti izvan nas, nas pojedinaca i naših zajednica. Bit će pogubno za sigurnost hoda redovništva u budućnosti ako razloge počnemo tražiti izvan nas samih. Negdje smo skrenuli s puta, nešto polako, ali sigurno guši našu radost, slabí našu predanost, i mi se nekako gubimo u svagdašnjici, blagujući voće koje nije namijenjeno nama.

Uža tema ovog razmišljanja je *Ostvarenje poslanja po poslušnosti*. Ove dvije stvarnosti se ne isključuju, one ovise jedna o drugoj upravo proporcionalno. Nema sreće ni radosti bez ostvarenja bitnih sastavnica redovništva. Rješenje je za svaku zajednicu i pojedinca u nijansama različito, ali mu je zajedničko: povratak Gospodinu radi kojega i jesmo ovo što jesmo.

Da bismo bar donekle odgovorili na ovu temu u razmišljanju čemo dotaknuti nekoliko cjelina: poziv i odaziv; zavjet poslušnosti; poslanje, autoritet i poslanje; zajednica i poslanje

(*Odmah na početku se ispričavam što ću cijelo vrijeme koristiti muški rod, a ne ženski, iako bi bilo primjereno koristiti ženski rod, jer su redovnice zastupljenije od redovnika na ovome skupu.*)

2. Poziv i odaziv

U ovom prvom razmišljanju pokušat ćemo dodirnuti tajnu poziva i odaziva, užajamnost poslušnosti i poslanosti. Kao primjer uzet ćemo proroka Jonu. Svom izabraniku Joni Bog daje nalog: „Ustani, reče mu, idi u Ninivu, grad velik i propovijedaj u njemu, jer se zloča njihova popela do mene.“¹ Jona čuje Božji glas, ali ga ne posluša jer se ne slaže s Božjom željom. On ne želi spasenje pogana u Ninivi. Njegova uskogrudnost i sebičnost nisu spremni na odaziv. Na Božji poziv Jona reagira, ali ne posluhom već neposluhom. On, istina je, spremno ustaje ali se daje u bijeg. Cilj mu je na sasvim suprotnoj strani svijeta – Taršiš. Bježi od Boga želeći zaboraviti svoje poslanje i Božji zov.

Bog ga ne pušta iz vida. Odredio mu je zadaću. Sve čini da ga pridobije na poslušnost. A Jona bježi i bježi, ili bolje reći pada niže i niže, što sveti pisac izgovara na slikovit način: „Jona silazi u Jafu, a potom silazi u lađu a za² vrijeme oluje on je sišao na dno lađe „sišao“ je u duboki san.³ U drugom poglavljju, u psalmu, veli se kako je Jona sišao do korjena planina Autor jasno pokazuje da se Jonin bijeg ne događa samo na horizontalnoj razini nego i na vertikalnoj. On tone, sve više silazi, sve više pada.⁴ To se događa uvijek kad pozvani i poslani hotimično bježi od Božje riječi koja mu je povjerena kao navještaj.

¹ Jon 1, 1-2

² Jon 1,3

³ Usp. Jon 2,7

⁴ Usp. Božo Lukić: Jona- prorok ili antiprorok, Zarez, 186-187, www.zarez.hr/186/tema1.htm

Uzalud Bog osobno govori, uzalud govori kroz zajednicu, kroz prepostavljenog. Bog je ustrajan u svom naumu. Zato ni Jonu ne želi zamijeniti za drugog navjestitelja. Bog Jonu želi promjeniti. On svoju zadaću do kraja treba zavoliti i izvršiti. Bog koristi vjetar i olju, valove, mornare i veliku ribu. Konačno se Jona predaje. Kad je došao do dna više nije video mogućnost bijega, kada se našao u tami utrobe velike ribe jedini spas mu je bio Jahve. Obraća mu se molitvom psalma. U molitvi priznaje svoju krivicu i obraća se milosrdju njegovu, svjestan da je Bog dobar i milosrdan pravednima i nepravednima, ljudima, biljkama i životinjama. Božje milosrđe ide dalje od ljudskog grijeha. Iskustvo Božjeg milosrđa polazište je svake velike i prave duhovnosti. Mi često ni sami ne znamo zašto bježimo od Gospodina, zašto se od njega udaljavamo. Poslije molitve, ili u molitvi, ne znam, Riječ Jahvina ponovno dolazi Joni: „Ustani, reče mu, idi u Ninivu, grad veliki i propovijedaj u njemu što će ti reći.“⁵ I tek sada, nakon duge borbe sa sobom i s Gospodinom, Jona ustaje, odaziva se, odlazi u Ninivu i učini što mu je rekao Gospodin.

Ni ovaj put Jona ne propovijeda Božje milosrđe koje je i sam doživio, već naviješta propast. „Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.“⁶ Ni ovaj put Jona ne ispunja svoju misiju do kraja. Ona ne završava s Jonom. Njegovu misiju u Ninivi dovršava poganski kralj. On poziva na pokorbu i obraćenje, na malenost pred Gospodinom, nadajući se njegovom milosrđu. Jona se povlači u pustinju, pun gnjeva i srdžbe. Bogu je pokušao nametnuti pravila ponašanja, trudeći se da Bog odbaci njegove neprijatelje, da se osveti onima koji zlo čine. Jona je za zakon i red, pa mora postojati i kazna. On je za pravdu a ne za milost. Ne želi biti odgovoran za zajednicu, ne želi da se ona mijenja, zato ne želi ni naviještati Božje milosrđe. I mi redovnici se znamo ponekad tako ponašati. Nije nas briga za duše naših sugrađana, za njihove nijeme ili glasne vapaje. Iako smo sami svjedoci doživljene milosti, svoje iskustvo prekrivamo šutnjom.

⁵ Jon 3, 2

⁶ Jon 3, 4

Očito zanemaruјemo upoznati Isusa na način koji obvezuje.

Ni u pustinji Bog Jonu ne pušta. I tamo ga poučava. I tamo mu postavlja pitanja, stvara uvjete koji bi ga trebali opametiti da se i sam obrati. To je služba autoriteta u našim zajednicama: zanimati se za svakoga člana, ne tražeći naredbom ono što treba postići već postavljajući pitanja pred kojima će se dotični član preispisati o svom djelovanju, stvarat će uvjete koji će preusmjeriti neposlušnog člana zajednice. Bog od nikoga ne odustaje. Priroda sluša Gospodina. Izrasta biljka u pustinji koja Jonu razveseli hladovinom, ali Bog zapovijedi crvu da je podgrize i ona uvene. Jona se ponovno srdi na Gospodina, ali mu Gospodin daje pouku, koja ga , nadamo se, mijenja. Važno je zapaziti da Jona bježi, izmiče se, ali se svaki put povuče, utihne da bi čuo Jahvin glas, i da ga posluša.

Kad je Jahve bio siguran da će ga Jona shvatiti, pouči ga: „Tebi je žao bršljana oko kojega se nisi trudio nego je u jednu noć nikao i u jednu noć usahnuo, a meni da ne bude žao Ninive grada velikoga.“⁷

3. Značenje redovničke poslušnosti

U Starom Zavjetu je Jahve zapovijedao: *Idi, ostavi, napusti, uzmi.* U Novom Zavjetu Isus poziva: „*Hajdete za mnom i učiniti ću vas ribarima ljudi*“⁸ Iz samog Isusovog pozива izbjija dostatna sigurnost u odabiru jer nam se Isus nudi za oslonac,

⁷ Jon 4,10-11

⁸ Usp. Otac Vjenceslav Mihetec, OCD, veljača 2000. priredila prof Biserka Jelenić

primjer i odgovor na pitanje „*Kako?*“ Odgovor je jednostavan: Kao i On, njegovim načinom, njegovim srcem. O zavjetu poslušnosti su napisane brojne knjige i rasprave, ponovno i ponovo se tražila bit i dubina poslušnosti, proučavala se s različitih točaka promatranja, pisalo se o kreposti, savjetu i zavjetu poslušnosti.⁹

Po zavjetu poslušnosti redovnik javno prihvaja da prihvaca Boga kao Oca, da mu vjeruje i da svoje pouzdanje i nadu stavlja u njegove ruke. Kvaliteta poslušnosti najbolje odražava kvalitetu našeg sinovskog odnosa kojeg dokazujemo predanjem i traženjem njegove volje.¹⁰

Zavjetom poslušnosti ne žrtvujemo samo materijalna dobra već svoju slobodnu volju. To je savršeniji stupanj i od vršenja naloga i prihvaćanja savjeta poslušnosti. Više ne ovisi o nama kad ćemo se ustati i kad ići na počinak, kad imati vremena za čitanje, niti odabir jela, o meni ne ovisi što će obući ni što raditi. Nije to uvjek jednostavno. Treba puno poniznosti i čvrsta vjera da bi poslušnost prema autoritetu u redovničkoj zajednici mogla živjeti i donositi plod. Žrtva je samo mjera naše ljubavi prema Gospodinu. Pojedinac svoje prosudbe zasniva na zajedničkoj prosudbi. Sve usmjerava pojedinca da postaje sličniji Kristu koji je više volio biti poslušan nego neovisan i čiji je život bio trajno podlaganje drugom radi Boga.

Zavjet redovničke poslušnosti podrazumijeva mnoge stvari: tempo dnevnih događanja, molitva i zajednički život, posao i rekreacija, apostolske dužnosti, osobne potrebe, hrana i spavanje, život u redovničkoj kući i izvan nje. To sve skupa čini vanjski oblik redovničke poslušnosti brojnih Kristovih sljedbenika koji živeći skupa, moleći skupa, radeći skupa proširuju Božje Kraljevstvo u suvremenom svijetu. To zajedništvo Bog blagoslivlje čineći čuda po njihovu djelovanju. Sam je rekao: Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, ja sam s njima. Koliko će više biti sa zajednicom od 10, 20, ili 100 članova koji su se zajedno sabrali u ime Isusovo, po čijoj su poslušnosti i sami spašeni.

⁹ Usp: Father John Hardon, SJ, Religious life today, www.therealpresence.org/archives/Religious_life/Religious_life_055.htm

¹⁰ Usp. Pier Giordano, Cabra: Kratko razmatranje o zavjetima, Brat Franjo, Zgb, 2001, 8

4. Poslanje

Isusovo poslanje počinje s navještajem: „Kraljevstvo Božje je tu, obratite se!“¹¹ Poslanje je uvjek poziv na obraćenje. Ono je proroštvo, izazov postojećim nepravednim strukturama u mijenjanju vizije Kraljevstva Božjega kojega treba graditi. Prorok zahvaćen Božjim duhom, riječu i djelima tumači vrijeme u kojem živi. Nisu uvjek potrebne riječi da bi to izrazio. Ponekad je potreban samo proročki znak koji ima jaču snagu i poruku nego li same riječi. Život je važniji. Redovnici u ovom slučaju izlaze pred svijet i pred Crkvu živeći svoje zajedništvo, koje se na neki način stavlja u oprek sa egoistično- individualističkim načinom života. Zajednica preko pojedinaca, komunicira sva svoja dobra, duhovna i materijalna. Dokazuje današnjem svijetu da nesebična ljubav postoji. Redovnici simbolično utjelovljuju poslanje Crkve. Zalažu se za čovjeka nastojeći da zaživi vrednote Kraljevstva Božjega i obveze krštenja. Isus se uvjek predstavljao kao onaj koji je poslan od Oca, vršiti njegovu volju.¹² Za Isusa možemo reći da je čitav njegov život Očevo misija, on je savršeni DA Očevoj volji. U Njegovom životu su posluh i poslanje usko povezani. Redovničko služenje u kontemplativno-aktivnim zajednicama ima apostolsku narav

¹¹ Usp. Mk 1, 14-15

¹² Usp. Iv.5,36-38

poslanja. Njihov apostolat izvire iz jedinstva s Kristom iz kojeg crpe snagu. Poslanje i posluh su usko povezani, što smo vidjeli i kod Jone proroka. Poslanje treba promatrati u odnosu na onoga koji šalje i u odnosu na ono što redovnik treba izvršiti. Kad ne bi bilo posluha poslanje bi se pretvorilo u posao, u zanimanje koje se obavlja vlastitom voljom i vlastitim silama. Biti apostol je način života a ne posao. Biti apostol znači imati udjela u Isusovu životu, pratiti ga na njegovom putu¹³ dijeliti život s njim, odmarati se i moliti s njim, s njim raspravljati i od njega čuti svoju zadaću, od njega ili od autoriteta u njegovo ime postavljenog. Svi jest da Gospodinu služimo potiče nas da se još više zauzimamo u svom apostolatu, da nam ni jedna žrtva ne bude preteška.

Apostolat je povezan s brojnim poteškoćama, ali pravi apostol računa na onoga koji ga je pozvao i poslao i računa na zajednicu u čije ime djeluje. Postoji opasnost da nas obavljanje apostolata dovede do neodrživog stanja, da svoj život živimo na dva kolosijeka – život redovnika u zajednici i život koji živimo u svom apostolatu.

Tip zajedničkog života uglavnom ovisi o apostolatu dotičnog instituta. Zajednica apostolskog života će imati manje zajedničkog opsluživanja i veću fleksibilnost u dnevnom rasporedu. Kontemplativna zajednica će podrediti vanjski utjecaj rasporedu zajednice. Ni jedna zajednica ne smije dopustiti da se fragmentacija života dogodi, da se rad profesionalizira i da se članovi prepuste aktivizmu. Brzo bi došlo do krize smisla. Članovi bi izgubili busolu i više ne bi znali ni tko su ni što im je poslanje. Kriza smisla ubrzano bi progutala i pojedinca i zajednicu.

5. Autoritet i poslanje

Služba poglavara u zajednici spojena je sa brojnim nejasnoćama i poteškoćama. Kroz povijest redovništva, uloga autoriteta je prolazila kroz različite mijene. Ponekad autoritet olako zanemaruje osobe, a ponekad članovi zajednice odbacuju postavljeni autoritet. Autoritet je odgovoran za vođenje zajednice i za njeno

poslanje pri čemu treba poštovati pojedince i uredbe ustanove. Svoje članove bodri da budu dosljedni u onome što su preuzezeli.¹⁴

Uvjerljiv autoritet je mnogo više od osobe koja izdaje naredbe i zahtijeva da to svi poštaju. Uvjerljiv autoritet je okružen braćom i sestrama koje promatra kao sliku BOŽJU koja zaslužuje veliko poštovanje. Poglavarji su suputnici svoje braće i sestara,

- sudjeluju u njihovim strahovima
- dijele njihova razočaranja, njihove propuste i sumnje
- s njima se raduju svim uspjesima
- pomažu im nositi breme traženja, bolesti, starosti i gubljenja ideal-a.

Koliko je poglavar više Božji čovjek, što ga više rese Kristove kvalitete, to je bliskiji svojoj zajednici i svakom članu pojedinačno. Timothy Radcliffe se pita koja je uloga autoriteta u zajednici i odmah odgovara: Trebao bi biti osoba koja drži otvorenim prostor za Krista u središtu. Glazbeno govoreći, on odbija ugušiti glasove druge braće kako bi ugrabio glavnu ulogu i bio Pavarotti zajednice. On će radije dozvoliti da vlada sklad u zajednici.¹⁵

Autoritet u zajednici ne smije sebi pripisivati da je najdjelotvorniji, najpametniji, najhrabriji, najsvetiji. Dovoljno je da je poniran i razborit. Takav starješina će znati koristiti i usmjeravati darove članova svoje zajednice, neće ih gušiti. Redovništvo posjeduje puno zakopanih talenata. Uzroci su različiti: ili nema izazova, ili se pojedinci boje, ili im nije dopušteno da ih izraze. Posluh i karizma zajednice bi na to trebali računati.

Bratska ljubav mora naći načina i vremena da utješi, ojača, ohrabri one koji trpe, one koji se bore i traže svoj put. Svi jest općeg dobra vodi svakog člana zajednice a posebno izabranog ili postavljenog starješinu. Vladanje treba zamijeniti služenjem onima kojima je na čelu. Dobro se ovdje prisjetiti Isusovog pranja nogu učenicima. Autoritet se mora čuvati dviju skrajnosti:

¹⁴ Usp. Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života: Služenje autoriteta i posluh, HKVRP HUVRP, Zgb 2008, 25.

¹⁵ Usp. Timothy Radcliffe: Redovnici, jeste li sretni, Zgb, DNI, Zgb, 2001., 235.

¹³ Usp. Dj 1, 21.

tražiti da ga se bespogovorno sluša i druge kojom prenosi vlast na zajednicu, pa onda radi svatko kako mu se prohtije.¹⁶

Uspješan autoritet uspijeva održati karizmu vlastite redovničke ustanove živom. Karizmu mora dobro upoznati i tražiti načina da se posuvremeni njen izričaj koristeći darove i sposobnosti svoje subraće (svojih susestara). Autoritet koji svoju snagu crpi iz Gospodnje riječi neće doći u napast da guši duh u zajednici, da trne Duha u pojedincima. Autoritet mora biti slobodan pred Bogom i članovima zajednice da bi mogao tražiti od zajednice i pojedinaca ono što odgovara poslanju i duhu ustanove. Žalosno je kad se autoritet dade zarobiti od nekoga ili nečega, gubi slobodu dosljednog djelovanja i na neki način gubi na vjerodostojnosti.

Autoritet će održavati ravnotežu između zajednice i apostolata, između kontemplacije i akcije, između članova zajednice.

Iz izloženog se vidi da ogroman teret pada na ramena zakonito izabranog autoriteta. Svoju vjerodostojnost će crpiti iz druženja s Božjom. Riječi, iz crkvenih dokumenata, iz dokumenata dotične ustanove, iz odredaba kućnih sastanaka i vrhovnih zborova, iz znakova vremena.

O njemu ovisi uspješno apostolsko djelovanje pojedinaca i ostvarenje poslanja zajednice. Svest da su pojedinci pozvani i poslani, da se mogu i moraju okušati sa poslanjem ustanove, autoritetu će pomoći u izboru i usmjeravanju školovanja članova, naravi permanentnog odgoja, nabavi raznih pomagala potrebnih za djelovanje zajednice, uspostavi dnevног reda i u bezbroj drugih stvari. Za poslanje su odgovorni svi članovi ustanove, posebno starješine.

6. Zajednica i poslanje

Zajednica kod svih redovničkih ustanova ima bitno značenje. Harmonija između vrijednosti zajedničkog života i zahtjeva apostolata rađaju plodom na planu zajedništva i apostolskog djelovanja. U tom slučaju će zajednica biti prisutna u apostolatu svakog svoga člana a njihovo apo-

stolsko djelovanje će crpiti snagu iz zajedništva. Imat će gdje podijeliti svoje uspjehe i neuspjehe, planove i želje, čuti primjedbe na svoj rad, doživjeti pohvalu i podršku. Tek tada možemo govoriti o apostolatu zajednice a ne apostolatu pojedinca.

Mi dominikanci i dominikanke dajemo zajednici i zajedništvu zapaženo mjesto u svom životu, jer smo svjesni koliko zajednica znači pojedincu; koliko zajednica znači poslanju ustanove; koliko zajednica utječe na sve što se događa u povijesti pojedinog člana i povijesti djelovanja same zajednice. Pojedinac ima svoju zadaću i svoje poslanje, ali se u sve upušta s blagoslovom zajednice, s potporom zajednice, s molitvenom podrškom i podrškom u svim ostalim oblicima. Ljudskom biću je svojstven zajednički život jer u sebi nosi neugasivu želju i potrebu primati i davati ljubav. Potreban mu je okoliš bogat ljudskim kvalitetama, topao, gostoljubiv, prihvatljiv, koji štiti od samoće i izgubljenosti, od usamljenosti. Ljubav obitelji krvne i duhovne daje pojedincu više sigurnosti u životu nego li sve bogatstvo, naobrazba ili položaj.¹⁷

Samo nakon kratkog boravka u zajednici, može se osjetiti da li je dotična zajednica suživot članova pod istim krovom, iza istih zidova, s istim dnevnim redom, ili je riječ o zajednici u

¹⁶ Usp.Slušenje autoriteta i posluh, Dokumenti, HKVRP i HUVRP, Zgb 2008., 13.

¹⁷ Usp. Giuseppe Colombero: Od suživota do bratstva, Teovizija, Zgb, 2005, str.5.

kojoj živi i cvjeta jedinstvo srca, misli i života. Takva zajednica odiše radošću međusobne bratske ljubavi u kojoj se uči ljubiti Boga i čovjeka, služiti Bogu i braći. Tu braća rado borave i rado se vraćaju. Osjećaju odgovornost i suodgovornost za sve što se u zajednici događa, za njen molitveni i za njen ljudski život, za njeno poslanje i duhovno disanje. Svaka osoba izgrađuje ili razgrađuje svojim prirodnim darovima, svojom naravi, duhovnim doprinosom i, makar svojom različitošću, ako to sve ulaže u mozaik zajednice jednostavno i ponizno, iz ljubavi prema Bogu i čovjeku. Biti prvi u dobroti i ljubavi ne umanjuje ničije dostojanstvo. To ga samo povećava. Na žalost, svi mi imamo članova zajednice, ili smo to mi sami, koji su pogriješili u odabiru svoga zvanja, koji u zajednici žive samo tijelom, što donosi patnju pojedincu i zajednici. Takve osobe žive svoje nezadovoljstvo kao trajno duševno stanje koje se očituje kroz agresivnost spremnu uvijek nalaziti žrtve.

„Pokazuje se kao neprijateljska ili udaljavajuća šutnja, prkosna izoliranost, nepodnošenje sreće drugoga, nesposobnost radovati se, čak ni nasmiješiti se.“¹⁸ Tako postoje članovi koji žive po našim kućama, ali ne i u našim zajednicama. Takvima je samostan samo službena adresa, a njihovo srce i duša se polako ali sigurno udaljavaju, izoliraju, dopuštajući da svaka komunikacija s ostalim članovima zajednice umre i dotičnoga povuče u začarani krug osamljenosti, odbačenosti i neprihvaćenosti. Brojni su razlozi za takve situacije. Ponekad je krivnja na zajednicu, ali i pojedinac snosi svoj dio odgovornosti jer za zdravi život s drugima, potrebna je zrelost pojedinaca koja nekima nedostaje. Svjesni da nam zrelost nije darovana rođenjem ili ulaskom u neku redovničku zajednicu, trebamo raditi da je koliko toliko razvijemo i zaživimo. Zrelu osobu krasiti naglašeni osjećaj odgovornosti, realnost i ravnoteža u vrednovanju situacije i problema, moralna svijest, razborito povjerenje u samog sebe, sposobnost dati i primiti ljubav, sposobnost izreći i saslušati kritiku, primjereno prihvati zapreke, neuspjehe i osjećaj krivnje, zna prihvati svoje i tuđe pogreške, razborito

kontrolira zabrinutost, agresivnost i depresije, otvorena je nadnaravnom.¹⁹

Zajedništvo je redovničkoj osobi zadano, i traži ozbiljno nastojanje i pojedinca i zajednice. Zanimljivo je koliko je zdrava zajednica važna u odnosu na redovničko poslanje. Što u njoj redovnik dobije, doživi, živi, to može davati u svom apostolskom poslanju. Samo se doživljeno uspješno prenosi, jer ima snagu uvjerljivosti, snagu svjedočenja.

„Zajedničko poslanje koje dijelimo ukorijenjeno je u zajedničkom životu koji živimo“.²⁰

Zajednica podupire svoje članove u hodu, hrani ih svojom vjerom i snagom, svojom ljubavlju i odvažnošću.

Zajednica je odgovorna za duhovni rast braća, za njegovo zvanje i poslanje. Polaganjem zavjeta poslušnosti, redovnik svoju sadašnjicu i sutrašnjicu polaže u ruke svoje braće i sestara. Kad smo sretni, a još više kad smo slabi, kad gubimo tlo pod nogama, trebaju nam braća i sestre koji će nas podržati, ohrabriti, biti nam oslonac. U zajednici treba razgovarati o svim razinama života:

- o apostolskom životu
- o afektivnom i
- o molitvenom životu.

Nisu to tri dijela jednog života, to su izričaji našeg življenja koji stvaraju puninu.

Bez zrelosti na svim poljima, uzalud je očekivati da će misija biti dobro obavljena. Ni jedna tema vezana uz zajednicu, uz Boga, poslanje i pojedinca ne smije se olako previdjeti. Dominikanac i dominikanka kod polaganja svojih redovničkih zavjeta stave svoje ruke u ruke polavara koje počivaju na Konstitucijama. Time svega sebe, sve što posjeduju i imaju, stavljaju Bogu na raspolaganje po rukama braće i sestara. Koja vjera, koja smionost, koja spremnost! Kao da kliče: „Evo me, pošalji me gdje hoćeš!“

Polaganjem zavjeta oslobođamo se bremena karijere, napasti stjecanja, i raspolaganja svojom voljom. Redovnik se slobodan upućuje u život, spreman raditi na njivi Gospodnjoj, biti

¹⁹ Usp. Isto, str. 46.

²⁰ Usp. Timothy Radcliffe: Redovnici, jeste li sretni, Zgb, DNI, Zgb, 2001., str. 89

¹⁸ Isto, str.29

njegov apostol i poslanik. Davno je sveti Pavao kazao: *Duh je spremam ali je tijelo slabo*. Ali tada s više vjere treba računati da Isus postaje u nama snaga koja ljubi i onda kad smo mi svoje snage potrošili i prokockali.

7. Zaključak

Redovništvo mora živjeti autentično, postati ugaoni kamen Kraljevstva Nebeskog a ne kamen spoticanja tom Kraljevstvu. Redovništvo će živjeti dok god zajednica bude isповijedala da zajedno traži i vrši volju Božju, uvjerena da je zajednica Bogu posvećenih osoba, odabranih i obilježenih, a ne bilo kakva zajednica. To sveto kojim su obilježene to je taj proročki znak, jer Bog se ne oslanja na snagu slabih već na ono što On daje.

Zavjet posluha na poseban način poučava članove osluškivati Božju Riječ, a slušajući tu Riječ otkriva se plan Božji i izravno upoznaje volja Božja. Veliku ulogu u razumijevanju Božje Riječi ima zajednica, koja je direktno i indirektno tumači Naši osnivači kao mudri graditelji postavili su čvrste temelje, a to je Isus Krist. Iz

tog temelja nastala je karizma i poslanje kao izraz potrebe Kristova tijela. Odatle i naša odgovornost za prepoznavanje današnjeg govora tijela Kristova i odgovora na njegove potrebe. Poslušnost volji Božjoj sposobljava pojedinca za sinovsko življenje njegova poziva i poslanja. Božja ljubav ispunja njegovo srce i prelijeva se, po poslanju, u djela. Takve redovnike ne treba pitati jesu li sretni. Iz punine njihova bića govora radost življenja i sreća što su odabranici Božji i njegovi suradnici.

DA SE BOLJE UPOZNAMO

S. METODA ALAJBEK

Ovih je dana boravila u našoj zajednici, u Zagrebu, s. Metoda Alajbek, iskoristila sam prigodu za jedan razgovor s njom.

AM: Recite, sestro, gdje i kada ste rođeni?

s. Metoda (dalje **s. M.**): Rođena sam 19. svibnja 1940. u Rogotinu, kod Ploča, od oca Ivana i majke Jurke rođ. Markota. Bilo nas je dvoje, stariji brat, Stipe, i ja.

AM: Već po godini rođenja možemo zaključiti da Vam je djetinjstvo bilo prilično burno.

s. M.: U pravu ste! Proživjela sam, zajedno s svojom obitelji teške ratne i poratne dane. Kad sam imala tek 4 godine partizani su mi ubili

oca, na željeznici, gdje je radio. Prije toga su partizani srušili tu željeznicu, nakon toga su radnici dobili zadatak da to poprave. Među njima je bio i moj otac. Iz čistog mira jedan je došao i pucao u njih. Moj otac se srušio. Nažlost(!) nije bio odmah mrtav, pa su skočili priatelji i odveli ga u bolnicu. Otada mu se gubi svaki trag. Ne znamo je li uopće došao do bolnice ili nije, budući da se nikada nije vratio ni on niti prijatelji koji su ga htjeli odvesti u bolničcu. Do danas ne znamo gdje su ih likvidirali. Takva mučka ubojstva događala su se vrlo često. Nikada nitko nije za to odgovarao. A i kome bi? Majci je bilo strašno. Više nismo mogli biti mirni u svojoj kući, morali smo se sakrivati kojekuda. Bili smo opkoljeni sa svih strana; s jedne strane jedna, s druge strane druga vojska. Tek kad je konačno rat završio vratili smo se u svoju kuću, ali našli smo je potpuno opustošenu. Bilo je opljačkano baš sve; kako je koja vojska dolazila, uzimala je što je htjela. Živjeli smo blizu željezničke pruge pa su tuda prolazili nekad četnici, nekad Talijani, nekad ustaše. A najgori su bili partizani, tako svi mještani kažu.

AM: Jeste li ikada doznali tko vam je ubio oca i zašto?

s. M.: Jesmo. Kad brat je malo odrastao počeo je raditi, već sa 14 godina. Morao je pomoći

majci zaraditi koji dinar da ne umremo od gladi. Onda je krenuo u vojsku, a nakon toga se zaposlio u Ini, u Rogotinu. Trebao je ići na doškolovanje u Zagreb, na Jordanovac. Tu je bio jedan profesor kojemu je odmah zapelo u oko bratovo prezime - Alajbek. Jednom ga je zaustavio i pitao:

- Odakle si ti?"
- Iz Rogotina.
- Je li tvoj otac ubijen 1944.?
- Jest!
- Želiš li znati tko ti je ubio oca?
- Svakako, i ja i moja majka!

I tada je taj profesor otkrio da ga je ubio jedan mještanin, Šunjić, koji je inače bio najbolji prijatelj njegova brata, a njegova je kćer bila moja najbolja prijateljica.

Bio je to pravi šok za moga brata, a i za cijelu našu obitelj. Poznavali smo toga čovjeka. Po-našao se sasvim bezazleno, nitko ne bi mogao takvo nešto slutiti od njega. Koliko znam, moj brat ga nije nikada išao pitati zašto mu je ubio oca. To će valjda ostati tajna, osim ako sam ne osjeti grižnju savjesti i prizna zločin. Moj otac nije nikada bio u ratu, ni u partizanima, ni u ustašama, niti u kakvim drugim postrojbama. Osim toga, nije bio rodom iz Rogotina, nego iz Trogira, možda mu je to bio jedini „grijeh“.

AM: Je li stradalo više ljudi u Vašem kraju?

s. M.: O, da! Ja sam bila mala pa se ne sjećam puno toga, ali susjedi su pričali da je za vrijeme rata puno ljudi poginulo u našem mjestu, najviše od granata ili gelera. Kao što to uvijek biva, najviše su stradali nedužni civilni, koji nisu nikada imali puške. A ono što nije ubijeno za vrijeme rata, to su „pročistili“ pobednici partizani, nakon rata. Jednostavno bi čovjeka „mrak prugutao“. Osim toga, kad su došli na vlast, pljačkali su narod do mile volje; uzimali su sve što su mogli i htjeli. Nova vlast je točno odredila koliko koja kuća mora davati ulja, vina, pamuka i drugo što su imali. Ako nisu mogli dati, došli su u kuću i odveli ono posljednje što su imali, kravu. Bili su strašno nemilosrdni. Ljudi su već bili potpuno osiromašeni zbog rata, a sada su im otimali i ono malo što je ostalo i što

su si priskrbili. Nije ih bilo briga za djecu ni za starce koji su gladovali.

AM: *Kako je Vaša majka sve to podnosiла?*

s. M.: Majka nam je bila sve. Da bi nas prehranila morala je raditi po tuđim nadnicama, za komad kruha. Žrtvovala se da nas podigne na noge. Ostala je čvrsta, nije se htjela preudati. Bilo joj je jako teško, bez zaštite, bez oslonca, bez novaca. Tek nakon puno godina uspjela je dobiti očevu mirovinu. I ja sam pomagala koliko sam mogla, brzo sam naučila sve poslove. Uza svu patnju koju smo proživljavali mogu reći da sam bila sretna, zahvaljujući upravo svojoj hrabroj i marljivoj maci. Čak sam uspješno završila školu, kao i moj brat.

AM: *Jeste li Crkva bila uz vas „malene“?*

s. M.: Zarana smo bili vezani uz crkvu i to nam je bila velika utjeha. Išlo se redovito na misu, na vjerouauk, krunicu. Nije se moglo zamisliti da netko ne ide. Nitko nam nije pravio za to probleme, jer smo mi bili „mali“ ljudi. Imali smo divnog svećenika. Bio je to don Pavao Žanić, rođak od naše s. Mercedes.

AM: *Pa on je bio mostarski biskup?*

s. M.: Tako je, ali mi smo ponosni što je on prije toga bio naš župnik. Bio je vrlo aktivan. Vodio je razna društva. Jedno od tih je bilo Društvo Marijinih djevojaka, u kojem sam i ja sudjelovala.

AM: *Koja je bila zadaća tog Društva, što se tu radilo?*

s. M.: Molile smo krunicu, jednom mjesečno smo postile o kruhu i vodi. Poučavao nas je o svemu, posebno o duhovnom životu. Kad sam imala 13 ili 14 godina, on me učio svirati. Tako sam, zahvaljujući župniku Žaniću, počela u crkvi svirati i mise, blagoslov i litanije, sve što je trebalo. On je znao lijepo svirati i pjevati. Još je bila jedna cura koja je sa mnom svirala. Eto, bila sam veoma aktivna u crkvi sve dok nisam krenula u samostan.

AM: *Je li Vas bilo puno u Društvu?*

s. M.: Bilo nas je oko dvadesetak. Imale smo čak svoju zastavu i zbor. Sve je to vodio revan župnik Žanić. Davao nam je knjige za čitanje. Ali

ne samo tako, da se pročita i vrati, nego je tražio da mu ispričamo što smo pročitale, kako nas se to dojmilo i slično.

Tu sam i ja stekla ljubav prema čitanju. To su uglavnom bili životi svetaca. To sam jako voljeila. Moram priznati da mi je ta ljubav prema duhovnom štivu zauvijek ostala. I danas jako volim čitati sve što mi dođe pod ruku.

AM: *Već ste, znači, imali svoju „službu“ u crkvi, kako ste se onda odlučili poći u samostan i to dominikanski?*

s. M.: To je vjerojatno bila priprava ili hod prema redovničkom staležu, no ja to nisam još znala. Jednom, nakon isповijedi, župnik me pitao da li bi ja išla u časne? Odgovorila sam da je to za mene nedostižno. A on me ohrabrio: „Ako hoćeš, možeš!“ Odgovorila sam: „Ako mogu, onda hoću!“ I to je bilo sve! Bez puno riječi, objašnjenja, natezanja. On me povezao sa sestrama Služavkama Malog Isusa koje su bile u Metkoviću. Išla sam ih više puta posjetiti, bila kod njih par sati, i onda bi išla kući. I, jednom sam se prijavila da bi htjela ostati. Ali tada su imali puno kandidatica i nisu me mogli primiti, nego tek nagodinu. Ali te godine je došla č. Mercedes s jednom kandidaticom, Nadicom Njegovec, (s. Martina), u našu župu, u ‘prošnju’, za sestre u Korčulu. To je onda bio običaj. U našoj se župi uvijek skupljalo za crkvene ustanove, makar su ljudi bili siromašni. Ali za potrebe im nije nikada bilo teško odvojiti, barem malo. Prethodno je župnik to oglasio i ljudi su donijeli, što je tko imao: krumpira, kapule, pomidora, i tako. Sve bi to onda župnik odvezeo na brod za Korčulu. Zbilja je bio brižan i dosjetljiv. Ljudi su ga voljeli.

AM: *Kako su komunističke vlasti gledale na župnika i uopće na Crkvu?*

s. M.: Bila su to teška vremena. Komunisti su na sve načine napadali splitskoga nadbiskupa, Franu Franića. Potplatili bi ljudi koji su ga vrijeđali gdje god su mogli, pa i fizički napadali. Bacali bi na njega kamenje, jaja, pomidora, dobacivali mu svakakve pogrdne riječi.

To je bio pravi progon crkve. Kad bi on došao za krizmu u neku župu, „plaćenici“ su to htjeli

na razne načine spriječiti, sasipali bi ga grubim riječima, ali on bi ipak ušao u crkvu i obavlja svoju biskupsku službu. Vjernici su poštivali i željeli da dođe u njihovu sredinu; nisu vjerovali lažnim optužbama. On je osjećao njihovu ljubav i privrženost, ali i to da je pozvan boditi taj narod, podržavati i gajiti njihovu vjeru.

Naš župnik, don Pavao, je bio stalno uz biskupa. Upravo je tada, kad su došle časne, biskup Franić trebao obaviti krizmu u Metkoviću. Znajući za velike napade, naš župnik Pavao je išao tamo da mu bude blizu.

Meni je povjerio da pomognem sestrama. Koje li slučajnosti! Tako sam upoznala č. Mercedes, a osobito mi se svijedala kandidatice Nadica. Ona mi je pričala kako je u samostanu, što je mene jako zanimalo. I ja sam se oduševila za dominikanke. Više nisam razmišljala o Služavkama Malog Isusa, za mene su odsada postojale samo sestre dominikanke. Ipak sam se išla pozdraviti sa Služavkama i reći im da neću doći k njima. One su u šali rekle da me sv. Dominik ukrao Malom Isusu.

Još sam malo sazrijevala kod kuće. Č. Gabrijela mi je poslala neke knjige i sličice. Nisam mogla niti ići prije jer mi je brat krenuo u vojsku, pa nisam mogla ostaviti majku samu. To sam učinila tek nakon njegova povratka kući. Kad sam krenula, župnik je po meni poslao u Korčulu puno živežnih namirnica, pa nisu trebale časne ovaj put doći prošiti.

AM: *Kakvi su bili Vaši prvi dojmovi u samostanu?*

s. M.: Kad sam ušla na vrata korčulanskog samostana, činilo mi se kao da ulazim u raj. Iskreno vam govorim! Bio je to nekakav poseban osjećaj. Doprati me majka i jedna prijateljica. Majka je u početku bila pomalo tužna, teško joj se bilo od mene rastati, ali malo pomočio je to prihvati. Kad me predala č. Gabrijeli, rekla joj je suznih očiju: „Ostavljam vam sve što imam!“ Bio je to, uistinu, za nju veliki žrtveni dar Bogu.

Onda još nisam shvaćala tu majčinu žrtvu. Gledala sam samo na svoje zadovoljstvo i sreću. Bila sam jako radosna, kao da sam napokon došla u društvo kojemu oduvijek pripadam.

Bilo nas je oko 11 ili 12. Tada su još bile zajedno i novakinje i kandidatice i juniorke, pod jednom Učiteljicom, s. Gabrijelom Batistić. Kasnije ju je zamjenila s. Marija Kulonja.

AM: *Jeste li s. Gabrijelu doživjeli kao majku ili kao učiteljicu?*

s. M.: Ona je bila i prava majka i prava učiteljica, a nadasve izvrsni pedagog. Kod nje se nije moglo ništa slagati, niti sakriti. Voljela je iskrenost, odanost i poslušnost. Ali nas je najviše učila poniznosti. Bilo je kazni, pokorâ i svakakvih metoda da nas dovede u red. Bilo je i protivljenja njezinim odlukama, ali ona nije popuštala. Sve koje su je poslušale bile su sretne, a koje nisu, mogu reći da te osobe ni dan danas nisu sretne. Očito nisu se dale lomiti i ispravljati, što je svima teško, ali bez toga ne ide. Tko se preda Bogu, tko želi naslijedovati Isusa, mora biti spremna na žrtvu, bez toga nema svetosti. I to je sve!

Novicijat sam započela 31. svibnja 1959. u Korčuli. Bile smo dvije novakinje: s. Ćirila Doždor i ja, s. Metoda. Ta moja kolegica nije ustrajala, napustila je novicijat i vratila se svojoj kući. Novicijat je trajao godinu dana. Prve zavjete sam položila 2. listopada 1960. na Andjele Čuvare.

AM: *Gdje je bilo Vaše prvo mjesto djelovanja, kao redovnice?*

s. M.: Najprije su me poslali u starački dom, u Zakloništu, u Korčuli. Tu mi je bilo jako teško. Uvjeti su bili katastrofalni. Ne mogu Vam ni govoriti kako je to bilo. Ali ipak sam izdržala. Nikome nije palo na pamet reći poglavarima: „Neću“ ili „Ne mogu“. Gdje te odrede, tu ideš. Mislim da nikome nije posao sa starcima ugodan. Ali moramo misliti da ćemo i mi jednom ostarjeti. Neke sam stvari podnosila teže, neke lakše. Ah, ne mogu Vam niti reći što smo sve morale raditi. Uvjeti su bili užasni. Ali, kad se nešto radi s ljubavlju i za Boga, Bog to stostruk nagrađuje. On daje snagu i posebne milosti. To sam mnogo puta iskusila.

AM: *A što je sa sviranjem? Jeste li nastavili s onim što ste naučili od župnika Žanića?*

s. M.: Jesam neko vrijeme. Instrukcije mi je davala s. Mira.

AM: *Jeste li dugo ostali u staračkom domu i gdje ste išli nakon toga?*

s. M: Nakon nekoliko mjeseci poslali su me u Split na jedan tečaj šivanja. To mi je dobro došlo u Šibeniku, gdje sam bila premještena odmah nakon toga. Tu sam pomagala šivati jorgane i madrace. Ujedno sam pomalo svirala. U zajednici je bilo oko 25 sestara, zajedno s onima koje su u Šibeniku išle u medicinsku školu (s. Magda, s. Marcela, s. Martina). Sestre su uglavnom živjele od ručnog rada.

Iz Šibenika sam dobila premještaj u Starigrad na Hvaru, gdje sam trebala svirati u crkvi. Tamo sam došla pred sâm Božić i trebalo je svirati sve njihove pjesme. Bilo mi je jako teško, jer nisam još bila tako vješta u sviranju. Ali imala sam veliko pouzdanje u Boga. Ako poslušaš, Bog će pomoći. Župnik, don Frane Franetović me lijepo primio. Bila sam tu poslana za sakaristanku i sviračicu. Tamo su bile naše četiri sestre. Živjele smo u kući koju su nam ostavile dvije starice. Jedna je još bila živa kad sam ja došla. Mi smo dohranili te starice. U toj je kući živio i jedan čovjek, ali to nije bila njegova kuća. Kad su starice primile sestre, on je morao otići. Bio je toliko ljut da je odnio sve što je mogao, a što nije mogao to je razbio i iščupao. Starješica je bila s. Pia Budrović, premda je bila šlagirana, nepokretna, u krevetu. Bila je divna žena. Tu je bila još s. Inočenca Tadić, s. Hermana Burić i s. Apolonija Domazet. Naša je kuća bila na rivi, a braća dominikanci su bili u svom samostanu, malo dalje. Tu sam ostala pet godina.

Nakon Starigrada sam bila premještena u Orebić, isto tako u svojstvu sviračice i sakristanke. Ne samo da sam svirala, nego sam morala i držati satove iz sviranja. Nisam znala svirati harmoniku, pa sam išla u Korčulu kod č. Danice da me nauči, i tako, što sam naučila odmah sam prenosila djeci. Čak je jedan komunista, koji je bio direktor svih hotela, slao svoju djecu na sviranje. Kad su mu već djeca poodrasla, jednom sam ga pitala kako to da je slao djecu kod nas? Priznao je da mu je sviranje bilo samo usput, a najviše ih je slao da ih naučimo živjeti po vjeri. Djeca su primila i svetu pričest, ali on nije došao na tu svečanost, jer kao partijac, nije smio. Na Orebiću sam bila od 1967. do 1972.

Tada me č. majka Marija Kulonja poslala za sviračicu u Dubrovnik, kod dominikanaca. Bojala sam se, i rekla sam joj, ako čuje da mi ne ide dobro, neka me odmah digne da ne sramotim nju i sebe. Obećala mi je, i tako sam pošla. Kod dominikanaca sam bila punih 10 godina kao sviračica. Ujedno sam šivala i gdje je god trebalo.

I kad su neki mislili da će tu ostati stalno, č. majka me opet premješta i to u Šibenik. Prije toga me, bojažljivo, pitala, da li sam spremna poći na neko drugo mjesto. Odgovorila sam joj neka me šalje gdje god hoće, kad god hoće i za koji god posao hoće, naravno, ako to znam raditi. Iznenadila se takvu odgovoru i bila je jako zahvalna i sretna.

Tada me premjestila u Šibenik, ali sada za prioru. Zajednica je brojila svega 8 sestara. Starije su poumirale, a mlađe nisu tamo došle. Ja sam zamijenila s. Leticiju koja je otišla u Kanadu. Da bi imale od čega živjeti morale smo uzeti štićenice za koje smo se brinule. Taj je posao, zapravo radila s. Aurelija Barišić.

Tu je bio kraj moje sviračke karijere. Nikada više nisam sjela za orgulje ili harmonij.

Nakon Šibenika sam dobila premještaj u Zagreb, kod dominikanaca, pomagati u kuhinji s. Gemi. Ovo je bilo prvi put da sam trebala raditi u kuhinji. Malo pomalo sam naučila kuhati, zavoljela sam taj posao i to je sada postalo moje drugo zanimanje. Najveće mi je zadovoljstvo, kao i svakoj kuharici, kad vidim da su ljudi zadovoljni, da rado pojedu što skuham.

U svakoj zajednici ima divnih trenutaka, ali i onih manje divnih. Ljudi smo, ali i to je sastavni dio zajedničkog života. U Zagrebu sam, kod dominikanaca, bila 6 godina, odnosno, do 1990.

Tada sam opet premještena u Dubrovnik. Vratila sam se na isto mjesto, kod dominikanca, ali ne više kao sviračica, nego kao kuharica.

AM: *To je bilo neposredno prije Domovinskog rata, zar ne?*

s. M.: Upravo tako. Tu sam, zajedno sa svima ostalima, proživjela strahote Domovinskog rata. O tome se ne može pričati tako lako. Najprije sam bila sa s. Smiljanom i s. Teom. Bila su česta bombardiranja, granate su padale na sve strane.

Čitavo smo vrijeme bili u skloništu. Van se izlazilo uz veliki rizik. Bilo je 8 novaka i 8 fratara. Nismo imali ni struje ni vode. Ništa nije bilo ni za kupiti. Živjeli smo od zaliha, ali i one su brzo nestale. Vodu smo imali u bunaru, ali je to otišlo za pola dana, jer su i drugi dolazili kod nas po vodu. Onda bi nam krizni štap dobavljaо vodu. Tu se pokazala velika ljubav i drugih sestara, drugih redova. Posebno je bila velikodušna s. Damjana Zorić, ančela. Ona bi nam donosila iz karitasa svega što nam je trebalo. Mi nismo imali auto jer nam je bilo zapaljeno, a ona je imala. Dva mjeseca sam bila čak potpuno sama, kuhalala, prala i peglala, ako je, naravno, bilo struje.

Kad je rat završio, 1996., nova č. majka, Katarina Maglica, šalje me kod dominikanaca u Bol. Pitala me je li mi žao otići iz Dubrovnika. Rekla sam joj da će je poslušati i poći, ali joj neću reći kako se osjećam.

U Bolu sam bila 2 godine kao kuharica. To je predivno mjesto, ali samo ljeti. U zimi je tužno, nigdje ni žive duše.

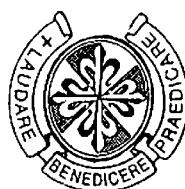
Nakon dvije godine č. majka me ponovno vraća u Dubrovnik, 1998., gdje sam i sada. Kuham, kupujem, radim. Sada sam sa s. Magdom Čulin. Slažemo se, borimo se s poslom, fratri su zadovoljni s nama. To nam je draga, premda su nam snage već pomalo oslabile.

AM: *Što biste poručili mlađim članovima naše zajednice?*

s. M.: Poručila bi im neka im Bog bude uvijek na prvom mjestu. Ako je tako, sve će drugo biti na svome mjestu. Danas su došla vremena kad se na obične poslove gleda kao nešto ponižavajuće. To nije dobro. Svaki je posao vrijedan i dragocjen ako se radi iz ljubavi prema Bogu. Isto tako želim svima, a osobito mlađima, da ne budu polovične, nego potpune. Kad se dajemo Bogu, dajmo mu sve. Najgore je kad nismo ni vrući ni hladni. Daj Bogu sve. On uzvraća stotstruko, već na ovome svijetu.

*Razgovor vodila s. Slavka Sente,
u Zagrebu, studeni 2011.*

VELIKANI DOMINIKANSKOGA REDA U 20. STOLJEĆU

FR. DOMINIK BARAČ (1912. – 1945.)

God. 2009. dominikanski samostan u Splitu, predvođen priorom fr. Lukom Prcelom, odlučio je pokrenuti kauzu za beatifikaciju svoga subrata Dominika Baraća, nevine žrtve komunističkih vlasti. Tu su inicijativu ubrzo prihvatili vijećnici Hrvatske dominikanske provincije tako je stvorena pozitivna klima za detaljnije proučavanje njegova lika i djelovanja, s ciljem da ga se približi širem sloju vjernika. Sa željom za što bolje istraživanje njegova života i što skorije pokretanje kauze za njegovu beatifikaciju, Baraćev je ime istaknuto i u Aktima Vrhovnoga zbora Dominikanskoga reda koji se održao 2010. godine. Stoga je potpuno opravdano, pa i očekivano, govoriti o njemu u okviru rubrike o velikanima Dominikanskoga reda u 20. st.

Djetinjstvo i mladost

Dominik Barać, krsnim imenom Dinko, rođen je 14. srpnja 1912. u Slanome kod Dubrovnika. Nakon pučke škole u rodnom mjestu, 1924. odlazi u Bol na Braču, gdje je kod dominikanaца pohađao gimnaziju i u šestom razredu 1930. je pokrenuo i uredio prvi broj lista *Plantae virentes* kako bi se zajedno sa kolegama mora vježbati u pisanju, kako bi se što bolje pripremili za intelektualnu misiju koja ih u budućnosti čeka, jer jedino tako mogu postati pravi apostoli Istine. Iz Bola je otišao u Dubrovnik, gdje je dovršio gimnaziju i 28. rujna 1930. stupio u novicijat uzevši redovničko ime Dominik. Prve zavjete položio je 30. rujna 1931. i potom započeo studij na Dominikanskom filozofsko-teološkom učilištu. Iduće je godine sa subraćom obnovio Dominikansko bogoslovsko društvo *Akvinac*, koje ga izabire za predsjednika. Naglašavao je subraći da je apostolat dominikanaca diljem svijeta raznovrstan i nepregledan, ali je uvijek usmjeren na čuvanje i širenje istine. Primjerice je isticao važnost prosvjetnoga rada jer "tko prosvijetljuje društvo, taj ga podiže k istini, učvršćuje u krepostima, a volji pruža čvrstu bazu, na koju će se osloniti njezine odluke."

Kao predsjednik društva *Akvinac*, Barać je isticao potrebu da društvo posjeduje vlastitu knjižnicu, a na njegov prijedlog društvo je osnovalo svoj tamburaški sastav i pjevački zbor. Osim toga, Barać je ponovno pokrenuo i časopis *Akvinac*, te sa fr. Rajmundom Kupareom 1934. uredio prvi broj obnovljene revije, ponovno s ciljem da omogući mladim redovnicima vježbanje u znanstvenom i književno-umjetničkom pisanju, kako bi stekli samostalnost, intelektualno se usavršili i sudjelovali u apostolatu širenja i čuvanja istine.

U prvom broju obnovljenog *Akvinca*, Barać je objavio članak *Pogled u socijalnu ulogu sv. Dominika i Dominikanskog reda* u kojem dokazuje da je "karakteristična nota socijalnosti u dominikanskem Redu od svog početka pa kroz vjekove sačuvana i sve više razvijena." U nadi da će dominikanci i u budućnosti uspješno odgovarati socijalnim potrebama svoga doba, budući mučenik zanosno piše da ne treba bježati

ni od činjenice da će dominikanci "krvlju i znojem" morati posvetiti "svoju veliku misiju i zadaju, a ta je: učiniti da triumfira na svijetu vjera i pravednost, uvijek pod lozinkom: Bog, narod, socijalna pravda."

Nakon što je 30. rujna 1934. u Dubrovniku položio doživotne zavjete, Baraća su poglavari poslali na daljnji studij u Walberberg kod Kölna, gdje se opredijelio za studij sociologije, posebno za proučavanje boljševizma te 1938. postigao lektorat iz filozofije. Nakon toga odlazi u belgijski grad Louvain, gdje postiže licencijat. Prethodno je u Walberbergu 25. srpnja 1936. zaređen za svećenika, a mlađu misu proslavio je u dominikanskoj crkvi u Dubrovniku.

Barać se vjerojatno 1939. vratio u domovinu, odakle je ubrzo otišao na rimski *Angelicum*, ali se početkom lipnja 1940. vratio u Dubrovnik. Kraće je boravio u splitskom i bolskom samostanu te se, čim su mu to prilike dopustile, vratio u Rim i 1. lipnja 1942. obranom teze *Socijalna filozofija boljševizma* stekao naslov doktora filozofije. Dvije godine kasnije, preveo je svoju tezu na hrvatski i tisako je 1944. u Dubrovniku, gdje je tada bio profesor na Dominikanskom filozofsko-teološkom učilištu.

Socijalna filozofija boljševizma

Barać na početku svoje knjige kaže da boljševizam prikazati kritički i u povijesnoj povezaniosti, bez ikakve promidžbene i polemičke svrhe. Bez mržnje i pristranosti, na temelju zdrave i argumentirane kritike, prikazati će bit boljševizma i njegov utjecaj na društvo, koji seže dalje od čisto sociološkog, političkog i ekonomskog problema, jer zadire u područje duhovnih vrednota i dovodi u pitanje smisao života. Barać smatra da boljševizam dovodi u pitanje i sam opstanak čovjeka kao čovjeka, zbog čega svatko mora zauzeti svoj stav prema toj ideologiji, ali je prethodno treba upoznati. Upravo to je cilj Baraćeve knjige: upoznati hrvatsku javnost sa boljševizmom.

U prvom dijelu knjige Barać govori o zemljopisnim, povijesnim, političkim, gospodarskim i vjerskim karakteristikama i uvjetima u kojima je živio ruski narod u XIX. i početkom

XX. stoljeća, jer je bez uvida u to neshvatljiva pojava boljševizma, koji je plodno tlo našao u Rusiji zbog teških socijalnih prilika u kojima je živio ruski narod. To se prvenstveno odnosi na ugnjetavane, obespravljene, neuke i siromašne ruske seljake, koje su bogati veleposjednici sveli na ropsku status. To se nije poboljšalo ni kada je 1861. službeno ukinuto ropsstvo u Rusiji, čime su seljaci dobili slobodu i pravo na posjedovanje zemljišta, ali ih je ta prividna reforma dovela u još teži položaj. Više nisu mogli opstati na selima pa stoga sele u gradove. U takvom ozračju 1917. dolazi do velike političko-socijalne revolucije, iz koje se izdiže lažni ideal boljševičke pravednosti, koja seljacima garantira toliko željenu zemlju, pa oni oduševljeno prihvataju boljševizam.

U drugom dijelu knjige prikazani su filozofski izvore boljševizma, sadržani u ruskoj, ali i u zapadnoeuropskoj filozofskoj misli. Barač opisuje kako se pod utjecajem marksizma u Rusiji javljaju mnoge socijalističke stranke, od kojih je prva utemeljena 1898. Ona se podijelila na manje brojne *menševike* i brojnije *boljševike* na čelu sa Vladimirom Iljićem Uljanovim – Lenjinom.

Zapadnoeuropskih filozofskih temelja boljševizma leže u marksizmu, koji odbacuje duhovnu dimenziju života i nijeće postojanje Boga, a materijalizam mu je mjerilo svih stvari te jedini ispravni odgovor i rješenje svih problema. Na to se nadovezuje marksistička teorija o klasnoj borbi koja, kao revolucionarna borba potlačenih protiv vladajućega sloja bogataša, pokreće povijest. Između potlačene klase i vladajućeg sloja nepremostivi je jaz, koji će biti prevladan tek kada se u komunističkoj državi ukine pravo na privatno vlasništvo i uvede klasa u kojoj će svi biti jednaki. To znači da klasna borba teži za besklasnim društvom, koje se mora ostvariti svim sredstvima pa i primjenom sile.

Premda je njihova kritika društvenih nepravdi i nastojanje da se siromašni radnici oslobođe od kapitalističkoga izrabljivanja opravданa, Barač ipak naglašava da marksisti nemaju logičnu i razumsku utemeljenost u zdravom filozofskom promišljanju ni u povijesti. Glavna im je pogreška krajnji materijalizam, koji nipošto ne može biti mjerilo svega, jer je u sebi ne-

dosljedan i ne daje zadovoljavajući odgovor na temeljno pitanje o smislu života.

U trećem dijelu knjige Barač kritički ispituje boljševičku sociologiju, u prvom redu teoriju o "novom sovjetskom čovjeku" utopljenom u kolektiv. Time se žrtvuje svako pravo na privatno vlasništvo i stvaraju se proleteri koji se odriču svih, pa i onih prava koje im daje priroda, jer je komunizam iznad prirode. Prema tome, proleteri ne posjeduju ništa osim isprazne fraze da im pripada sve, jer je sve zajedničko. Time se isključuje sloboda volje, a čovjek je podređen ekonomiji i kolektivu kao prvom i jedinom cilju društva.

Takvim boljševičkim poimanjima Barač suprotstavlja tomistički pogled na čovjeka, koji ljudsku osobu promatra prvenstveno kao duhovno biće obilježeno spoznajom, samosviješću i osobnošću. Prema tome, čovjek se ne može utopiti u kolektiv niti se može isključiti sloboda njegove volje i pravo na privatno vlasništvo.

Barač kritizira i činjenicu da je obitelj za boljševizam zastarjela ustanova, koja mora izumrijeti kako bi se ostvario idealni kolektivizam. Brak je desakraliziran i demoraliziran, a na udaru je i zdravi odgoj djece i mladeži, koji se svodi na odgajanje klasno svjesnih i po zvanju školovanih proletera. Takođe poimanju Barač suprotstavlja tomizam, koji u obitelji vidi temeljnu jezgru društva, a u braku prirodni temelj za obitelj. Bitne odlike braka su jedinstvo i nerazrješivost, što je boljševizam pogazio.

Boljševistički sustav sovieta, tj. savjeta na koji je prenesena sva moć te on vlada po načelu diktature, također je neprihvatljiv. Sama diktatura u sovjetskoj je državi provedena kroz tri faze: u prvoj se javlja diktatura proletarijata nad Rusijom, u drugoj se javlja jedna boljševička komunistička stranka koja vrši diktaturu nad proletarijatom, a u trećoj fazi jedan čovjek stoji kao diktator nad komunističkom strankom. Ta osoba je ujedno diktator nad čitavom državom, a komunistička stranka služi mu kao izvršni organ njegove vlastite volje.

Nepoželjni znanstvenik

Sve što je Barač htio svojom knjigom jest promicanje istine o boljševizmu putem znanstve-

nog i nepristranog pristupa tom fenomenu, koji je od svoga postanka, poput kakvog torpediranog broda, bio osuđen na potonuće. Nažalost, ta monstruozna ideologija sa sobom je povukla na dno stotine tisuća nevinih života, uključujući i Baraća. On se protiv boljševizma borio promicanjem istine utemeljene na znanstvenim postavkama, ali novoj garnituri vlasti, sastavljenoj uglavnom od samozvanih oslobođitelja, istina nije bila poželjna, a znanost se mogla tolerirati samo ako se nije kosila s komunističkom ideologijom zablude. Barać je u takvim okolnostima bio nepoželjan, jer je zastupao neovisno i nepristrano, ali argumentirano znanstveno istraživanja, te propovjedao Istinu i bio svećenik Boga protiv kojega su se komunisti uzalud borili. Stoga je u komunističkim očima bio opasan, pa ga je trebalo ukloniti s puta kojim je stupao novi društveni poredak utemeljen na teroru, nasilju, zabludama i diktaturi.

Nakon što su 18. listopada 1944. preuzeli vlast u Dubrovniku i okolicu, partizani su započeli provoditi zvјerske zločine, te su do 9. svibnja 1945. na širem dubrovačkom području pobili više od 150 osoba. Istodobno su se dvolično nazivali oslobođiteljima premda su narodu umjesto slobode donijeli krvavu diktaturu. Dubrovnikom i okolicom vladao je strah i trepet što su ga sijali samozvani oslobođitelji. Teror i nasilje postali su svakodnevica hrvatskoga juga te je vrlo brzo postalo očito kako je hrvatski narod pao u jugoslavensku tamnicu naroda.

Partizani su odlučili 1945. prirediti svečanu proslavu blagdana sv. Vlaha kako bi prikrili svoja zlodjela predstavljajući se kao oslobođitelji i zaštitnici naroda. Zgražajući se nad idejom da krvnici dubrovačkoga naroda organiziraju festu sv. Vlaha, što je i narod smatrao svetogradnim, Barać se s istomišljenicima obratio apostolskom administratoru Dubrovačke biskupije Pavlu Butorcu, gradonačelniku Frani Dabroviću i Petru Koliću protestirajući protiv nečuvane zloupotrebe vjerskih osjećaja u političke i zločinačke svrhe. Također su napisali i razbacati letke u kojima pozivaju vjernike na bojkot svetogradne feste koju organiziraju krvnici s Orsule, Dakse, Boninova i drugih stratišta. Ispravnost Baraćeva stava potvrđio je rektor crkve sv. Vlaha

Toma Lučić kazavši 2. listopada 2009., povodom UNESCO-vog uvrštavanja feste sv. Vlaha u nematerijalnu baštinu čovječanstva, da je Barać "zbog čuvanja dostojanstva Feste sv. Vlaha 1945. osuđen na smrt i strijeljan."

Na poticaj dviju komunističkih špijunki, Barać se povezao sa tzv. Škriparima, ilegalnom organizacijom koja se nije mirila sa činjenicom da su komunisti preuzeли vlast, ali samo tako što je napisao pismo (uglavnom vjerskog, a ne političkog sadržaja) jednom njihovom članu, Petru Bakiću. No, Bakić je ubrzo uhapšen, a kod njega je pronađeno Baraćovo pismo, pa su komunisti 18. ožujka 1945. obavili premetačinu dominikanskog samostana u Dubrovniku i istoga dana "u ime naroda" uhapsili Barać. On se nalazio u župi Lisac u dubrovačkom primorju, gdje je iza božićnih praznika 1944. otisao vršio službu župnika. Odveden je na Lapad i zatvoren u vilu Rašica, gdje je tri mjeseca čekao suđenje zatvoren u malu sobu bez prozora, koja je inače služila kao ostava za metle i krpe.

Montirani proces

Sredinom lipnja 1945. Barać je izведен pred prijeki vojni sud koji ga je optužio da je bio organizator terorističkih oružanih bandi; da se i sam bavio protunarodnim terorističkim djelovanjem; da je kao neprijatelj naroda nakon oslobođenja stao na čelo ilegalne protudržavne organizacije u Dubrovniku; da je pomagao djelovanje te organizacije održavajući susrete u dominikanskom samostanu u Dubrovniku; i da

je sudjelovao u umnažanju i raspačavanju letaka koji su pozivali na bojkot fešte sv. Vlaha, organizirane od strane komunističkih vlasti. Dakako da se nije moglo zaobići ni njegovo djelo *Socijalna filozofija Boljševizma*, pa se u presudi veli da je Barać "kao uvjereni ustaša neistinitim prikazivanjem prilika u jednoj od savezničkih država koristio njemačkom okupatoru i ustaškoj 'promičbi' da bi zavaravanjem neupućenog naroda pridobio ga za oružanu borbu protiv narodno – oslobodilačke vojske i naših saveznika, pak je u tu svrhu u 1944. godini dao štampati i rasturivati knjigu 'Socijalna filozofija boljševizma'."

Zanimljivo je kako su se komunisti trudili uvjeriti javnost da Baraćeva knjiga nema nikakve veze sa sudskim progonom, pa je sudac, prigovorivši Baraću što u knjizi neispravno tvrdi da sovjetski ustav brani ispovijedanje vjerskog uvjerenja, prekinuo Baraćev odgovor i rekao: "To i nije važno jer sam samo usput spomenuo vašu neispravnost u knjizi. Uostalom mi vas ne sudimo zbog napisane knjige jer je svatko slobodan iznositi, pisati svoje mišljenje, svoj stav u našem demokratskom društvu." Potom je uzeo Baraćevu knjigu i bacio ju na kraj stola kako bi i time pokazao da ona nema nikakve veze sa suđenjem. No, ipak je bila jedan od glavnih razloga za montirani proces, pa je stoga spomenuta i u presudi od 18. lipnja 1945. kojom se Baraća osuđuje na smrt strijeljanjem. Nakon toga zatvoren je s ostalim osuđenicima u tajnicu dubrovačkog Gradskog zatvora Karmen, odakle je u rujna 1945. prebačen u Trogir.

S krunicom na stratište

U trogirskom zatvoru bio je i Baraćev subrat o. Rando Paršić, i to u ćeliji ispod Baraćeve, pa mu je Barać u gluho doba noći na koncu spuštao pisamca. U zadnjem pisamcu od 16. studenog 1945. pisalo je: "Sutra rano jutrom vode me na strijeljanje. Molim te kada se sutra ujutru budem spuštao stepenicama stani na malo okno

svoje sobe. Pogledat će prema tebi a ti mi udjeli odrješenje." Tako je i bilo. Kada su ga sutradan vodili na strijeljanje, Barać je pogledao prema oknu Paršićeve ćelije i subrat mu je podijelio odriješenje i preporučio ga Bogu, Gospi i sv. Dominiku.

Prema sjećanju don Ive Bjelokosića, Barać je u zatvoru svakodnevno na koljenima predvodio molitvu krunice. Upravo krunicu je ponio sa sobom i 17. studenoga 1945. oko šest sati u jutro kada su ga vodili na stratište. Njegovo je tijelo bilo pokopano na mjestu strijeljanja, tj. na trogirskom gradskom groblju, ali je kasnije preneseno u dominikansku grobnicu u Splitu. Jedan partizan donio je nakon strijeljanja Paršiću desetak zrnaca Baraćeve krunice, kao uspomenu na njega i posvjedočio mu da Barać posljednjim riječima nije molio svoje krvnike za milost, nije se čak molio Bogu ni za svoju dušu, nego je molio za svoje krvnike izgovorivši Kristove riječi s križa: "Oprosti im, Bože, ne znaju što čine!" Tako je svoj uzorni redovnički život zapečatio ne samo mučeničkom smrću zbog komunističke mržnje prema vjeri, nego i herojskim stupnjem ljubavi koja opraća svojim krvnicima moći nebeskoga Oca da im i On oprosti.

LIT.: P. RADELJ: *Dominik Barać–bijeli fratar iz Slanog*. U: *Dubrave hrid*, 2 (1995) 3, str. 34-35. – A. GAVRIĆ: *Život za istinu: Fr. Dominik Barać O. P. (1912. – 1945.)*. U: *Izazov istine*, 12 (2000) 23, str. 77-82. – I. BELOKOSIĆ: *Svećenik matični broj St. Grad. 2019*. Dubrovnik 2002. – J. RADICA: *Sve naše Dakse*. Dubrovnik 2003. – I. ARMANDA: *Dr. fr. Dominik Barać, O.P.–mučenik za istinu*. U: *Marulić*, 39 (2006) 1, str. 28-40. – ISTI: *O mogućnosti pokretanja postupka za beatifikaciju i kanonizaciju dr. Dominika Baraća op.* U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, 43 (2006) 98, str. 47-48. – H. LASIĆ: *Ruska filozofija u interpretaciji Dominika Baraća*. U: *Obnovljeni život*, 61 (2006) 1, str. 41-58. – R. PARŠIĆ: *Zabranjeno sjećanje*. Korčula 2011. – F. PRCELA: *Dominik Barać OP*. U: *Wort und Antwort*, 52 (2011) 3, str. 131-133.

Ivan Armanda

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Art i Laraine Bennett

Temperament

Kako bolje upoznati sebe, mirnije živjeti s drugima i istinski rasti u vjeri

Svi se mi rađamo s posebnim značajkama vlastite osobnosti. Te osobine ne učimo niti ih biramo, one su dio načina na koji smo sazdani. Još dok se nalazimo u majčinoj utrobi, Bog ne oblikuje samo naše tijelo, on nam također daruje temperament koji tijekom cijelog našeg života utječe na naše razumijevanje stvari, navodi nas na određene izvore i raspoloženja te služi kao temelj našega moralnog i duhovnog života.

Antički su filozofi razlikovali četiri osnovna temperamenta: **kolerik**, **melankolik**, **sangvinik**, **flegmatik**, a ta su se četiri temperamenta stoljećima koristila za razumijevanje ljudske naravi. Unutar katoličke duhovnosti shvaćanje temperamenta također ima dugu tradiciju. Ova jedinstvena knjiga nudi nov i vrlo koristan pogled na taj klasični ključ za razumijevanje ljudske osobnosti. U njoj iskusan bračni i obiteljski savjetnik **Art Bennett** i njegova supruga **Laraine** pružaju lako razumljivu sintezu klasične mudrosti, suvremene psihologije i katoličke duhovnosti koja omogućuje lakše shvaćanje vlastitoga tempera-

menta i onoga što on znači u svakodnevnomu životu. Koristeći znanje stečeno tijekom više desetljeća studijskoga proučavanja, duhovnoga života i terapeutске prakse, Art i Laraine pokazuju kako je moguće prepoznati svoj temperament i upotrijebiti ga da ostvarimo životno ispunjenje te postanemo odan supružnik, uspješan roditelj, dobar prijatelj te da intenzivnije živimo duhovni život.

Osim odgovora na pitanje što je to temperament, kao i brzih obrazaca za samotestiranje, ova knjiga donosi i pomoć za bolje razumijevanje temperamenta te utjecaja što ga on ima na duhovni život, ali i ukazuje na načine motiviranja sebe i drugih.

Henri J. M. Nouwen

Pismo utjehe

Riječ je o knjizi čiji naslov već sugerira karakter pisanja i namjenu. Naime, autor, poznati duhovni pisac i priznati sveučilišni predavač na više američkih sveučilišta, nakon smrti svoje majke, povukao se u već prije planirani odmak od svih aktivnosti u traptički samostan Genesee. Premda je za vrijeme bolesti i smrti svoje majke, koja je s ocem živjela u Nizozemskoj, puno pozornosti posvećivao svojoj rodbini, začudio se da nije pustio niti jedne suze kad je umrla. One su, kako kaže,

počele teći upravo u vremenu njegova samostanskog povlačenja. Otud je krenula i potreba pisanja pisma utjehe vlastitome ocu. „Želio bih ovo pismo ponuditi svima koji podnose bol što je može donijeti smrt i koji traže novi život. U nekoliko zadnjih godina shvatio sam na nov način što znači živjeti i umrijeti za nas međusobno. Kako je ta svijest u meni rasla, počeo sam se pitati jesu li plodovi naše boli namijenjeni samo nama (...) Sada znam: ovo je pismo napisano mojemu ocu, meni i možda mnogima koji postavljaju ista pitanja koja smo i mi postavljali“, kaže autor.

BENEDIKT XVI.

Učitelji - Oci i pisci prvog tisućljeća

Nastavljajući niz kateheza koje vjernicima našega doba približavaju život i nauk velikana iz prvih stoljeća kršćanstva, papa Benedikt XVI. u ovoj knjizi svraća pozornost na oce i pisce Istoka i Zapada koji su dali svoj obol drevnoj Crkvi i na čijim temeljima počivaju crkveni nauk i ustrojstvo. Sveci te duhovni naučitelji Leon Veliki, Benedikt Nursijski, Pseudo-Dionizije Areopagit, Grgur Veliki, Kolumban, Izidor Seviljski, Maksim Ispovjedalac, Ivan Klimak, Beda Časni, Ivan Damaščanski, Teodor Studi t samo su neki od velikana koji su predstavljeni u ovoj knjizi, a čijom se duhovnom baštini danas mnogi nadahnjuju. Ove Papine kateheze od iznimne su važnosti upravo zbog toga što ukazuju na neprolazne temelje Crkve i što iznova podsjećaju na veliko i neprolazno značenje učitelja i pisaca iz prvoga tisućljeća.

ZAGREB:

Predstavljena monografija "Dominikanci u Hrvatskoj"

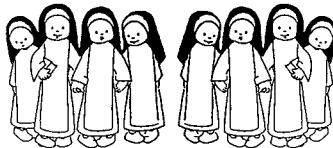

U ponedjeljak 26. rujna, u "Galeriji Klovićevi dvori", predstavljena je monografija "Dominikanci u Hrvatskoj", koja daje prikaz kulturno-umjetničke baštine proistekle iz osam stoljeća nazočnosti dominikanskoga reda u Hrvatskoj. Monografiju se predstavili: Vesna Kusin, ravateljica Galerije, Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, Bruno Cadoré, Učitelj Reda propovjednika i urednik monografije, akademik Igor Fisković.

U glazbenom dijelu predstavljanja, nastupio je zbor dominikanskih bogoslova "Modus praedicandi".

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

MOJI PRVI REDOVNIČKI ZAVJETI 2. X. 2011.

„Da“ Bogu i veliki osmjeħ svima.
(bl. Majka Terezija)

Dana 2. listopada 2011. položih Bogu, u ruke časne Majke Dolores Matić, zavjete posluha, čistoće i siromaštva. Euharistijsko slavlje, te obred zavjetovanja predvodio je p. Anto Bobaš uz koncelebraciju p. Drage Kolimbatovića. Slavlje bijaše višestruko jer je naša s. Marija Magdalena obnovila svoju vjernost Bogu na godinu dana, dok su s. Blaženka i s. Rahela slavile 25, a s. Regina, s. Terezina, s. Dijana i s. Gracija 50 godina od svojih prvih redovničkih zavjeta.

U svojoj homiliji p. Anto se osvrnuo na ulogu i zaštitu naših Andelâ čuvara: „Od djetinstva pa do smrti, naš ljudski život okružen je zaštitom Andelâ i njihovim zagovorom. Svaki vjernik ima uza se Andēla kao čuvara i kao pastira da ga vodi i upravlja kroz život. - Već ovdje na zemlji kršćanski život sudjeluje u blaženom društvu s Andelima i s ljudima koji su sjedinjeni u Bogu. Andeli Čuvari nas prate; oni nam posreduju utješnu sigurnost. Bog nam, preko Andelâ i u Andelima, želi biti blizak.“ U Matejevu Evanđelju Isus nas poziva da postanemo poput malog djeteta. P. Anto je naglasio: „Onaj, koji se u svome životu trudi živjeti *neznatno* – poput ‘*neznatne Službenice*’, koju Crkva i naš dominikanski Red slave kao *Gospu od ružarja* – jedino taj i takav čovjek velik je pred Bogom, jedino takvi imaju pristup u Kraljevstvo nebesko“. Obred zavjetovanja je uslijedio neposredno nakon homilije. Uz malu dozu pozitivne treme preplavio me osjećaj radosti i neopisivog mira... „Da“ Bogu po zavjetima posluha čistoće i siromaštva...nakon šest godina života u zajed-

nici. Držeći svoju krsnu svijeću, koju je moja majka brižno čuvala svih ovih godina, potvrdno sam odgovarala na upite p. Ante koje je u ime Crkve izričao. Kao krunu svega, izgovorih svečanu formulu „Pod zaštitom bl. Djevice Marije...“ u kojoj sam svjesno i svojevoljno obećala vjernost Bogu držeći ruke na našim Konstitucijama i Pravilima, koje bijahu u Majčinim rukama. Kao znak posebnog odabranja i posvećenja dobih crni veo i plašt.

Nakon svečanog misnog slavlja nastavili smo zajedničko druženje za obiteljskim stolom. Uz pjesme, brojne čestitke i lijepo želje koje su pristizale sa svih strana, te dosjetke našeg p. Ante, vrijeme je brzo letjelo...=) tako da je slavlje poprilično potrajalo! Od srca bih se zahvalila svakoj sestri koja je neumorno i predano utkala dio sebe oko priprema i samog slavlja (od kuhinje, blagovaonice, dvorišta, kapele, kuće Gatti...)- to može samo LjUBAV! Neka Gospodin obilno blagoslovi svaki napor, trud i žrtvu!

S. Josipa Otahal OP

DUHOVNE VJEŽBE U KORČULI od 8.-14. rujna 2011.

Duhovne vježbe, čiji predvoditelj bijaše p. Iko Mateljan OP, započesmo zazivom Duha Svetoga u večernjim satima na blagdan Male Gospe. Tema duhovnih vježbi bijaše Otajstvo Euharistije koju nam je Gospodin darovao na Posljednjoj večeri. P. Iko je svoja razmišljanja ispreplitao

propovijedima, mislima i izrekama velikana našeg Reda.. U svojim predavanjima se dotakao i dva biblijska lika - Jonu i Joba, pronašavši poveznicu između njihovih života, odnosa s Bogom i bližnjima, i našeg redovničkog života. P. Iko se dotakao brojnih drugih tema poput Transcedentnih bića - Anđela, koju je temeljio na Eckartovoj propovijedi, potom pitanja Kraljevstva Nebeskog i Isusovih prispoloba, itd.

U zajedničkom hodu prema dvorani Posljednje Večer, p. Iko je svoja promišljanja temeljio na dva novozavjetna teksta 1Kor 11, 23-25 te Lk 22, 15-20. Isus Krist izabire upravo svečanost Pashe, židovsko najveće slavlje, kada je vladala radost, sloboda, opuštenost, ugodno ozračje, kako bi se iz Ljubavi darovao učenicima pod prilikama kruha i vina. Upravo takva gozba ima svoju transcendentnu dimenziju; ona jest preslika Kraljevstva Nebeskog. Postavivši pred nas primjer sv. Dominika, koji je s tolikim zanosom slavio sv. Misu da je često bio ganut do suza, p. Iko nam je dao na razmišljanje kakvo je naše blagovanje Boga, s kolikim veseljem i nadom pristupamo stolu Gospodnjem. Promatrali smo Euharistiju u vidu naših redovničkih zavjeta. Isus je bio poslušan do smrti, darovao je sebe, svoj bitak, svoje vrijeme i sposobnosti svojim učenicima. Stavio im se potpuno na raspolažanje upravo kao da je položio zavjet posluha u svojoj zajednici. Upravo je u njoj doživio izdaju, zatajenje, ranjivost, kukavičluk, bijeg. Svoju najveću krizu Crkva je doživjela upravo na Posljednjoj Večeri. Isus je, bez obzira na protivštine, želio izvršiti svoje poslanje. Ulaskom u samostan svaka je od nas izrekla „hoću“ - slobodno; i ta nas je riječ vezala. Stoga se, poput Isusa kojega naslijedujemo, posve predajmo u ruke svojoj zajednici - onima koji jesu i koji će doći. Ponekad je to teško i mučno ali je potrebno ustrajati i ostati vjerna. Neispravnije je shvaćanje zavjeta posluha kroz Euharistiju - Isusovo bezuvjetno predanje iz ljubavi. „Kriterij mi je Isus koji se predao do kraja, bez obzira na druge; njihove stavove i ponašanje.

Isus je darovao svoje tijelo, čitavog sebe. Koji je naš odnos prema materijalnome? Prema sebi, bližnjima? Koji je naš redovnički soliditet međusobno? Da li molimo za solidarnost u Redu kako bi se pomoglo potrebitima? Sve su ovo pitanja

koja je p. Iko stavio pred nas u promišljanju o Euharistiji u vidu zavjeta posluha. Euharistija je sredstvo koje nas osposobljava za otvorenost prema bližnjima, ne vezivanje za jednu osobu, već svima na raspolažanju. Iz nje crpimo nutarnju čistoću, dostojanstvo i istinsku slobodu.

Kao što i sam Eckart ističe; vjerujem da su i ove duhovne vježbe bile priprema za rađanje Boga u našim dušama. Svakoj od nas želim da zdušno s Jobom kliče:

„Neka po svakom djeliću mog života, u uspjehu i neuspjehu, radosti i boli, dobitku i gubitku bude BLAGOSLOVLJEN BOG!“

s. Josipa Otahal OP

OSOBNA ISKAZNICA

Predstaviti sebe uvijek je nezahvalan posao. Što je važno reći? Sjećam se da je A. de Saint Exupéry u svome *Malom princu* napisao da odrasle osobe o nekome uvijek žele saznati posve nevažne stvari: Koliko ima godina? Što radi? Koliko mu otac zarađuje? Ne pitaju ono što je doista važno: Kakav je zvuk njegova glasa? Skuplja li leptire? *Odrasle su osobe čudne.* - kaže Mali princ. Međutim, možda im treba oprostiti, jer priopćiti nekome *važne* stvari o sebi, nemoguće je bez mnogo vremena, prostora i dobre volje...

Rođena sam 23. lipnja 1984. u Zagrebu. Podrijetlom iz Slavonije, moji su roditelji desetak godina proveli u Istri, te sam i ja prvih šest godina odživjela na obali, u malome Poreču koji je tada bio zlatna koka jugoslavenskoga masovnog turizma. U školu sam pošla u Sesvetama, a nakon nekoliko godina preselili smo se u sam centar beloga Zagreb-grada, u župu Srca Isusova, Palmotićeva 33, u kojoj je veliki isusovački samostan već dugo žarište kulturnoga života i bogatog pastoralala. Iako sam od početaka bila odgajana u vjeri, za što je posebno zaslужna moja mama – osoba izvanredne duhovnosti – na osobit sam način doživjela važnost i ljepotu evandeoskog Boga preko osoba koje su djelovale u „Palmi“: s Marijele Žuro, zajednice Kćeri Božje ljubavi, pok. p. Rudija Kopreka, p. Luke Rađe, p. Slavka Pavina... a toj se živoj krunici kao sjajna zrnca pridružuju i p. Zdravko Knežević, p. Ivica Musa, p. Dalibor Renić, p.

Danijel Koraca, p. Ike Mandurić, te sadašnji isusovački skolastik Hrvoje Mravak. Moje se aktivnosti od 2002. intenzivno vežu uz SKAC-Palma (Studentski katolički centar) u kojem se okuplja živa i kreativna ekipa studenata, mlađih radnika i kojekakvih čudaka.

Započeta je krunica mnogo duža; tko bi spomenuo imena svih svećenika, redovnika, redovnica i laika koji su mi nesebično predali neprocjenjiv dar – tajnu *da je ono bitno očima nevidljivo?* Bilo je među njima franjevaca, karmelićana, tko zna koga sve ne... samo ne dominikana. O njima sam znala jedino to da su započeli borbu protiv krivovjerja koja se izrodila u kravu rabotu „svete“ Inkvizicije. 1993. rodio se Domagoj, moj brat. Nakon završene Klasične gimnazije, upisala sam studij filozofije, hrvatskoga jezika i književnosti na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Završila sam ga 2008. godine, upisala doktorski studij i nakon toga promjenila nekoliko radnih mjesta; u osnovnim školama, NSK-u i NCVVO-u. 2006. godine upisala sam Sustavni studij duhovnosti u Remetama i ondje upoznala s. Saru Tkalčec, a preko nje s. Barbaru... to je bio prvi živi kontakt s dominikanskim svjetom.

Redovnički život fascinirao me od djetinjstva; činilo mi se da je to uzvišen način života, vrjedniji od svih drugih. Sad ne mislim tako, ali ona prva – pomalo romantična – predodžba još je prisutna. Sa sedamnaest godina, prigodom Nacionalnoga susreta katoličke mladeži u Osijeku, prvi sam put odlučno tražila od Boga nedvosmislen odgovor; poziva li me ili ne. Odgovor sam razumjela kao „da“, ali mi je bilo jasno da prvo moram proći još dug dio puta. Put je vodio kroz razna brda i doline; od potpuno gubitka vjere do polumističnih iskustava ljubavi i mira, kroz duhovne vježbe i angažman na raznim poljima, od osjećaja nemoći, nesigurnosti, neodlučnosti i straha, od promašaja... do konačnoga otkrića da na pitanje „koji je moj životni poziv?“ nema odgovora koji bi bio siguran na način $2+2=4$, za koji razum može jamčiti, jer ljubav se vodi srcem, a sloboda pristanka uključuje rizik i mogućnost iznevjeravanja.

U jednometrenom trenutku Bog je oduzeo sav moj strah. Sve bojazni pod imenom „A što ako...?“ odjednom su utihnule. Gospodin mi je ulio po-

vjerje da je On *Jahve*, Onaj-koji-je-ovdje-prisutan; dakle, ako sam i ja ovdje s Njim, nema promašenog puta. Nedavno, čitajući iskustvo iz djetinjstva prethodnog učitelja reda T. Radcliffea, OP, pomislila sam da je to otprilike ono što je Gospodin meni učinio: „To se dogodilo nakon što sam ministirao pri ranoj jutarnjoj misi u prelijepoj opatijskoj Crkvi u Downsideu. Bilo je mračno, samo su svijetlige svijeće na pokrajnjim oltarima, gdje su sporiji svećenici, kojima su ministrirali nešto manje sretni dječaci, još uvijek slavili euharistiju. Bio je to trenutak dubokoga mira. Usprkos mojoj neuspješnosti u igranju kriketa, neuspjela pokušaja da prodem na ispit iz francuskog i svim previranjima adolescentskih emocija, znao sam, iznenada i zasigurno, da će sve biti dobro, da će sve dobro završiti, kao što je majka Juliana iz Noewicha zapisala. To je bio i trenutak intenzivne ljepote. Ne samo ljepote crkve, koju još uvijek jako volim, nego navještaj ljepote koja je bila poziv i obećanje.“ (*Redovnici, jeste li sretni?*, str. 201)

Kod sestara dominikanki oduševila me velikodušnost s kojom su me primile prvi put, kada sam za njih bila jedna „anonima“ koja je došla na ljetnu konferenciju u Korčulu. Također, iz većine sestara zajednice u Korčuli strujalo je nešto što bih opisala kao životnost; snaga, hrabrost, nepopustljivost pred teškoćama, radost, polet, humor, poduzetnost ... Naravno, duljina tradicije, do stojanstveni bijeli habit te posvećenost istini, propovijedanju i studiju bili su dodatni „plusevi“ Reda. I napokon, postoji i jedan tajni razlog: u svibnju 2009. posjetila sam „Muzej mučenja“ u toskanskom gradiću San Gimignano. Ondje je, osim svih mogućih sprava za mučenje, detaljnih opisa sudskih procesa, dokumentacije i statistika vezanih uz to, bila naznačena i uloga dominikanaca u sudskim procesima vezanim uz hereze i vještičarenje. Duboko potresena, ne mogavši vjerovati da se sve to doista događalo na kršćanskoj Zapadu, rekla sam u sebi: „Povijest se ne može vratiti. Zlo se ne može poništiti, ali se može iskupiti ljubavlju. Ako ikad uđem u koji red, bit će to dominikanski.“

Zahvaljujem zajednici što me primila i usredno se preporučujem u vaše molitve, kako „Božja milost prema meni ne bi bila uzaludna“.

Marina Katinić

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmelete Strižak OP, dip. ing. agronomije

BOSILJAK (*Ocimum basilicum* L.)

Bosiljak je osjetljiva jednogodišnja zeljasta biljka iz porodice Lamiaceae (usnjače), visoka 20-60 cm. Najčešće je grmolika biljka, vrlo razgranate, dlakave, svijetlozelene stabljike, a pri dnu crvenkaste. Listovi bosiljka su unakrsno nasuprotni, mekani, ovalni, ušiljeni pilasto nazubljeni ili čitavog ruba, a nalaze se na dugim peteljkama. U pazućima listova, na vrhovima stabljika, razvijaju se bijeli, žuti ili ružičasti usnati cvjetovi. Po 6 sitnih, mirisnih cvjetova, skupljenih u paštastu cvat, pojavljuje se od lipnja do rujna. Iz cvjetova se razvijaju jajoliki plođići, 1-2 mm dugi, tamnosmeđe ili crne boje.

Podrijetlom iz Indije, a odakle je uzgojen preko Srednjeg istoka još u 16. st. prenesen u europske zemlje. U Indiji smatraju da bosiljak štiti od nesreće, te se sadi u vrtovima hramova i žrtvuje u hinduističkim svetištima. Smatraju ga svetom biljkom. Mnoge istočnjačke kulture koriste ga kao pogrebnu biljku, koja se stavlja na prsa umrlog te se sadi ili razasipa po grobovima. Stari Grci su vjerovali da je nakon uskršnica oko Kristovog groba nađen i bosiljak, stoga se i danas u nekim grčkim pravoslavnim crkvama bosiljak upotrebljava u pripremanju svete vode, a lonci s bosiljkom drže se oko oltara.

Zbog jakog i aromatičnog mirisa, bosiljak se i danas uzgaja te koristi kao začinska, ali i ljekovita biljka. Iako se nekada tvrdilo da je otrovan.

Iz svježe biljke dobiva se eterično ulje, koje se koristi u aromaterapiji, te proizvodnji mirisa i različitih pića. Eterično ulje bosiljka odbija kukce, stoga bosiljak, uzgojen kao lončanica, istodobno koristi u kućanstvu kao biljka čiji miris tjeru muhe.

Najčešće se uzgajaju zelene vrste bosiljka, jer njihov je okus jači od okusa ljubičastih i crvenih vrsta. Ljubičaste i crvene vrste bosiljka imaju više okus po đumbiru. Iako se najčešće uzgajaju kao ukras začinskog vrta, mogu se koristiti i kao začin i kao lijek.

Zbog ugodnog mirisa i okusa, listovi bosiljka oduvijek se upotrebljavaju u kulinarstvu. Danas se najviše upotrebljava u talijanskoj kuhinji, stoga se u Italiji miris svježe ubranih listova konzervira potapanjem listova u maslinovom ulju, a svježim listovima bosiljka aromatizira se vinski ocet koji služi za začinjanje salata.

Svježi listovi bosiljka imaju slatkasto ljut okus. Okus bosiljka pojačava se kuhanjem, ali zato listovi imaju slabiji okus ako se osuše, te ih treba koristiti u svježem stanju. Kako bosiljak ne bi izgubio ugodan miris, svježe listove treba jelu dodati pri kraju kuhanja ili neposredno prije posluživanja, iako se mogu koristiti i osušeni listovi samljeveni u prah.

Kao začin bosiljak izvrsno pristaje uz pečenu i kuhanu ribu, salate, mesna jela, kobasice, gljive, variva, juhe od povrća, omlete, kravljii sir i sirne namaze. Poseban okus daje svježoj rajčici te vrućim jelima i umacima od rajčica. Jak miris bosiljka dobro se slaže s ružmarinom, kaduljom, timijanom, peršinom i češnjakom. Svježi listovi bosiljka mogu se dodavati i dijetalnoj hrani, jer sprječavaju izlučivanje soli.

UZGOJ

Položaj: Topao i sunčan, zaštićen od vjetra, mraza i jakog podnevног sunca.

Tlo: Hranjivo i vlažno, dobro drenirano.

Razmnožavanje: Sjemenom. U lonce se sije početkom proljeća, a može se presaditi na otvoreno tek kad prođe opasnost od mraza. Može se sijati i direktno u tlo krajem proljeća, u redove u razmaku od 20-30 cm. Sjemenke pri kljanju

trebaju svjetlo, pa ih se prekriva s vrlo malo zemlje. Mlade biljke javljaju se nakon 10-14 dana, a treba ih presaditi ili prorijediti na razmak od 20-25 cm.

Uzgoj: Bosiljak treba redovito zalijevati, okopavati i plijeviti. Vrlo je osjetljiv na niske temperature, stoga vodu za zalijevanje treba ostaviti da se temperira. Zalijeva se sredinom dana, ne uvečer, a listovi se prskaju toplom vodom. Ako se uzgaja kao lončanica, za vrijeme suhog i toplog vremena iznose se van da se dobije dobar okus.

Skupljanje: Za ljekovite svrhe skuplja se nadzemni dio cvatuće biljke. Kao začin, mlade listove beremo po potrebi.

Čuvanje: Listovi bosiljka čuvaju se osušeni, pohranjeni u maslinovom ulju, octu ili soli, te smrznuti. Prije smrzavanja, listove je dobro s obje strane namazati maslinovim uljem.

LJEKOVITA SVOJSTVA I PRIMJENA

Usna šupljina: Kod upale desni i sluznice koristi se čaj od bosiljka za ispiranje.

Dišni organi: Kod kašla, prehlade, gripe i upale grla uzima se čaj ili sirup od listova bosiljka.

Krv: Potiče cirkulaciju krvi.

Želudac i crijeva: Otvara apetit, potiče probavu, smanjuje grčeve, smiruje upalu sluznice želuca i crijeva, te otklanja probavne smetnje: podrigivanje, štucavicu, nadutost, vjetrove, mučninu i crijevni zatvor.

Bubrezi i mokraćni mjehur: Lijeći upalu bubrega i mokračnog mjehura, te potiče bolji rad bubrega i izlučivanje mokraće.

Koža: Djeluje antiseptično te se koristi kao oblog kod gnojnih i sporo zacjeljujućih rana, te protiv akna i upale kože. Kod uboda ili ugriza kukaca, svježim listovima treba istrljati bolno mjesto.

Ostalo: Bosiljak nam pomaže kod razdražljivosti i nesanice, te jača živce. Pomaže kod upale maternice i jajnika, te neredovitih i izostalih menstruacija. Pospješuje znojenje i tako smanjuje povišenu tjelesnu temperaturu.

KUMKVAT

VRSTA:

Fortunella margarita

Egzotična biljka, ukrasna i jestiva, narančastog ploda, sjajnih kožastih cvjetova i prelijepog mirisa.

Prijekom iz Južne Kine, šumovitog i supertropskog kraja, a njegov naziv je na Zapad stigao kao kumquat. Prvi put se spominje 1178. godine. Latinski naziv *Fortunella* dolazi od britanskog botaničara Roberta Fortunea, koji ga je 1846 donio u Englesku, kao 'malu naranču'. Iako mu ime može zbuniti, on je sto posto citrusni plod iz porodice Rutaceae. U Kini je to omiljeni plod od davnina, koji je jednako lijep kao ukrasno drvo.

Uzgaja se radi ukusnog ploda, a čest je i kao ukrasna biljka zbog sjajnih kožastih listova i prelijepog mirisnog cvijeta. Uzgajan u posudi naraste maksimalnih od 2.5-3 metra. Za uzgoj ljeti treba osigurati od 27°C do 35°C, a zimi ne niže od 10°C do 15°C, iako će podnijeti i kraća hladnija razdoblja. Pri niskim temperaturama dolazi do opadanja lišća i odumiranja izbojaka, a naročito strada od jakih udara vjetra, posebice bure. Zato se u hladnjem klimatu uzgaja u velikim teglama kao sobna biljka, dok ga je u primorju dovoljno posaditi u kakav kutak u vrtu, a zimi obaviti zaštitnom mrežom. Voli dosta svjetla, ali ne izravnog sunca. U vrijeme pune vegetacije zalijeva se dva do tri puta tjedno, dok se zimi zalijeva oskudnije. Orezuje se po potrebi. Dovoljno je odstraniti sve kržljave i suhe grančice, a ako se razbuja, moguć je i drastičniji rez.

Kumkvat je sitni plod veličine žira do omanjeg jajeta, i jedan od rijetkih citrusnih plodova koji se može jesti u cjelovitom obliku, tj. sa komom i sjemenkama. Okus mu je karakterističan. Aromatičan, slatkast, gorkast i kiseo.

Zreli plodovi kumkvata na sobnoj temperaturi će potrajati 3-5 dana, a u frižideru i do 3 tjedna.

Slijedi nastavak životopisa o. A. M. Miškova iz pera diplomiranog teologa, Ivana Armande. U prošlom smo broju upoznali Miškovljevo službovanje u Šibeniku, i potom njegovo priateljstvo s đakovačko-srijemskim biskupom Josipom Jurjem Strossmayerom. U ovom nastavku slijede Miškovljeva četiri premještaja u pet godina: u Bol, Trogir, Starigrad i Split.

6. Četiri premještaja u pet godina

Miškovljev desetogodišnji boravak u šibenskom samostanu polako se bližio kraju. Sigurno mu nije bilo lako rastati se od grada u kojem je proveo prve godine svoga svećeništva, afirmirao se kao sposoban i poduzetan prior te planirao nastaviti sa radom na obnovi samostana. Ipak, vlastite želje i planove nije pretpostavio redovničkom posluhu i općem dobru Provincije. Ostavlјajući za sobom prvih deset godina svećeništva provedenih u miru i uhodanom ritmu šibenskoga samostana, Miškov je, a da toga nije bio ni svjestan, išao ususret brojnim premještajima kroz narednih pet godina.

Nedugo nakon što je upravu šibenskim samostanom predao fr. Dominiku Petriću, provincijal je Miškova 11. studenoga 1881. imenovao priorom samostana sv. Marije Milosne u Bolu na Braču.¹ Koncem studenoga Miškov je oputovao u Bol kako bi preuzeo novu službu.² Prije njega bolskim samostanom je upravljao fr. Andeo Bojanić, koji je više od dvadeset godina naizmjence vršio službu bolskoga priora i provincijala Dalmatinske dominikanske provincije. Službu bolskog priora i župnika Bojanić je vršio

i kada je Miškov kao kandidat boravio u tom samostanu. Sada je kao već prokušan i iskusan redovnik došao naslijediti ostarjelog i izmorenoga subrata, koji se sve više povlačio u svoju redovničku sobu i išao ususret kraju života.³

Dominikanci su još 1475. postali vlasnici poluotočića Glavica na jugo-istočnoj strani tadašnjeg naselja Bol. Tu su podigli samostan i crkvu te se održali sve do danas. Kada je Miškov stigao u Bol kao novoimenovani prior, samostan je bio u poprilično trošnom stanju. Zadnju značajniju izmjenu doživio je 1736. kada su primjelje i prvi kat samostana dobili izgled koji će zadržati kroz naredno stoljeće i pol. Svjestan kako je samostanu potrebna obnova i preuređenje, Miškov je 18. siječnja 1882. predložio slobrači uređenje samostanske zgrade, koja bi se imala podignuti za jedan kat s južne strane. Samostansko vijeće je prihvatio njegov prijedlog i odlučilo izvođenje radova povjeriti bolškom poduzetniku Šimi Karninčiću, koji je u tu svrhu prethodno bio izradio detaljan troškovnik. Budući da je čitav projekt odobrio i provincijal fr. Frano Baldić, Miškov je u ime bolskoga samostana sklopio ugovor s poduzetnikom Karninčićem, koji se obvezao izvesti sve radove

¹ Usp. LP 1, str. 163.

² Usp. Knjiga misa: 1880 – 1894, str. 52, AHDP, Fond Samostan sv. Dominika u Šibeniku. Zadnji put se u ovu Knjigu misa potpisao 23. studenoga 1881., što znači da je najvjerojatnije toga dana oputovao u Bol.

³ Više o fr. Andelu Bojaniću pisao sam u članku Fr. Andeo Bojanić – zasluzni redovnik, arheolog i povjesničar, u: Marulić, XLII (2009) 4, str. 708 – 722.

i promijeniti krov samostana za 2.000 austrijskih forinti.⁴

Godinu dana nakon sklapanja ugovora Miškov je samostanskom vijeću morao predložiti na odobrenje novi troškovnik u iznosu od 2.500 forinti. Vijećnici su mu ponovno pružili podršku pa je sklopio novi ugovor s istim poduzetnikom. No, ni to nije bio konačni račun jer su troškovi s vremenom narasli na čak 3.000 forinti, zbog čega se samostan morao zadužiti kod svećenika Nike Petracića. Poduzetni i snalažljivi prior Miškov uspio je, unatoč svemu, izvesti uređenje i dogradnju samostana do konca 1883., pa je 6. siječnja naredne godine osobno blagoslovio novouređene prostorije i postavio granice klauzure.⁵

Komentirajući njegov rad oko obnove i dogradnje biskupskega samostana, fr. Vjekoslav Matijaca piše kako je Miškov planirao podignuti još jedan kat na samostanu, ali zbog premještanja iz Bola nije stigao. Također piše kako je marljivi prior gotovo sam vodio čitavu gradnju te na vlastitim leđima donosio građevinski materijal.⁶

Pola godine nakon dolaska u Bol, Miškov je u lipnju 1882. kao prior samostana sv. Marije Milosne sudjelovao u radu Kapitula Dalmatinske dominikanske provincije u Šibeniku, te bio izabran za tajnika Kapitula i za provincialovog *sociusa* (pratitelja) na idućem izbornom Kapitulu Reda.⁷

Nedugo nakon što mu je u studenome 1884. istekao mandat priora⁸, Miškov je već 6. prosinca premješten u Trogir.⁹ Ovoga puta se kratko zadržao u trogirskom samostanu jer je već 13. lipnja 1885. bio imenovan priorom samostana sv. Petra mučenika u Starom Gradu na Hvaru.¹⁰ No, ni tu se nije dugo zadržao. Naime, već 2. studenoga podnio je ostavku na službi stari-

gradskog priora¹¹, pa ga je provincial, uvaživši ostavku, dvadesetak dana kasnije, 21. studenoga 1885., imenovao vikarom *in capite* samostana sv. Dominika u Dubrovniku¹², kojim je, po svemu sudeći, upravljao narednu godinu dana, sve dok general Reda koncem listopada 1886. novim priorom nije imenovao fr. Petra Moscastella.¹³ Iz Dubrovnika se Miškov najvjerojatnije vratio u Trogir jer je asignacijom još uvijek bio vezan za tamošnji samostan.

7. Na službi u Trogiru i Splitu

Kroz proteklih nekoliko godina Miškov se bio marljivo posvetio pisanju. Još za života u Bolu priredio je i 1884. objavio knjižicu *Rukovodnik Braće i Sestara Prijsvetoga Ružarja Bl. Div. Marije Su tri Dodatka*. Nekoliko godina kasnije, nakon povratka u Trogir, 1887. objavio je prvo izdanje molitvenika *Jesenska ružica ili presveto Gospino Ružarje*, a 1895. iz Trogira je pokrenuo mjesecišni glasnik *Gospina krunica* i objavio knjigu *Svećenik kod bolestnika* na koju ćemo se ovdje ukratko osvrnuti.

Riječ je o djelu u kojem je Miškov na nešto više od 330 stranica maloga formata, prema vlastitim riječima, "sabralo sve što Svećeniku triba u dvorbi bolestnika."¹⁴ Autor ga je posvetio "diki katoličkoga biskupstva miljeniku hrvatskoga naroda priuzvišenomu J. J. Strossmayeru biskupu"¹⁵. Odmah na početku Miškov ističe kako je u "uzvišenom svećeničkom zvanju, jedno od najznamenitijih pa i najtežijih i pravo govoreć najmučnijih zanimanja (...) skrb i briga za bolestnike."¹⁶ Dok na stranim jezicima postoji mnoštvo priručnika i knjižica koje pomazuju svećenicima da što bolje vrše apostolat bolesnika, Miškov sa žaljenjem konstatira kako takve literature na hrvatskome jeziku nema. Nastojeći doskočiti tom nedostatku, on se "uz

⁴ Usp. KRASIĆ, Stjepan, *Dominikanski samostan u Bolu na otoku Braču*, u: *Spomenica u povodu 500. obljetnice osnutka dominikanskog samostana u Bolu: 1475 – 1975.*, odgovorni urednik Hinko Kraljević, Provincijalat Hrvatske dominikanske provincije, Bol – Zagreb, 1976., str. 78.

⁵ Usp. Isto, str. 78 – 79.

⁶ Usp. MATIJACA, V., *Dominikanski samostan u Splitu ...*, str. 11.

⁷ Usp. ACP ... 1882., str. 3 – 4, 13.

⁸ U upravi samostanom naslijedio ga je fr. Dominik Petrić, koji je ranije bio Miškovljev nasljednik i u upravi šibenskim samostanom.

⁹ Usp. LP 1, str. 185.

¹⁰ Usp. Isto, str. 186.

¹¹ Usp. Isto, str. 186.

¹² Usp. Isto, str. 187. Provincijal je svojim dopisom od 11. XII. 1885. javio dubrovačkom biskupu da je za vrijeme vizitacije dubrovačkog samostana postavio Miškova superiorom tj. starješinom. (Usp. PP, br. 60/1885 od 11. XII. 1885.)

¹³ Usp. LP 1, str. 201.

¹⁴ MIŠKOV, Andeo Marija, *Svećenik kod bolestnika*, Tiskom Dioničke tiskare, Zagreb, 1895., str. 1.

¹⁵ Isto.

¹⁶ Isto, str. 1.

poticaj prijatelja, akoprem bojažljivo” dao na sastavljanje takvoga priručnika na hrvatskome jeziku. Naglašavajući kako se u pisanju vjerno i strogo držao liturgijskih knjiga, autor dodaje da je dozvolom generala svoga Reda preveo i u knjigu uvrstio neke blagoslove i molitve svojstvene Dominikanskome redu.¹⁷

Knjiga *Svećenik kod bolestnika* sastoji se od nekoliko uvodnih tekstova, pet poglavlja i tri dodatka. Na početku se nalazi autorova posveta biskupu Strossmayeru, odobrenje redovničkih poglavara za tiskanje i Miškovljev uvodni tekst, kojega je potpisao svojim inicijalima na glagoljici. Potom slijedi Strossmayerovo pismo Miškovu o svećeničkim dužnostima prema bolesnicima¹⁸, “pravila kako pohadjati nemoćnike i brinuti se za njih” te nekoliko opaski uz ta pravila. Nakon toga slijedi pet poglavlja sa slijedećim naslovima: prvo poglavlje – “Razne molitve za nemoćnike”, drugo poglavlje – “Razni blagoslovi za nemoćnike”, treće poglavlje – “Svetotajstva za nemoćnike i Odriješenja na času smrti”, četvrtog poglavlje – “Pokrijepljenje kršćanske duše na čas smrti” i peto poglavlje “Priporuka kršćanske Duše na čas smrti.” Na koncu knjige nalaze se tri dodatka na latinskom jeziku. Riječ je o redu podijeljivanja popudbine, bolesničkoga pomazanja i apostolskoga blagoslova na času smrti.

Govoreći u uvodnom pismu o važnosti i uzvišenosti svećeničke službe kod bolesnika, biskup Strossmayer ističe svoje zadovoljstvo što je konačno i na hrvatskome jeziku izšao vrijedan priručnik svećenicima za što kvalitetnije i plodnije obavljanje te službe, te odmah potom iznosi svoj kratki sud o Miškovljevoj knjizi: “Vaša je lipa knjižica, krasni cvit iz raznih vrtova u jednu rukovet sabran. Ona je košnica, u koju je neumorna pčelica raznovrstni sok sakupila i u med pritvorila. Bog Vam muku blagoslovio! Meni je samo još jedan put to Vaše dilce, ne samo svim pobožnim pravovirnikom, nego osobito braći Svećenikom vruće priporučiti.”¹⁹

¹⁷ Usp. Isto, str. 1 – 2.

¹⁸ Pismo je datirano 31. ožujka 1891. u Đakovu što znači da je Miškovljeva knjižica nekoliko godina čekala na objavlјivanje. Odobrenje za tiskanje dobio je u listopadu 1894. (Usp. MIŠKOV, A. M., *Svećenik kod bolestnika*, str. 10. Odobrenje se nalazi na nepaginiranoj stranici koja prethodi prvoj paginiranoj.)

¹⁹ Usp. MIŠKOV, A. M., *Svećenik kod bolestnika*, str. 8.

Na Miškovljevu knjigu u onodobnom tisku detaljnije se osvrnuo jedan svećenik koji se potpisao inicijalima N. D. Ističući kako su se, osim latinskim, svećenici po Dalmaciji služili uglavnom talijanskim, a po banskoj Hrvatskoj nemačkim knjigama, on oduševljeno pozdravlja činjenicu da je konačno na hrvatskom jeziku objavljena knjiga te tematike. Stoga i zamjera autoru što je donio tri dodatka na latinskom jeziku, na što mu Miškov odgovara da je to bio uvjet bez kojega mu crkvene vlasti ne bi dopustile tiskanje knjige.²⁰

Prikazavši sadržaj Miškovljeve knjige, dotični svećenik zaključuje svoj osvrt riječima: “Svakako knjiga je u dobar čas došla, potrebita, krasna, ukusna, praktična, te se sama po sebi preporuča. Nijedan hrvatski svećenik nebi imao bez nje biti. Ciena joj je umjerena, za samu krunu nebi ju ni talijanci ni niemci dali. I ovoga radi hvale je vredan Veleuč. otac Miškov jer se vidi da je htio jedino da pomože kršćanskim dušam a ne da tvori kapital iz svoga truda. Umnožili se takovi pisci!”²¹

U novije doba na tu se knjigu osvrnuo dr. fr. Tomo Vereš koji kaže: “Danas se ovakvi molitvenici više ne pišu. Bolesnici su naime na rubu pastoralnog interesa jer je pastoralni rad prvenstveno usmjeren na zdrave i krepke vjernike, mlade i zrelih godina, koji mogu učiniti nešto. Pritom se zaboravlja da je Krist najviše posla imao upravo s bolesnicima, kako svjedoče sva četiri Evandjela. Ne zaboravlja to o. Miškov”²²

Kao član trogirskoga samostana Miškov je 1. listopada 1887. bio imenovan privremenim upraviteljem župe u Kaštel Lukšiću između Trogira i Splita.²³ Službu je vršio do siječnja 1888.²⁴ Kao razlog zbog kojega je bio imenovan privremenim župnikom u Kaštel Lukšiću, fr. Vjekoslav Matijaca, koji je rodom bio iz te župe, navodi

²⁰ N. D., *Svećenik kod bolestnika*, u: GK, I (1895) 9, str. 293 – 296. Taj tekst izvorno je objavljen u listu *Katolička Dalmacija* br. 40/1895., a *Gospina krunica* u cijelosti ga je prenijela uz neke Miškovljeve opaske i napomene.

²¹ Isto, str. 296.

²² VEREŠ, T., *Pučki misionar ...*, str. 209.

²³ Usp. LP 1, str. 204.

²⁴ Splitsko-makarski Ordinarijat je javio 13. XII. 1887. dominikanskom Provincijalatu da sa posljednjim danom u prosincu završava Miškovljeva župnička služba u Kaštel Lukšiću te ujedno zahvalio Provincijalatu na usluzi. (Usp. PP, br. 85/1887 od 13. XII. 1887.)

kako se dotadašnji župnik don Ivo Matijaca smrtno razbolio pa mu je Miškov na molbu njegova rođenog brata, bivšega dominikanskog provincijala fr. Alojzija Matijace, došao pomoći u bolesti, ali i u župničkim službama. Nakon smrti don Ive Matijace, Miškov je neko vrijeme kao privremeni župnik ostao u Kaštel Lukšiću te, prema riječima fr. Vjekoslava Matijace, "propovijedima i ruzarijem" preporodio župu. U tu svrhu obnovio je u Kaštel Lukšiću zamrlu kruničarsku bratovštinu te potaknuo vjernike da na brdu Biranj, pored male kapele iz 1444. godine, sagrade veću crkvu. Oduševljeni Lukšićani prihvatali su njegov prijedlog i odmah se dali na posao.²⁵

Kolike je simpatije stekao kao župnik Kaštel Lukšića najbolje nam svjedoči spomenuti fr. Vjekoslav Matijaca opisujući Miškovljev odlazak sa župe: "Na odlazak Oca Miškova, sleglo se čitavo selo uz suze i uz poklike, uz želje i pjesme, da se opet povrati. Otpratili su ga sva crkovna društva, bratimi i sestre Svetog Ružarija i sav puk do granica sela."²⁶

U lipnju 1890. Miškov je sudjelovao na Kapitulu Provincije koji se sastao u trogirskom samostanu te bio izabran za tajnika Kapitula.²⁷ Sudjelovao je i u radu idućega provincijskoga Kapitula koji se sastao 9. lipnja 1894. na Lorkumu kod Dubrovnika. Ponovno je bio izabran za tajnika Kapitula, ali i za *sociusa* (pratitelja) fr. Jordanu Zaninoviću na idućem Vrhovnom zboru definitora Dominikanskoga reda, koji se imao održati naredne godine u Avili.²⁸ Oci kapitularci ujedno su zatražili od generala Reda da Miškovu dodijeli titulu naučitelja sv. bogoslovija. U svojoj molbi posebno ističu njegove zasluge u pogledu propovijedanja, kojemu se Miškov posvetio od mlađih dana. Kao korizmeni, svibanjski, listopadski i adventski propovijednik te pučki misionar prošao je čitavu Dal-

maciju, dobar dio Boke kotorske, Istre i kontinentalne Hrvatske. Posebnim žarom je promicao Gospin ružarij te u tu svrhu utemeljio više od trideset kruničarskih bratovština i društvo Vječnoga ružarija. Objavio je i nekoliko knjižica – molitvenika, istaknuo se gorljivim i uzornim opsluživanjem konstitucija, te u većini samostana svoje Provincije vršio razne administrativne i upravne službe. Zbog svega toga, oci kapitularci mole generala Reda da mu dodijeli titulu naučitelja sv. bogoslovija (*magister in sacra theologia*) kao najveće priznanje koje jedan dominikanac može postići u svom Redu.²⁹

Udovoljavajući toj molbi general Reda fr. Andrija Frühwirth već 21. lipnja iste godine izdao je povelju kojom imenuje Miškova naučiteljem sv. bogoslovija.³⁰ Mjesec dana kasnije, 16. srpnja novi Miškov je u Bolu na Braču položio ispovijest vjere na ruke svoga provincijala fr. Alfonsa Petrinčića, koji mu je ujedno uručio naučiteljske insignije.³¹

Kao *magister in sacra theologia* Miškov je stekao pravo na vlastiti pečat, koji se danas čuva među njegovom ostavštinom u arhivu dominikanskoga samostana u Korčuli. Taj pečat vjerojatno nije nastao prije 1894., kada je imenovan naučiteljem sv. bogoslovija, ali ni poslije 1902. kada je postao provincijal. Da je pečat nastao nakon izbora za provincijala, na njemu bi nedvojbeno bila upisana titula provincijala, ili ex-provincijala ukoliko je nastao nakon isteka mandata. Pečat ovalnoga oblika načinjen je od mjedi s dimenzijama 23 mm visine i 26 mm širine. Pečatom dominira pas koji u stavu pozornosti sa zapaljenom bakljom u ustima sjedi na postolju, a ispred njega se nalazi zemaljska kugla koju se sprema zapaliti. Simbolika koja upućuje na utemeljitelja Reda propovjednika očita je i u osmerokrakoj *Dominikovoj zvijezdi* koja je, prema predaji, zasjala na svečevu čelu, a nalazi se u gornjem dijelu pečata, iznad krune u koju je zataknut ljiljanov cvijet kao simbol nevinosti i palmina grana kao simbol mučeništva. Sama pak kruna nalazi se iznad psa, a ispod njega, u do-

²⁵ Usp.: MATIJACA, Marin, *Lukšićani u službi oltara i župnici u Kaštel Lukšiću*, u: *Pet stoljeća župe Kaštel Lukšić: 1482. – 1982.*, Župni ured, Kaštel Lukšić, 1982., str. 146 (tu stoji da je službu privremenoga župnika započeo vršiti još u rujnu 1887.); MATIJACA, V., *Dominikanski samostan u Splitu ...*, str. 11 – 12.

²⁶ Isto, str. 12. O. Matijaca piše da su mještani Kaštel Lukšića spjevali više pjesama u čast o. Miškovu te donosi 4 takve pjesme. (Ondje, str. 42 – 43.)

²⁷ Usp. ACP ... 1890., str. 4.

²⁸ Usp. ACP ... 1894., str. 1 – 2.

²⁹ Usp. Isto, str. 8 – 9.

³⁰ Usp. LP 2, str. 5.

³¹ Usp.: ACP ... 1898., str. XVII. (Kapitol Provincije iz 1898. prihvaća njegovo imenovanje naučiteljem sv. bogoslovija); LP 2, str. 5.

njem polukrugu pečata, s lijeve na desnu stranu proteže se natpis: O. ANGJEL M. MIŠKOV. Godine 1994. pečat je očišćen i konzerviran u laboratoriju Dubrovačkoga muzeja.³²

Provincijal Petrinčić imenovao je Miškova 24. lipnja 1894. svojim *sociusom* tj. zamjenikom³³ te mu, sukladno tome, 28. kolovoza dodijelio titulu naslovnoga priora dračkoga.³⁴ Dva dana prije toga, Miškov je bio izabran za priora dubrovačkog samostana, ali se 29. kolovoza odrekao te službe.³⁵ To je, kako proizlazi iz jednog njegova pisma provincijalu Petrinčiću, učinio u dogovoru sa samim provincijalom, koji je smatrao da će ga izgubiti kao propovjednika ako postane prior u Dubrovniku, jer će mu uprava tim samostanom ostaviti jako malo vremena za propovijedanje i pučke misije, što je bio njegov životni poziv.³⁶

Sam Miškov odlikovao se posluhom prema svojim nadređenima te uvijek nastojao biti na raspolaganju za potrebe Provincije. No, ipak se nije ustručavao po savjeti uputiti konstruktivnu kritiku starješinama. Tako je, primjerice, 16. listopada 1893. provincijalu Jordanu Zaninoviću, kojega je inače jako cijenio, uputio pismo u kojem izražava negodovanje zbog određene stvari te kaže: "Akoprem sam živo zaposlen svakdanjim pripovidanjem³⁷, pa mi nije ni do pisanja nit do dopisivanja, ipak pošto se radi o časti o koristi i o probitku Države³⁸, sili me dužnost i

ljubav, da svoju rečem, eda mi se nebi kašnje spočitati moglo, da sam u vrime podobno šutio. (...) Istina je, to moj posao nije, niti bi se u te stvari pačati smio, kô što se dosada pačao i nisam, ali kad vidim izloženu čast i korist Države, a očevidna mi je propast, i početak težkih poslidica, mislim da sam i ja, kô svak, dužan svoje Starešine na oprez staviti."³⁹

U nastavku pisma Miškov nudi konkretno rješenje za dotični problem te dodaje kako je, u nedostatku druge prikladne osobe, on sam spreman podnijeti žrtvu i prihvati novi premeštaj kako bi se problem riješio na opće dobro Provincije.⁴⁰ Koliko je osobno bio spreman žrtvovati se i biti starješinama na raspolaganju za opće dobro zajednice očito je i iz pisma koje je 21. lipnja 1894. uputio novom provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću. Čestitajući mu činjenicu da je general potvrđio njegov izbor za provincijala, Miškov mu poručuje: "Kako sam ti već naustnici kazao, pismeno ti ovo potvrđujem, na mene računaj kô na sebe, ne moli me, već reci i gotov sam ti u svemu. To ne govorim da laskam niti da se ulagivam, bila bi podlost; govorim iz prijateljstva napram tebi, i ljubavi napram Reda."⁴¹

Početkom rujna 1894. provincijal Petrinčić dopustio je Miškovu da oputuje u Rim.⁴² Razlog putovanja bili su neki njegovi osobni poslovi, ali je usput riješavao i neke poslove za Provinciju. U provincijalovo je ime tražio neke savjete u generalnoj kuriji Reda te pokušao dobiti neke knjige za dominikanske studente u Hrvatskoj.⁴³ Nipošto nije htio otici iz Rima prije nego vidi papu Lava XIII. pa je stoga uporno molio makar za kratki susret s njime. Pošto je njegovoj molbi bilo udovoljeno, papa ga je 21. rujna primio u kratku privatnu audijenciju.⁴⁴

Niti godinu dana kasnije ponovno se spremao za put u inozemstvo. Naime, 12. svibnja 1895. kao pratitelj fr. Jordana Zaninovića, defi-

³² Usp. RADELJ, Petar Marija, *Pečatnjaci hrvatskih dominikanaca – čuvari sjećanja na povijesne institucije*, diplomski rad na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1994., str. 74. Radelj u svom diplomskom radu nadodaje da je pečat nastao najkasnije do 1907. jer se na njemu pojavljuje znak g, umjesto znaka đ, koji je u pravopisu uveden 1907. Ovakva argumentacija je nesigurna u Miškovljevom slučaju jer je on i nakon 1907. umjesto znaka đ koristio znakove đ i g. Osim toga, Radelj nije sasvim jasan ni u pogledu određivanja godine nastanka pečata jer prvo piše da je Miškov pravo na pečat stekao 1894. godine, a potom bez ikakve argumentacije vrijeme nastanka pomicće čak na 1882. (Usp. nav. dj., str. 74) Izbor te godine potpuno je nejasan budući da se tada u Miškovljevu životu nije dogodilo ništa značajno što bi ga potaknulo na izradu vlastitoga pečata. Prema mom mišljenju, pečat je nastao između 1894. i 1902., kako sam to u tekstu i argumentirao.

³³ Usp. LP 2, str. 5.

³⁴ Usp. Isto, str. 8.

³⁵ Usp. Isto, str. 7.

³⁶ Usp. Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću, Rim, 15. IX. 1894., AMM 2.

³⁷ U trenutku kada je pisao provincijalu Zaninoviću, Miškov se nalazio u Dubrovniku u svojstvu propovjednika za vrijeme listopadskih pobožnosti Majci Božjoj.

³⁸ Pod ovim pojmom Miškov misli na Provinciju koju naziva redodržavom ili jednostavno državom.

³⁹ Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Jordanu Zaninoviću, Dubrovnik, 16. X. 1893., AMM 2.

⁴⁰ Usp. Isto.

⁴¹ Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću, na putu prema Malom Lošinju, 21. VI. 1894., AMM 2.

⁴² Usp. LP 2, str. 7.

⁴³ Usp. Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću, Rim, 15. IX. 1894., AMM 2.

⁴⁴ Usp. MIŠKOV, Andeo Marija, S. O. *Papa Leon XIII. i Gospina Krunic-a*, u: GK, I (1895) 1, str. 9 – 13.

nitora na Vrhovnom zboru Reda, krenuo je s njime iz Splita preko Trsta do Venecije. Već su-tradan vlakom su preko Milana stigli u Genovu. Miškov se odmah prisjetio kako je prije osamnaest godina bio u tom gradu i upoznao uzornoga dominikanca i književnika po imenu Vinko Feliks Marchese. Stigavši gotovo dva desetljeća kasnije u Genovu, Miškov je u tamošnjem samostanu bio smješten u sobu koja je nekoć pripadala sada već pokojnom o. Marcheseu.⁴⁵ "Kako sam" – piše Miškov – "u tu sobu ušao, namah sam se nje i njega sjetio, milo mi je bilo što me je baš ta soba dopala, sve mi se činilo, kô da tu dobrog O. Marchesea vidim, tu isti onaj krevet, isti pisači stol i sve na istom mjestu, u istom redu, kô prije 18 godina. Ja sam u toj sobici kô nekom pobožnošću stao, jer sam O. Marchesea uprav, radi njegovih redovničkih vrline i njegove primjerne skromnosti, štovao i ljubio."⁴⁶

Dana 18. svibnja Miškov i Zaninović ukrcali su se na brod kojim su stigli "u Marsiljsku luku, svu većim i manjim, pa i sitnim ladjama pošumljenu."⁴⁷ Narednoga dana uputili su se sa jednim francuskim subratom prema Prouilleu, Toulousi i Lourdesu,⁴⁸ odakle su 22. svibnja proslijedili za Biarritz te putovanje nastavili 24. svibnja kada su vlakom prešli francusku granicu i ušli u Španjolsku. U noći između 24. i 25. svibnja konačno su stigli u Avilu gdje se imao održati Kapitul definitora Dominikanskoga reda.⁴⁹ Vrhovni zbor s radom je započeo na blagdan Duhova te zasjedao osam dana, nakon čega je sve kapitularce, na čelu sa generalom Reda fr. Andrijom Frühwirthom, primila španjolska kraljica.⁵⁰ Poslije službenoga dijela, kraljica Marija Kristina pozvala je Miškova i Zaninovića u svoje privatne odaje te se zadržala više od pola sata u prijateljskom razgovoru s njima. Budući da je njezin brat bio austrijski nadvojvoda Karlo Stjepan, raspitivala

se za njega i zamolila naše dominikance da mu prenesu njezine pozdrave.⁵¹

Prema pismu što ga je Miškov iz Avile uputio provincijalu Petrinčiću, on i Zaninović planirali su na povratku posjetiti Salamanku, Cale-ruegu (rodno mjesto sv. Dominika), Valenciju i Barcelonu.⁵²

Prije negoli je u svibnju 1895. otputovao na Vrhovni zbor Reda, Miškov je 26. travnja sa provincijalom Petrinčićem i fr. Jordanom Zaninovićem bio u privatnoj audijenciji kod nadvojvode Karla Stjepana i njegove supruge Marije Terezije na njihovoj jahti u splitskoj luci. Nakon protokolarnoga predstavljanja, Miškova je dopala čast da biranim riječima pozdravi ugledni bračni par i da im u ime Lava XIII. preda papin poklon za njihova sina, kojemu je kumovao sam Lav XIII.⁵³ Godinu dana kasnije, Miškov je zajedno sa provincijalom Petrinčićem i još nekoliko dominikamaca na lokrumskom pristaništu dočekao parobrod sa nadvojvotkinjom Stefanijom, koja je kroz nekoliko narednih dana dolazila na Lokrum i prisustvovala na sv. misi.⁵⁴

Za života u Trogiru, Miškov je stekao određeni ugled među građanima i klerom, osobito kao propovjednik. Godine 1889. u Trogiru je propovijedao korizmu, a 1891. održao je panegirik u čast trogirskoga dominikanca, prvoga hrvatskog blaženika Augustina Kažotića. Govor je održao 3. kolovoza 1891. kada se blaženikov kip prvi put nosio u ophodu oko grada Trogira. Panegirik je završio molitvom bl. Augustinu koju je sam sastavio.⁵⁵

Nakon što je početkom 1895. započeo izdavati mjesečni glasnik *Gospina krunica*, čije

⁴⁵ Usp. MIŠKOV, Andeo Marija, *Put u Španiju*, u: GK, I (1895) 9, str. 284.

⁴⁶ Isto, str. 284 – 285.

⁴⁷ Isto, str. 285.

⁴⁸ Usp. MIŠKOV, Andeo Marija, *Put u Španiju (Nastavak)*, u: GK, I (1895); br. 10 str. 325 – 328, br. 11 str. 361 – 362, br. 12 str. 389 – 392.

⁴⁹ Usp. MIŠKOV, Andeo Marija, *Put u Španiju (Nastavak)*, u: GK, II (1896) 2, str. 62 – 64.

⁵⁰ Usp. *Gen. Dominik. Sbor u Avili*, u: GK, I (1895) 8, str. 257 – 258.

⁵¹ Usp. *Španjolska Kraljica Marija Kristina*, u: GK, II (1896) 4, str. 125 – 126.

⁵² Usp. Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću, Avila, 27. V.1895., AMM 2.

⁵³ Usp. *Spomen – dar S. O. Pape svome kumčetu Nadvojvodi Leonu*, u: GK, I (1895) 5, str. 161.

⁵⁴ Usp. *Nadvojvodkinja Stephanija na Lokrumu*, u: GK, II (1896) 5, str. 164.

⁵⁵ Usp. MIŠKOV, Andeo Marija, *Pohvalni govor o bl. Auguštinu Gazzotic, trogirskomu Biskupu Reda S. O. Dominika, rečen u Trogiru na 3 kolovoza 1891, kad se je prvom njegovim Kipom okolo grada Obhod učinio*, AMM 3. Autor ovih redaka imao je prigode u ožujku 2008. za boravku u dominikansko samostanu u Korčuli proučiti pisano ostavštinu o. Miškova, uključujući i ovaj govor, pa se stoga u svom radu pozivam na originalni rukopis uz napomenu da je govor nedavno objavljen u časopisu *Blaženi Augustin Kažotić*, XLII (2009) 37, str. 21 – 28.

uredništvo je od početka bilo u splitskom samostanu, Miškov je zbog uređivanja i tiskanja glasnika često morao izbivati iz Trogira i odlatiti u Split. To nikako nije odgovaralo trogirskome samostanu, ali ni samome Miškovu, koji je praktički bio rastrgan između ta dva grada. Bilo mu je jasno da će zbog praktičnih razloga te zbog učinkovitosti i kvalitete u izdavanju glavnika morati kao urednik preseliti u Split. To je u svom pismu od 1. veljače 1895. spomenuo i provincijalu Petrinčiću: "U velik sam se ja posao zapleo Gospinom krunicom. Da mi nije došlo nje, još bi čoviku dosta bilo. Evo već deset dana što sam u Splitu, pa od jutra do crna mraka u tom poslu. Do 4 i do 5 puta na dan valja mi trčati u tiskarnu, pa ipak još nisam podpuno zadovoljan. Razmatrajući sve, došao sam do toga uvirenja, da će mi biti red svakako, proti volji svojoj, na uštrb drugih stvari, ali na korist Lista, da se velju, priselim u Split. Nije kud kamo. Ako mene ne bude u Splitu, barem u ono vreme što nisam u Poslanstvima⁵⁶, biti će zlo i naopako."⁵⁷

Shvaćajući njegov položaj, provincijal Petrinčić ga je 15. rujna 1895. na njegovu vlastiti želju premjestio u samostan sv. Katarine u Splitu.⁵⁸ Nekoliko godina kasnije, 1898. Miškov je objavio *Spomenicu* povodom pedesete obljetnice "sretnog, blagoslovljenog i slavnog vladanja"⁵⁹ cara Franje Josipa I. U nekoliko uvodnih riječi piše kako svoje djelce predaje "u ruke odrasle i školske mladeži kao spomen na ovaj istorički i znameniti događaj u znak podaničke vjernosti i harnosti."⁶⁰ *Spomenica* je zapravo zbarka od ukupno četiri poduze pjesme koje je sam spjevao u čast cara Franje Josipa I. i njegove supruge, carice Jelisave. Prva nosi naslov *Dobrodošlica na glas o dolazku Njegovog Veličanstva u prestolnicu Trojednice 1895.*, te broji ukupno sedamnaest katrena u kojima autor

hvali carski par te potiče na jedinstvo i slogu naroda koji se nalaze unutar carstva.⁶¹

Iduća je pjesma sličnoga naslova i sadržaja, ali spjevana na njemačkom jeziku.⁶² Nakon nje slijedi pjesma pod naslovom *Blaženoj sjeni Njegog apoštolskog Veličanstva carice i kraljice Jelisave*, koja je nastala povodom caričina ubojstva 10. rujna 1898., a sastoji se od 25 katrena.⁶³ Potom slijedi pjesma *Jeka iz Like* koja u 72 tercine pjeva o pedesetoj obljetnici carevanja Franje Josipa I.⁶⁴ Na koncu dolazi pohvalna pjesma u čest s ukupno 43 stiha.⁶⁵ Kada se poredaju početna slova svih stihova dobije se rečenica: "Slava dobrotvoru kralju našem Franc Josipu prvomu!"⁶⁶

(Nastavak u sljedećem broju)

⁵⁶ Misli na pučke misije zbog kojih je i inače često izbivao iz Trogira.

⁵⁷ Fr. Andeo Marija Miškov provincijalu fr. Alfonsu Petrinčiću, Split, 1. II. 1895., AMM 2.

⁵⁸ Usp. LP 2, str. 10.

⁵⁹ MIŠKOV, Andeo Marija, *Spomenica na pedesetogodišnjicu 2. prosinca 1848 – 1898. - Dankschrift auf das fünfzigjährige Jubiläum 2. Dezember 1848 n 1898.*, Nova Gradička, 1898., str. 3.

⁶⁰ Isto, str. 3.

⁶¹ Usp. Isto, str. 5 – 8.

⁶² Usp. Isto, str. 9 – 14.

⁶³ Usp. Isto, str. 15 – 19. Povodom smrti carice Jelisave dominikanci su u svojoj samostanskoj crkvi u Splitu održali svečane zadušnice. Tom prigodom Miškov je u čast preminule carice održao pohvalni govor kojim je, prema riječima *Dalmatinske smotre*, "sve nazočne zanio i do suza ganuo". (Usp. Za pk. Caricu Jelisavu, u: GK, IV /1898/ 11, str. 351 – 352. *Gospina krunica* prenosi dopis iz *Dalmatinske smotre*.)

⁶⁴ Usp. MIŠKOV, A. M., *Spomenica na pedesetogodišnjicu ...*, str. 20 – 29.

⁶⁵ Usp. Isto, str. 30 – 32.

⁶⁶ Isto, str. 30 – 32.

NAŠI POKOJNICI

S. GEMA – KATA - PRČIĆ (*dominikanka*)

20. 01. 1941. – 4. 11. 2011.

U petak 4. studenoga 2011. ugasio se, naglo, život s. Geme, Kate Prčić.

Rođena je u Tavankutu 20. siječnja 1941. od oca Đure i majke Magdalene rođ. Šuturović. Krsno joj je ime bilo Kata. Kao zrela djevojka odlučila se za redovnički stalež u samostanu sestara dominikanki. Iz njena osobnika u samostanskim dokumentima saznajemo da je došla u kuću Maticu, u Korčulu 7. studenoga 1959. Prigrlivši redovnički život, obukla je bijeli dominikanski habit i započela godinu novicijata 2. listopada 1960. Nakon godine kušnje položila je prve redovničke zavjete 3. listopada 1961. Doživotne je zavjete položila 2. listopada 1967.

Tijekom svoga redovničkog života djelovala je na raznim mjestima: u Žrnovu, Veloj Luci, Bolu, Subotici, Tavankutu, Rogaškoj Slatini, Zagrebu. Istakla se kao vrsna kuharica. Ostat će u sjećanju, osim mnogih drugih njenih vrlina, i po stidljivu, ali neodoljivu smješku.

Zadnje godine svoga života provela je u rodnoj kući, kod svoga brata, kojemu je bila desna ruka. Tu je i dovršila svoje ovozemaljsko putovanje.

Sahranjena je u Tavankutu u obiteljskoj grobnici.

Draga s. Gemo, sigurna sam da sada, iz onostranosti, gledaš na ovaj život sasvim drugačijim očima. Želimo vjerovati da ti je svaka žrtva, učinjena iz ljubavi prema sestrama i svima onima s kojima si živjela, osigurala lijepu vječnost. Na tu nakanu i mi upućujemo svoje molitve Svevišnjemu.

I dok ti zahvaljujemo što si dugo godina bila dio nas, dijelila s nama dobro i зло, punila svojim molitvama presuöene rezervoare mnogih duöa, molimo te da pred licem Viönjeg Suca, i nama izmoliö oproötenje za sve propuste i slabosti.

Milosrdni Otac bio ti blagi sudac!

s. Slavka Sente

Spomen na s. Ksaveriju Orebić

GODINA POSLIJE

Prošla je već godina od njezine smrti.
Mnogima je ostala praznina u duši.
Ksaveriju našu Bog je k sebi uze
pri spomenu njenom naviru nam suze.
Teško se pomirit da je više nema
sjećanja su na nju nama uvijek „svježa“.
Bila nam je ona kao svjetionik
čija vječna vatra nikad ne izgori.
Naša draga teta uvijek je sa nama
s visoka nas prati, kao prava majka.
Njezini savjeti ma i tople riječi
kako li je lijepo toga se prisjetit.

Ostala je praznina u njezinom redu,
koji čuva uspomenu na Ksaveriju svoju.
Časna Viktorija uvijek nam govori
za svoju se sestru ona Bogu moli
Nedostaje njeni pomoć nemoćnima
nastavimo sada mi pomagat drugima.
Naša dobra djela nek' potvrde riječi
budi „pravi čovjek“ znala nam je reći.
Ostati će vječna njeni svjetlost s neba
kao uspomena na njezina djela.
Uvijek nam je bila putokaz i nada
još jednom ču reći na svemu joj hvala

Branko Orebić, Gobica

17. 11. 2011.

NEMAM VREMENA

Uvijek nam ga je malo.

Često nam bježi. Slabo ga koristimo.

Prolazno je, ali bez njega nismo nikada.

Uzimamo mu neprestano mjeru, ali u kočnici ono stavlja točku na kraj priče. Dijelimo ga na teško i lagodno, zlo i dobro, ugodno i neugodno, na ono koje želimo zauvijek pamtit i ono koje želimo što prije zaboraviti.

Rađamo se u jednom, živimo u drugom i umiremo u trećem. Često se nađemo u krivom, iako niti jedno samo po sebi to nije. Ono je jedna od rijetkih stvari, na ovome svijetu, koje dobivamo potpuno besplatno. Dijelimo ga i lomimo kako bi njime lakše vladali. Za to nam služe kalendari, satovi, rokovnici, kojima bezuspješno pokušavamo kontrolirati ga.

To je vrijeme.

Kada bismo imali sav novac ovoga svijeta ne bismo mogli kupiti ni jedan jedini dodatni sat u jednom danu.

I što je onda vrijeme?

Sv. Augustin kaže: „*Ako me nitko ne pita što je vrijeme, ja znam, ali ako bilo tko od mene zahtjeva odgovor, ja ga nemam.*“

Ako taj odgovor nema Sv. Augustin kako bi ga onda mogli mi imati?

Međutim možemo se upitati: „*Što mi činimo s ovim neprocjenjivim bogatstvom?*“

S bogatstvom koje nije naše, koje smo dobili na posudu, jer moramo biti svjesni da mi živimo u posuđenom vremenu.

Tko je uistinu gospodar našeg vremena?

Krajem listopada obično „*poguramo*“ vrijeme za jedan sat unaprijed. Barem na trenutak živjeti ćemo u iluziji kako

smo baš mi gospodari vremena. Da, uistinu živjeti ćemo još jednu od bezbrojnih iluzija koje smo prigrili kao neupitne istine.

Naša vječna sudbina određena je onim kako koristimo posuđeno vrijeme. Izgubljeno vrijeme ne možemo nadoknaditi, a niti grješke u njemu možemo ispraviti, ali ono vrijeme koje je pred nama, ako smo imalo mudri, možemo iskoristiti na način koji je za nas najbolji.

Benjamin Franklin jednom je rekao: „*Zar ne volite svoj život? Onda ne tratite, ne rasipajte svoje vrijeme, jer od vremena vaš je život sačinjen.*“

Vodite li računa o svom vremenu?

Pogledajmo na naše kalendare. Pogledajmo na dane koji odlijeću i proljeću i priznajmo sami sebi – vrijeme nam prolazi. Mi starimo. Naša djeca rastu, a naši roditelji stare sve više. Dragi prijatelji odlaze sa ovoga svijeta. Sat otkucava.

Budi li to otkucavanje u nama strah ili budi nadu?

To je pitanje svih pitanja.

Da, ovo posuđeno vrijeme uistinu istječe.

Iz dana u dan, iz sata u sat, sve bliže i bliže onome koji je odistinski Gospodar vremena.

Zato, samo hrabro naprijed, okrenite još jedan list vašeg kalendara, pokušajte se nasmijati

kada ugledate novu boru na svom licu ili novu sijedu u svojoj kosi. To nisu znakovi kraja koji se primiče, to su glasnici predstojećeg neminovnog početka, jer „*Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme.*“ (Propovjednik 3:1)

Mi ljudi najčešće čujemo uzrečicu koja glasi: „*Nemam vremena!*“

Mi ljudi smo postali „*ubrzana bića*“. Neprestano smo u

nekoj suludoj žurbi i sve više nalikujemo onom čudnom zecu iz „Alise u zemlji čuda“, kojemu se neprestano žuri. Lovi zec vrijeme. Nema ga nikada dovoljno.

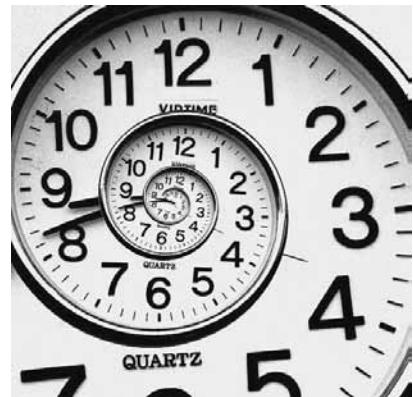
Nikada „nema vremena“.

Netko vrijedan je izračunao da u svom životu potrošimo 25 godina radeći, 25 godina spavajući, 7 godina u igri, 6 godina hraneći se, 5 godina spremajući se, 3 godine čekajući i jednu godinu telefonirajući. Naravno ova je analiza napravljena puno prije ere mobitela. Strah me je i pomisliti kako bi danas izgledala. Kada čovjek ovome pribroji način na koji provodi svoje životno vrijeme, onda je logično da promisli: „*Pa ja nemam vremena za ono što bih želio raditi.*“

Najvrjednija potrošna roba koju posjeduјemo na ovome svijetu svakako je – vrijeme. Svi mi posjedujemo istu količinu vremena svakog dana u tjednu. I sve što možemo učiniti jest upravljati vremenom kojeg imamo. To znači da moramo odlučiti što je najvažnije, zatim to strasno provoditi, s puno odlučnosti i dosljednosti.

Nevjerojatno je, ali je istinito, da se mi ljudi neprestano žalimo kako „*nemamo vremena*“, ali u isto vrijeme za neke stvari imamo „*vremena za bacanje*“, a za neke stvari uistinu „*nemamo vremena*“.

Oni koji su bili pozvani na gozbu što je Gospodar pripravi, poziv su shvatili olako. Jedan je otiašao amo, a drugi tamo. S njima se je nevjerojatno lako poistovjetiti. I mi i oni toliko smo

postali robovi „*prezauzetosti*“ i „*nedostatka vremena*“ da nas ništa u našem poslu ne može i ne smije omesti. Pa čak i sam Bog može čekati.

Često grijemo kada mislimo da je grijeh samo kada nešto loše napravimo. Grijese i oni najpristojniji i najposlušniji među nama kada trate svoje talente. Zadovoljavaju se „*fast food*“ i odbijaju poziv na gozbu.

Naš Bog kuca na vratima našeg srca i nosi poziv za gozbu.

Za gozbu koja se ne može usporediti ni sa kojom goz bom ovoga svijeta.

Zato kada čujete da vam Bog kuca na vratima vašega srca – otvorite mu vrata. Prihvativte njegovu pozivnicu. Sve ostavite i požurite na gozbu koju je za vas pripravio.

Ako kažete da „*nemate vremena*“, možda ga uistinu više nikada nećete ni imati.

(Ivica Ursić)

*Kada motrim Vječnoga u pelene povijena
i slušam slabašan krik Božanske Riječi,
O draga Majko moja, više ne zavidim anđelima
Jer njihov moćni Gospodar moj je ljubljeni Brat! ...
Koliko te volim, Marijo,
tebe koja si na naše obale presadila taj Božanski Cvijet!...
Kako li te volim dok slušaš pastire i mudrace
i brižljivo u srcu sve to čuvaš!...
(Sv. Maša Terezija)*

**Što reći uz ovakvog Brata i ovaku Majku?
Nek na nama ispune djelo spasenja!**

DA NEŠTO NAUČITE ITO PODIJELITE S PRIJATELJIMA.....

Problem Mravi:
Mravi mrze krastavac.
Stavite ljušku od krastavca
na mjesto gde se pojavljuju.

**Da dobijete bistar
i čist led:**
Prokuhajte vodu prije
zamrzavanja

**Da vam ogledalo
sjaji:**
Očistite ga sa Sprite-om

**Da uklonite žvaku
s odjeće:**
Držite odjeću jedan
sat u zamrzivaču.

**Da vam bijelo rublje
bude bijelo:**
Potopite ga u vruću
vodu s kriškom limuna
10-ak minuta

Da vam kosa sjaji:
Dodajte u kosu žličicu octa, a onda operite
kosu.

**Da iscijedite maksimum
soka iz limuna:**
Potopite limune u
vruću vodu jedan sat,
pa ih onda iscijedite.

**Da izbjegnete neugodan
miris kupusa pri
kuhanju:**
Stavite u posudu
na kupus komad kruha.

**Da vam ne suze oči
pri sjeckanju luka:**
Žvačite žvaku

Da brzo skuhate krumpir:
Ogulite jednu stranu
jednog krumpira
prije kuhanja.

Da uklonite tintu s odjeće:
Natrljajte mrlje dobro
zubnom pastom,
ostavite da se
kompletno osuše,
pa onda operite.

**Da se otarasite
miševa i parcova:**
Pospite crnim
paprom sva mjesta
gdje se kreću.
Sigurno će pobjeći.

*Sretan Božić i božićnom radošću
ispunjenu Novu 2012. godinu*